



miten menee?

Финский язык

Ижевск 2010

Федеральное агентство по образованию
ГОУВПО «Удмуртский государственный университет»

Факультет удмуртской филологии
Кафедра общего и финно-угорского языкознания

MITEN MENEE? Финский язык

Учебно-методическое пособие



Ижевск 2010

УДК 811.511.111(075)

ББК 81.661.1–923

Ф М76

Рецензент:

А. Ф. Шутов д. филол наук

Рекомендовано к изданию
учебно-методическим советом УдГУ

Рассмотрено методической комиссией
факультета удмуртской филологии

Ф М76

Miten menee? Финский язык: учебно-методическое пособие / Сост. Н. В. Кондратьева, М. А. Самарова, К. Хууско, С. Кантеле. Удмуртский государственный университет. Ижевск, 2010. 183 с.

Данное учебно-методическое пособие адресовано для студентов II курса факультета удмуртской филологии, изучающих финский язык в рамках общепрофессиональных дисциплин. Пособие, составленное с учетом ныне действующей программы, оснащено грамматическими пояснениями и страноведческими материалами.

Учебно-методическое пособие может быть использовано также для самостоятельного изучения финского языка.

© Кондратьева Н. В., Самарова М. А., Хууско К., Кантеле С.

© ГОУВПО «Удмуртский государственный университет»

СОДЕРЖАНИЕ

От рецензента	5
Предисловие	7
I. Содержание курса	9
Цикл I. Категория времени	9
Цикл II. Условное наклонение	14
Цикл III. Пассив	19
Цикл IV. Пассив прошедшего времени	24
Цикл V. Пассив в форме перфекта и плюсквамперфекта	27
Цикл VI. Множественное число	31
Цикл VII. Повелительное наклонение	35
Цикл VIII. Степени сравнения имени прилагательного	40
Цикл IX. Степени сравнения наречия	43
Цикл X. Эссив и транслатив	47
Цикл XI. Абессивные и адессивные формы III инфинитива	50
Цикл XII. Формы условного наклонения пассива	53
Цикл XIII. Причастия настоящего и прошедшего времени	58
Учебно-методическое обеспечение	61
Основная литература	61
Дополнительная литература	61
Периодические издания	62
Интернет-ресурсы	63
II. Образцы контрольных работ	64
Образцы экзаменационных работ	67
III. Тексты для чтения	77
Suomalainen koulutusjärjestelmä	78
Mitä et tekisi mistään hinnasta?	81
Suomalaiset juhlat	83
Koti Suomessa	90
Suomen kaupunkeja	94
Suomalainen arkikulttuuri	99

Suomen Joutsen täyttää 100 vuotta	105
Suomi, kieli tuhansien joukossa	109
Suomalainen keittiö	114
Kotilaisen perhe	120
Onko sinulla ystävä	124
Heinäkuu on lomakuu Suomessa	128
Kevättä eri tavalla	132
Iloinen mieli on kuin päivänpaiste	136
Kännykkä	141
Suomen valtiolippu	144
Suomen yhteiskunta ja hallinto	149
CIMO	153
Zacharias Topeliuksen ”Kesästä, joka koskaan ei tullut”	157
Elias Lönnrot	163
Kuka kukin on Kalevalassa	168
Приложения / Liitteet	173
Уровни владения языком	174
Suomen kielen käytön tasot	176
Hyvän mielipidetekstin ominaisuudet	178
Kieliopilliset tiedot	180

От рецензента

Расширение международных связей Удмуртского государственного университета дало предпосылки для эффективного обучения иностранных языков, в том числе и финского языка. Финский язык стал осознаваться как средство общения, взаимопонимания, взаимодействия людей и как средство общения к культуре других народов.

Учебно-методическое пособие «MITEN MENEE? Финский язык», составленное Н. В. Кондратьевой, М. А. Самаровой, К. Хууско, С. Кан-теле, адресовано студентам II курса факультета удмуртской филологии. Основной целью учебного пособия является формирование умений устной и письменной речи на финском языке. Содержательный компонент направлен на усиление коммуникативных способностей студентов. Тексты, данные в учебно-методическом пособии, знакомят студентов с историей страны, географией, наукой, литературой, искусством. Представленные во второй части учебно-методического пособия афоризмы сориентированы для того, чтобы студенты могли выражать свое собственное мнение по тому или иному поводу, что способствует усвоению социокультурных норм поведения в условиях межкультурного общения.

Структурно учебно-методическое пособие состоит из содержания учебной программы, образцов контрольных и экзаменационных работ. И самой содержательной частью данного пособия, по мнению рецензента, является третья часть «Тексты для чтения», которая направлена на формирование готовности коммуникации в целом и способности использовать финский язык для углубления своих знаний в филологических науках. Тексты сопровожда-

ются грамматическими и лексическими заданиями для самостоятельной работы. Грамматические задания представлены как для закрепления нового материала, так и для повторения пройденного.

Учебно-методическое пособие содержит приложение по грамматике в виде таблиц. Представлены в приложении также уровни освоения финского языка.

А. Ф. Шутов

доктор филологических наук,
заведующий кафедрой удмуртского языка
и методики его преподавания

ПРЕДИСЛОВИЕ

Уважаемые студенты! Вы держите в руках учебно-методическое пособие «*Miten menee? Финский язык*», адресованное, в первую очередь, студентам II курса факультета удмуртской филологии ГОУВПО "Умуртский государственнй университет", изучающим финский язык в рамках общепрофессиональных дисциплин. Но оснащенное грамматическими объяснениями и страноведческими текстами учебно-методическое пособие будет интересным и для тех, кто уже прошел начальный курс обучения финскому языку и решил продолжить его самостоятельно.

Структурно учебно-методическое пособие состоит из трех блоков: содержания учебной программы, образцов контрольных, экзаменационных работ и текстов для самостоятельного чтения с грамматическими упражнениями. В приложении даются системы уровней владения языком на русском и финском языках, и описания этих уровней с использованием стандартных категорий. Представлены также структурные и содержательные компоненты жанра «*Mielipide*» («Мое мнение»), грамматические таблицы склонения имен и спряжения глаголов.

Рабочая программа курса содержит 13 циклов. Каждый цикл включает введение нового грамматического и лексического материала (при распределении грамматических тем составители руководствовались учебниками *Lepämaa A.-L., Silfverberg L. Suomen kielen alkeisoppikirja. Helsinki, 1999* и *Silfverberg L. Suomen kielen jatkooppikirja. Jyväskylä, 2000*), повторение ранее изученных тем, а также перечень заданий, предлагаемых для самостоятельной работы студента. Внутри одной грамматической макротемы могут присутствовать несколько микротем, которые способствуют формированию умений письменной речи.

При изучении любого иностранного языка успешность обучающегося во многом зависит от его самостоятельной работы. Учитывая вышесказанное, в учебно-методическом пособии тексты для самостоятельного чтения оснащены и грамматическими упражнениями, включающими как закрепление нового грамматического материала, так и повторение пройденного. Самостоятельные работы в виде составления рассказов, выражения своего отношения к заданным в учебном пособии высказываниям оцениваются в ходе учебного процесса пятью баллами. Кроме того, для самостоятельной подготовки к зачетным занятиям в учебно-методическое пособие включены образцы контрольных и экзаменационных работ.

Текущий контроль способствует скорректировать погрешности, допущенные в ходе изучаемого грамматического и лексического материала как со стороны преподавателя, так и со стороны обучающегося. Итоговый контроль дает возможность перейти к более сложному по степени усвояемости грамматическому материалу. К концу II курса студент должен овладеть всеми видами речевой деятельности, что включает в себя владение навыками устной и письменной речи, аудирования, чтения с различными целевыми установками, и уметь общаться на изучаемом языке на бытовые и заранее подготовленные темы.

Оценка знаний и умений студентов проводится на основе балльно-рейтинговой системы оценивания. Успешность работы студента по дисциплине оценивается баллами: 100 баллов – 100 % успешность. Схема распределения баллов представлена в таблице:

виды деятельности рубежи	домашние задания	самостоятельная работа	рубежная контрольная	итого
1 рубеж	5 б	5 б	10 б	20 б
2 рубеж	5 б	5 б	10 б	20 б
3 рубеж	5 б	5 б	10 б	20 б
экзамен	40 б			100 б

Итоговый контроль знаний осуществляется семестровыми экзаменами. Допуском к экзамену служит успешное выполнение всех самостоятельных и контрольных работ.

Текущий контроль знаний и умений проводится с помощью различных видов мини контрольных работ, которые проводятся во время занятий, и за счет выполнения обязательных работ.

В третьем семестре экзамен предлагается проводить в форме письменного тестирования, включающего задания по пройденным лексико-грамматическим темам.

В четвертом семестре экзамен представляет собой комплексный контроль всех видов речевой деятельности (чтение, аудирование, письмо, говорение). Образцы заданий для экзаменов приводятся во втором разделе данного учебно-методического пособия.

I. Содержание курса

III семестр

Цикл I (10 ч.)

Грамматический материал

Категория времени



Образование и употребление форм *Preesens* (выражает действие, происходящее в момент речи или действие, которое свершится в будущем) в современном финском языке.

Аналитические и синтетические формы прошедшего времени (*imperfekti*, *perfekti*, *pluskvamperfekti*) в современном финском языке. Их грамматические формы и значения.

Союзы в финском языке. Дистрибуция соединительных (*rinnastuskonjunktiot*) и разделительных союзов (*alistuskonjunktiot*). Особенности употребления союзов *vai* и *tai*.

Лексический материал

Suomalainen koulutusjärjestelmä. Oppiaineet.

Elämäkerta. CV.

Rinnastuskonjunktiot: *ja*, *sekä*, *sekä–että*, *eli*, *tai*, *taikka*, *vai*, *mutta*, *vaan*, *sillä* jne.

Alistuskonjunktiot: *että*, *jotta*, *koska*, *kun*, *jos*, *vaikka*, *kuin*, *kunnes*, *kuten*, *ennen kuin*, *niin kuin*, *ikään kuin*, *sikäli kuin*, *mikäli* jne.



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Minun lapsuuteni

Minun harrastukseni

Mistä yliopiston oppiaineista tykkään eniten



Задания для самостоятельной работы

1. Vastaa kysymyksiin.

1. Esittele itsesi. Kuka sinä olet?
2. Mistä sinä olet kotoisin?
3. Millainen koulutustausta sinulla on?
4. Kuinka kauan olet opiskellut yliopistossa?
5. Millaista työkokemusta sinulla on?
6. Kerro harrastuksistasi.
7. Mitä kieliä puhut sujuvasti?
8. Mitä tietokoneohjelmia osaat käyttää?
9. Mainitse kolme asiaa, jotka ovat sinulle tärkeitä elämässä.

2. Vastaa kysymyksiin. Käytä vastauksissa menneen ajan eri muotoja.

Esim. Oletko jo nähnyt filmin Anna Karenina?

imperfekti: Minä katsoin sen eilen.

perfekti: Valitettavasti minä en ole vielä nähnyt sitä filmiä.

pluskvamperfekti: Kun Pekka oli tullut kotiin, me katsoimme hänen kanssaan sen filmin.

1. Oletko lukenut F. Dostojevskin romaaneja?
2. Oletko kuullut oopperan Jevgeni Onegin?
3. Oletko syönyt päivällistä?
4. Oletko jo soittanut ystävällesi?
5. Oletko jo puhunut herra Kivisen kanssa?
6. Oletko aikaisemmin laulanut näitä lauluja?
7. Oletko jo kauan odottanut häntä?
8. Oletko saanut minun kirjeeni?
9. Oletko ajatellut sitä?
10. Oletko ollut täällä kauan?

3. *Lisää lauseisiin konjunktiot (ja, tai, vai, mutta, vaan, paitsi, että, koska, kun, jos, vaikka, kuin, kunnes, kuten, ennen kuin).*

1. Me emme lähde huomenna retkelle, sää on huono. Katsotaan, mitä säätiedotuksessa sanotaan.

2. Soita minulle heti, tulet sieltä matkalta.

3. Rantasen Virpi soitti ja kertoi, he ovat lähdössä Kreikkaan.

4. Odota täällä, äiti tulee takaisin.

5. Haluatko sinä lähteä Espanjaan Kreikkaan?
Yritä päättää!

6. Matti ja Pekka ovat Keniassa Tansaniassa, en ole varma.

7. Ei tuo ole meidän hotelli, tuo seuraava.

8. Minä haluaisin rantalomalle, Pekka haluaa päästä Roomaan.

9. sataa kaatamalla, me lähdemme nyt kävelyille! Pakko saada raitista ilmaa.

10. Romania on kiinnostavampi kohde Espanja.

11. Isä ei suostu lähtemään mihinkään, ehkä Kanarialle.

12. Soita minulle vielä, lähdette sinne Espanjaan. Voin antaa todella hyviä vinkkejä.

13. Reeta ei halua tähän hotelliin, se on liian kallis.

14. Minä haluan lepoa luonnon rauhaa.

(Lähde: Hart S. Suomea paremmin. Keuruu: Otavan Kirjapaino OY, 2007. S. 104)

4. *Lue «Suomalainen koulutusjärjestelmä» teksti sivulta 75 ja tee sen perusteella tehtäviä.*

5. Täydennä oma CV.

Henkilötiedot	
Etunimet / Sukunimi	
Osoite	
Puhelinnumero(t)	
Matkapuhelin	
Faksinumero(t)	
Sähköposti	
Kansalaisuus	
Syntymäaika	
Sukupuoli	
Työkokemus	
Päivämäärät	
Toimi tai tehtävä	
Keskeiset tehtävät ja vastuualat	
Työnantajan nimi ja osoite	
Ammatillinen koulutus	
Päivämäärät	
Tutkinnon nimi	
Tärkeimmät oppiaineet tai ammattitaidot	
Oppilaitoksen nimi ja tyyppi	
Päivämäärät	
Tutkinnon nimi	
Tärkeimmät oppiaineet	

tai ammattitaidot					
Oppilaitoksen nimi ja tyyppi					
Yleissivistävä koulutus					
Päivämäärät					
Tutkinnon nimi					
Tärkeimmät oppiaineet tai ammattitaidot					
Oppilaitoksen nimi ja tyyppi					
Henkilökohtaiset tiedot ja taidot					
Äidinkieli tai -kielet					
Itsearviointi (kielet)					
	Ymmärtäminen		Puhuminen		Kirjoittaminen
	Kuuntelu	Lukeminen	Suullinen vuorovaikutus	Suullinen tuottaminen	
Sosiaaliset taidot					
Organisatoriset taidot					
Tietotekniset taidot					
Lisätietoa					
Liitteet					

Основная литература

Lepämaa, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepämaa, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 115–142.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Tampere, 2007. – S. 109–126.

Грамматический материал

Условное наклонение



Грамматические показатели условного наклонения (konditionaali) в современном финском языке.

Образование форм условного наклонения глаголов 1, 3, 5-го типов: $-a+-isi(-) > -aisi(-)$; $-\ddot{a}+-isi(-) > -\ddot{a}isi(-)$; $-o+-isi(-) > -oisi(-)$; $-\ddot{o}+-isi(-) > -\ddot{o}isi(-)$; $-u+-isi(-) > -uisi(-)$; $-y+-isi(-) > -yisi(-)$; $-i+-isi(-) > -isi(-)$; $-e+-isi(-) > -isi(-)$.

Образование форм условного наклонения глаголов 2-го типа: $-VV+-isi(-) > -Visi(-)$; $-uo+-isi(-) > -oisi(-)$; $-y\ddot{o}+-isi(-) > -\ddot{o}isi(-)$; $-oi+-isi(-) > -oisi(-)$; $-\ddot{o}i+-isi(-) > -\ddot{o}isi(-)$. Особенности спряжения глаголов *tehdä*, *nähdä*, *viedä*, *käydä* в форме условного наклонения.

Инфин.	<i>tehdä</i>	<i>nähdä</i>	<i>viedä</i>	<i>käydä</i>
1 л.	tekisin	näkisin	veisin	kävisin
2 л.	tekisit	näkisit	veisit	kävisit
3 л.	tekisi	näkisi	veisi	kävisi
1 л.	tekisimme	näkisimme	veisimme	kävisimme
2 л.	tekisitte	näkisitte	veisitte	kävisitte
3 л.	tekisivät	näkisivät	veisivät	kävisivät

Парадигма спряжения глаголов 4 типа в форме условного наклонения. Отрицательное спряжение глаголов в форме условного наклонения. Семантические возможности глаголов условного наклонения:

- а) вежливая просьба;
- б) вежливый вопрос;
- в) выражение намерения;
- г) выражение условных значений.

Образование положительных и отрицательных форм условного наклонения в прошедшем времени (konditionaalin perfekti):

a) положительное спряжение

minä olisin sanonut	me olisimme sanoneet
sinä olisit sanonut	te olisitte sanoneet
hän olisi sanonut	he olisivat sanoneet

b) отрицательное спряжение

minä en olisi sanonut	me emme olisi sanoneet
sinä et olisi sanonut	te ette olisi sanoneet
hän ei olisi sanonut	he eivät olisi sanoneet

Склонение типа слов на **-ton/-tön** и слова **lämmin**

N	mauton	väritön	lämmin
P	mautonta	väritöntä	lämmintä
Vartalo	mauttoma-	värittömä-	lämpimä-
G	mauttoman	värittömän	lämpimän
Ill.	mauttomaan	värittömään	lämpimään
In.	mauttomassa	värittömässä	lämpimässä
El.	mauttomasta	värittömästä	lämpimästä
All.	mauttomalle	värittömälle	lämpimälle
Ad.	mauttomalla	värittömällä	lämpimällä
Abl.	mauttomalta	värittömältä	lämpimältä

Лексический материал

Adjektiivit: *maksuton, isätön, suolaton, mauton, puuton, uneton, värillinen, maksullinen, viallinen, mutkallinen* jne.

Kohtelias pyyntö (*sanoisitteko... voisitko... auttaisitko....*)

Mitä mieluiten tekisin?

Mitä en tekisi mistään hinnasta?

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Minun haaveeni

Myymälässä

Pankissa

Ravintolassa



Задания для самостоятельной работы

1. Muodosta konditionaaleja

<i>verbi</i>	<i>minä</i>	<i>hän</i>	<i>minä, neg</i>
opiskella	opiskelisin	opiskelisi	en opiskelisi
pelata			
ajatella			
tehdä			
hankkia			
haluta			
kuunnella			
käydä			
hakea			
piirtää			
viedä			
pestä			
syödä			
selvitä			
juosta			
pelätä			
panna			

2. *Muodosta adjektiiveja mallin mukaan: Sellainen asia, jossa ei ole mieltä, on mieletön.*

1. Sellainen ihminen, jolla ei ole asuntoa, on
2. Sellainen ihminen, jolla ei ole rahaa, on
3. Sellainen ihminen, jolla ei ole rauhaa, on
4. Sellainen ihminen, joka ei saa unta, on
5. Sellainen ihminen, jolla ei ole huolia, on
6. Sellainen juoru, jossa ei ole perää, on
7. Sellainen käsi, jossa ei ole tuntoa, on
8. Sellainen ruoka, jossa ei ole makua, on
9. Sellainen sairas, jolla ei ole enää kuumetta, on
10. Sellainen asia, joka ei näy, on
11. Sellainen ihminen, joka ei muista mitään, on
12. Sellainen asia, joka ei unohdu, on
13. Sellainen ihminen, joka ei puhu, on
14. Sellainen ihminen, joka ei ajattele, on
15. Sellainen ihminen, joka ei ole saanut oppia, on
16. Sellainen ihminen, joka ei väsy, on
17. Sellainen esine, jota ei ole käytetty, on
18. Sellainen ihminen, joka ei ole kokenut paljoa, on

Lähte: Lehtonen U., Ruohonen T. Suomen kieli kuntoon. Porvoo, 2005. S. 150

3. *Jatka lauseita, käytä konditionaaleja.*

1. Opiskelisin kiinaa, jos.....
2. Rakastaisin häntä, jos
3. Jos te saisitte paljon rahaa,
4. Auttaisin sinua, jos
5. Lähtisin kanssasi elokuvaan, jos.....
6. Ostaisimme uuden isomman talon, jos
7. Jos Emma olisi viisaampi,

8. Jos sinulla olisi kesällä lomaa,
9. He tekisivät enemmän työtä, jos
10. Jos he saisivat parempaa palkkaa,
11. Hän vaihtaisi työpaikkaa, jos
12. Jos minulla olisi aikaa,
13. Jos tapaisin karhun kadulla,
14. Jos joutuisin tuntemattomalle saarelle,

4. Etsi synonyymit

voimaton	hellä
herkullinen	köyhä
onnellinen	epätydyttävä
sydämellinen	maukas
uskollinen	heikko
kelvoton	erikoinen
varaton	luotettava
vaatimaton	iloinen, tyytyväinen
rauhaton	arka
merkillinen	hermostunut

5. Kirjoita kertomus ”Minun haaveeni”

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 86–90.

Lepäsmä, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmä, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 143–155.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 126–131.

Грамматический материал



Пассив

Образование положительных и отрицательных форм пассива в современном финском языке:

тип глагола		положительная форма пассива	отрицательная форма пассива
1 тип	<i>sanoa</i> <i>lukea</i>	<i>sanotaan</i> <i>luetaan</i>	<i>ei sanota</i> <i>ei lueta</i>
2 тип	<i>juoda</i> <i>käydä</i>	<i>juodaan</i> <i>käydään</i>	<i>ei juoda</i> <i>ei käydä</i>
3 тип	<i>pestä</i> <i>ajatella</i>	<i>pestään</i> <i>ajatellaan</i>	<i>ei pestä</i> <i>ei ajatella</i>
4 тип	<i>pakata</i> <i>herätä</i>	<i>pakataan</i> <i>herätään</i>	<i>ei pakata</i> <i>ei herätä</i>
5 тип	<i>valita</i> <i>häiritä</i>	<i>valitaan</i> <i>häiritään</i>	<i>ei valita</i> <i>ei häiritä</i>

Употребление пассивных форм глаголов. Выражение субъектно-объектных значений в пассивных предложениях.

Лексический материал

Suomalaiset juhlapyhät

Vuokraaminen



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Suomalaiset ja udmurttilaiset juhlapyhät

Asuminen maalla ja kaupungissa



Задания для самостоятельной работы

1. Täydennä taulukko.

<i>Milloin?</i>	<i>Mitä tehdään?</i>
<i>jouluna</i>	<i>siivotaan, laitetaan ruokaa,</i>
<i>uutena vuotena</i>	
<i>pääsiäisenä</i>	
<i>vappuna</i>	
<i>juhannuksena</i>	
<i>itsenäisyyspäivänä</i>	

2. Kerro, mitä aiotte tehdä etelänmatkalla. Käytä passiivia monikon 1. persoonan sijast. Huomioi objektien sijamuodot.

Me (mennä) junalla Viipuriin ja sieltä (matkustaa) laivalla Suomeen. Helsingistä (lentää) lentokoneella Berliiniin, jossa (vaihtaa) konetta. Välimeren rannalle (saapua) illalla. (Ehtiä) vielä nähdä (auriononlasku) ja (kiirehtiä) hotelliin.(Olla) väsyneitä, siksi (ei, jaksaa) katsella (kaupunki). (Nukkua) rauhassa aamuun asti. (Herätä) kymmeneltä, (peseytyä) ja (maistaa) (paikalliset herkut) hotellin ruokasalissa. Sitten

(tutustua) kaupunkiin. (Nähdä)
 (kaikki museot ja nähtävyydet).
 (Lounastaa) pienessä kahvilassa ja (lähettää)
 (postikortti) kotiin. (Päättää), että nyt
 (levätä). (Tuoda) hotellista
 (pyyhkeet), (vuokrata) (polkupyörä) ja
 (ajaa) rannalle. Siellä (maata)
 auringossa, (uida),
 (ottaa aurinkoa). Näin (nauttia) kesästä.

3. Lue ilmoitukset. Minkä asunnon sinä valitsisit. Perustele oma valintasi.

a) Ihastuttava 1920-luvun talo rauhallisella paikalla, luonnon läheisyydessä, upealla peltomaisemalla. Alakerrassa 2h, k, kh, jotka remontoitu, yläkertaan olemassa rakennussuunnitelmat, remontti kesken. Keittiössä olevan leivinuunin lisäksi kaakeliuunit olo-, ja makuuhuoneessa. Pihalla autokatos, katettu patio, kasvihuone, leikkimökki ym. Ala-aste n. 200 m. Ehdottomasti tutustumisen arvoinen! Ensiesittely su 16.09.08 klo 14.00-15.00 .

b) Luonnonhelmaan lähelle Masalan palveluita rakennetaan uusia upeita erillistaloja, joissa asut kuin omakotitalossa. Toimivia pohjaratkaisuja monen kokoisille perheille, kaikki tilat yhdessä tasossa. Mahdollisuus valita pintamateriaaleja ja halutessasi mahdollisuus asuntokohtaisiin muutostöihin juuri sinulle ja perheellesi parhaimmin soveltuvan ratkaisun löytämiseksi. Toimi nopeasti, ennakkovaraus aika meneillään. Tilaa esite, palvelemme nrossa 040-223 0872 tai (09) 845 0530, e-mail: uudettalot@kiinteistomaailma.fi. Laita viestiin oma nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi.

c) Espoo, 4 h, k, s, th, 133 m². Upealla paikalla, omassa rauhassa tasokas pt-huoneisto. Rv. 89. Tiiliverhous. Tilat I tasossa. Laadukkaat materiaalit. Erinomainen keittiö. Poreallas. Autotalli. Hoidetulla pihalla vierasmökki, leikkimökki, lämmitettävä koirankoppi, ankkalampi ja paljon muuta. Viherpeukalon unelma! Mh. 120 000 euroa. Ristiallonkatu 8 B. Esittely: 08.08. 18.00-19.00.

4. Kumman asunnon vuokraisit? Perustele oma valintasi.

Sijainti	Henrikinkatu 4a, 01940, Turku	Sijainti	Ratsuntie 5, 02430, Kirkkonummi
Kaupunginosa	Kupittaa	Kaupunginosa	Masala
Huoneiden lukumäärä	2	Uudisasunto	kyllä
Huoneiston kokoonpano	2h+k	Huoneiden lukumäärä	4
Asuinpinta-ala	77,5 m ²	Asuinpinta-ala	101,5 m ²
Asuntotyyppi	omakotitalo	Asuntotyyppi	erillistalo
Asumismuoto	omistus	Asumismuoto	omistus
Lämmityskulut	0	Parveke	oma piha
Parveke	ei ole	Ikkunoiden suunnat	koillinen, kaakko, lounas, luode sauna, kylpyhuone, erillinen WC, suihku, peilikaappi, pesukoneliitäntä, lattialämmitys liesikupu / tuuletin, astianpesukone, kaapistot, jää/viileäkaappi, pakastin, liesitaso, uuni, varaus mikroaaltouunille
Keittiön varusteet	jääkaappi , kaapistot, liesi, leivinuuni, astianpesukone	Kylpyhuoneen varusteet	
Kylpyhuoneen varusteet	suihku, pelikaappi, pk-liitäntä, lattialämmitys. Kylpyhuone remontti 2002 (laajennettu wc tiloista)	Keittiön varusteet	
Pinta-materiaalit	Seinät, maali/tapetti/vaneri.	Pinta-materiaalit	Keittiössä tammiparketti.

	Lattiat, parketti/lauta		Wc:ssä laatta. Olohuoneessa tammiparketti. Makuuhuoneessa tammiparketti. Toisessa makuuhuoneessa tammiparketti.
Yleiskunto	tydyttävä	Yleiskunto	uusi
Hissi	Ei	Kerros	1-taso
Kerros	2	Rakennus- vuosi	2006
Rakennusvuosi	1960 luku	Pysäköintitilat	autokatoksia: 20, piha-autopaikkoja: 20
Kunnallistekniikka	Ei	Antennijärjestelmä	kaapeli-TV liittymä, yleisantenni
Kattotyyppi	Harja/Pelti	Kiinteistön asuinhuoneisto -pinta-ala	2 235,5 m ²
Palvelut	Nurmijärvi	Säilytystilat	vaatehuone, kaapistot, ulkovarasto
Tontin pinta-ala	2 105,0 m ²	Tontin pinta-ala	12 302,0 m ²
Tontti	Oma	Liikenneyhteydet	bussi, juna

5. Tee oma ilmoitus asuntosi vuokraamisesta.

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 135–139.

Lepäsmä, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmä, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 161–171.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 133–140.

Грамматический материал

Пассив прошедшего времени



Образование положительных и отрицательных форм пассива в форме прошедшего времени:

тип глагола		положительная форма пассива	отрицательная форма пассива
1 тип	<i>sanoa</i> <i>lukea</i> <i>tietää</i>	<i>sanottiin</i> <i>luettiin</i> <i>tiedettiin</i>	<i>ei sanottu</i> <i>ei luettu</i> <i>ei tiedetty</i>
2 тип	<i>juoda</i> <i>käydä</i>	<i>juotiin</i> <i>käytiin</i>	<i>ei juotu</i> <i>ei käyty</i>
3 тип	<i>pestä</i> <i>ajatella</i>	<i>pestiin</i> <i>ajateltiin</i>	<i>ei pesty</i> <i>ei ajateltu</i>
4 тип	<i>pakata</i> <i>herätä</i>	<i>pakattiin</i> <i>herättiin</i>	<i>ei pakattu</i> <i>ei herätetty</i>
5 тип	<i>valita</i> <i>häiritä</i>	<i>valittiin</i> <i>häirittiin</i>	<i>ei valittu</i> <i>ei häiritty</i>

Употребление глаголов, оформленных суффиксами *-ttiin/-tiin*, *-ttu/-tty*, *-tu/-ty*.

Лексический материал

Suomen nähtävyyksiä

Izhevskin nähtävyyksiä

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Helsingin historia

Suomenlinna

Udmurtian historian tärkeimmät vuodet



Задания для самостоятельной работы

1. Mitä tehtiin?

Mitä ei tehty?

- | | |
|----------------------------------|-------|
| a) kammalla | |
| b) kameralla | |
| c) paistinpannulla | |
| d) rahalla | |
| e) veitsellä ja haarukalla | |
| f) veneellä | |
| g) saippualla ja sampoolla | |
| h) moottoripyörällä | |
| i) kynällä | |
| j) tietokoneella | |
| k) silmillä | |
| l) avaimella | |
| m) suksilla | |
| n) puhelimella | |
| o) sanakirjalla | |

2. Käytä puhekieltä. Mitä teitte eilen?

Esim. Me teimme eilen paljon töitä. → Me tehtiin eilen paljon töitä.

1. Söimme pakastekeittoa ja joimme tomaattimehua.
2. Kävimme elokuvissa ja näimme kauhean hyvän filmin.
3. Lauloimme kadulla kansanlauluja ja tanssimme kansantansseja.
4. Tapasimme kollegan ja juttelimme vähän.
5. Me emme häirinneet ohikulkijoita.
6. Tulimme kotiin keskiyön aikana.
7. Järjestimme kutsut kotona.
8. Siivosimme talon, laitoimme perinteisiä suomalaisia ruokia.

9. Ostimme korillisen juomia ja lainasimme mankan.
10. Pidimme hauskaa ja olimme juhliin tyytyväisiä.
11. Olimme suunnitelleet tätä juhlaa jo pitkän aikaa. Emme menneet nukkumaan aikaisin.
12. Emme nukkuneet ollenkaan.

(Lähde : Kuusk M. Suomi selväksi. Tallinn 1999. S. 170)

3. Kerro, mitä on valokuvissa



4. Kirjoita kertomus «Udmurtian historian tärkeimmät vuodet».

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 139–143.

Lepäsmäa, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmäa, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 172–187.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 141–152.

Грамматический материал

Пассив в форме перфекта и плюсквамперфекта



Образование пассива в форме перфекта: форма 3 лица настоящего времени глагола *olla* + *-ttu/-tty*, *-tu/-ty* формы смыслового глагола. Образование отрицательной формы пассива.

<i>тип глагола</i>	<i>положительная форма пассива</i>	<i>отрицательная форма пассива</i>
<i>sanoa</i>	<i>on sanottu</i>	<i>ei ole sanottu</i>
<i>lukea</i>	<i>on luettu</i>	<i>ei ole luettu</i>
<i>tietää</i>	<i>on tiedetty</i>	<i>ei ole tiedetty</i>
<i>juoda</i>	<i>on juotu</i>	<i>ei ole juotu</i>
<i>käydä</i>	<i>on käyty</i>	<i>ei ole käyty</i>
<i>pestä</i>	<i>on pesty</i>	<i>ei ole pesty</i>
<i>ajatella</i>	<i>on ajateltu</i>	<i>ei ole ajateltu</i>
<i>pakata</i>	<i>on pakattu</i>	<i>ei ole pakattu</i>
<i>herätä</i>	<i>on herätty</i>	<i>ei ole herätty</i>
<i>valita</i>	<i>on valittu</i>	<i>ei ole valittu</i>
<i>häiritä</i>	<i>on häiritty</i>	<i>ei ole häiritty</i>

Образование пассива в форме плюсквамперфекта: форма 3 лица прошедшего времени (имперфекта) глагола *olla* + *-ttu/-tty*, *-tu/-ty* формы смыслового глагола. Образование отрицательной формы плюсквамперфекта.

<i>тип глагола</i>	<i>положительная форма пассива</i>	<i>отрицательная форма пассива</i>
<i>sanoa</i>	<i>oli sanottu</i>	<i>ei ollut sanottu</i>
<i>lukea</i>	<i>oli luettu</i>	<i>ei ollut luettu</i>
<i>tietää</i>	<i>oli tiedetty</i>	<i>ei ollut tiedetty</i>
<i>juoda</i>	<i>oli juotu</i>	<i>ei ollut juotu</i>
<i>käydä</i>	<i>oli käyty</i>	<i>ei ollut käyty</i>
<i>pestä</i>	<i>oli pesty</i>	<i>ei ollut pesty</i>
<i>ajatella</i>	<i>oli ajateltu</i>	<i>ei ollut ajateltu</i>

<i>pakata</i>	<i>oli pakattu</i>	<i>ei ollut pakattu</i>
<i>herätä</i>	<i>oli herätty</i>	<i>ei ollut herätty</i>
<i>valita</i>	<i>oli valittu</i>	<i>ei ollut valittu</i>
<i>häiritä</i>	<i>oli häiritty</i>	<i>ei ollut häiritty</i>

Лексический материал

Kielikunnat

Kielten opiskeleminen

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Miten ennen elettiin?

Mitä tehdään eri tavalla kuin ennen vanhaan tehtiin?



Задания для самостоятельной работы

1. Miten ennen elettiin? Kirjoita juttu.

asua, maa

kasvattaa, eläimet, vilja

saada, liha ja maito, omat kotieläimet

ommella, vaatteet, itse, ostaa, kauppa

leipoa, leipä, kotona

kävellä, ajaa, auto, hevonen

olla, terveempi kuin nykyään

laiskotella tehdä, työ

olla sairas, ulkoilla, viettää, aika, ulkona,

pestä, pyykki, käsin, käyttää, pesukone

matkustaa, lentokone

kirjoittaa, kirje, lähettää, faksi, sähköposti

käydä, kylä, soittaa, puhelin
katsella televisio, kuunnella, radio
sijoittaa, raha, pankki, pitää, koti, sukanvarsi
nousta, aikaisin, mennä nukkumaan, myöhään
elää, parempi, raskaampi, elämä

2. Kirjoita verbit preesensmuotoon.

Nykyään (lähteä) kaupunkeihin. (ei, haluta)
..... kasvattaa eläimiä ja viljaa. Vaatteet (ostaa)
kaupasta. Liha ja maito (ostaa) kaupasta. Talot
(lämmittää) kaasulla. Siivouspäivänä matot ja lattiat
(imuroida) pölynimureilla.

Nykyään (matkustaa) paljon ulkomailla. (yrittää)
..... päästä opiskelemaan ja (haluta) menestyä jollakin
ammattialalla. Ystävän kanssa (seurustella) enemmän
kännykällä. (ei, kirjoittaa) kirjeitä usein. (käyttää)
..... enemmän sähköpostia ja faksia. (tanssia)
..... diskossa, (ei, laulaa) erilaisia lauloja.

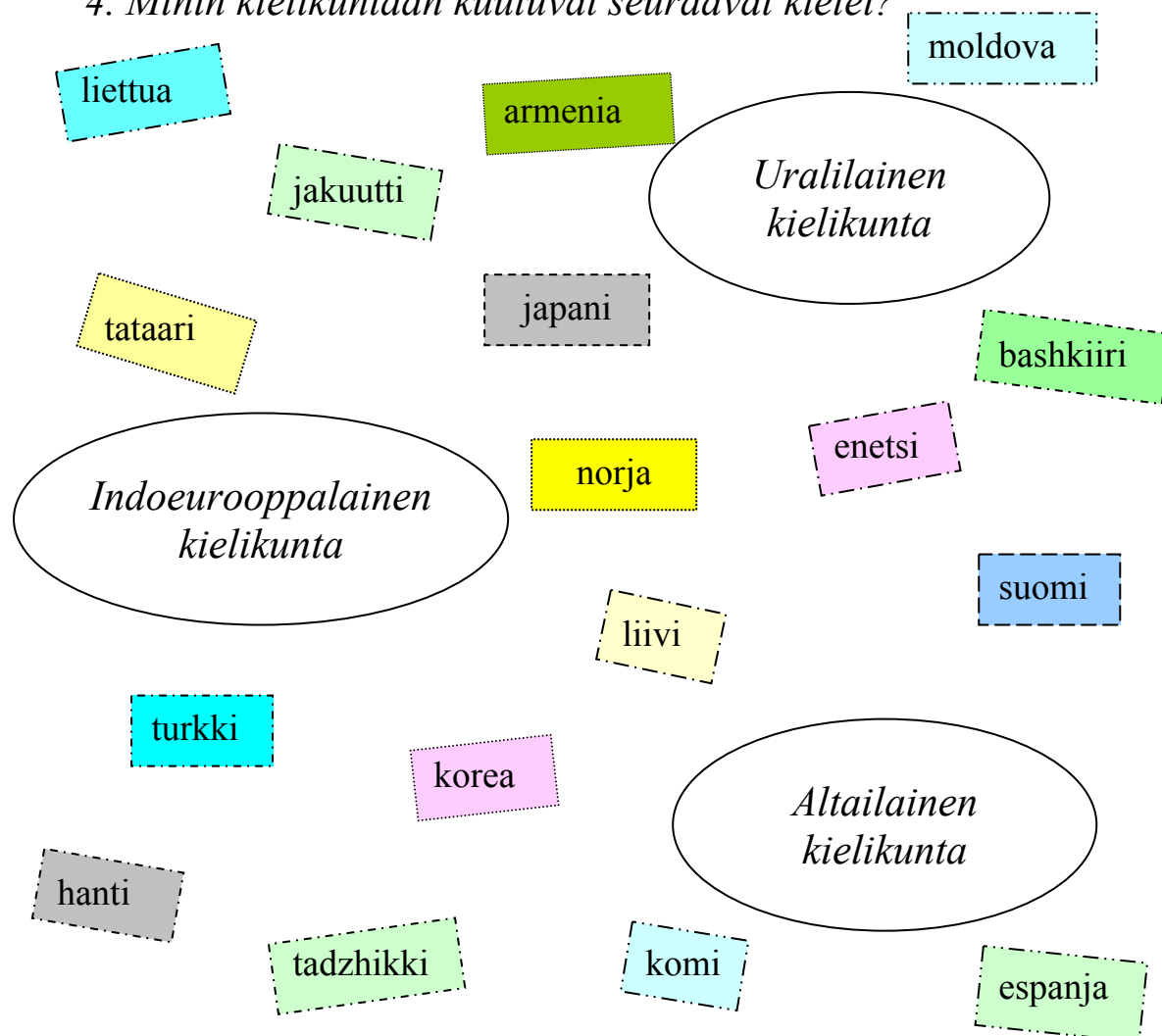
Nykyään kaikki tavarat (pakata) muoviin tai
pahviin, ja hedelmät ja vihannekset (laittaa)
muovipussiin, ja lopuksi ostokset (kantaa) kotiin
muovikassissa.

3. Käännä suomeksi. Käytä passiivilauseita.

1. Эти вещи продаются на первом этаже. –
2. Магазин еще закрыт. –
3. Письмо ещё не написано. –
4. Эти машины собираются на этом заводе. –
5. Окно открыто со вчерашнего дня. –

6. Билеты на спектакль были куплены заранее. –
7. Вчерашнее задание еще не сделано. –
8. На полях убирают урожай. –
9. Цыплят по осени считают. –
10. Сегодня обманешь – завтра не поверят. –

4. *Mihin kielikuntaan kuuluvat seuraavat kielet?*



Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 176–181.

Lepäsmäa, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmäa, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 172–187.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 141–152.

Грамматический материал

Множественное число



Множественное число в современном финском языке. Образование форм множественного числа.

Склонение вопросительно-относительных и указательных местоимений в форме множественного числа

	yksikkö	monikko	yksikkö	monikko	yksikkö	monikko
N	tämä	nämä	tuo	nuo	se	ne
P	tätä	näitä	tuota	noita	sitä	niitä
Vartalo	tä-	näi-	tuo-	noi-	si(i)-	nii-
Akk.	tämän	nämä	tuon	nuo	sen	ne
G.	tämän	näiden	tuon	noiden	sen	niiden
Ill.	tähän	näihin	tuohon	noihin	siihen	niihin
In.	tässä	näissä	tuossa	noissa	siinä	niissä
El.	tästä	näistä	tuosta	noista	siitä	niitä
All.	tälle	näille	tuille	noille	sille	niille
Ad.	tällä	näille	tuolla	noilla	sillä	niillä
Abl.	tältä	näiltä	tuolta	noilta	siltä	niiltä

Лексический материал

Suomalaisten kesäviikonloppu

Suomalainen arkikulttuuri

Suomalainen luonto

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Tietoa Suomesta

Udmurtilaisten kesätöitä



Задания для самостоятельной работы

1. Kirjoita monikkomuodot

yksikön nominatiivi	monikon nominatiivi	monikon partitiivi	monikon genetiivi	monikon illatiivi
koulu				
talo				
kala				
koira				
peruna				
ravintola				
asema				
kirje				
parveke				
lohi				
pieni				
pankki				
susi				
lapsi				
sisar				
hevonen				
onneton				
puhelin				
vieras				
rikas				
kaunis				
kysymys				
tuhat				

kevät				
maa				
suo				
mies				
poliisi				

2. Kirjoita lauseita mallin mukaan: Opettaja, koulu → Opettajat työskentelevät kouluissa.

lääkäri	sairaala
opettaja	koulu
maanviljelijä	maatila
palomies	paloasema
poliisi	poliisiasema
myyjä	kauppa
sairaanhoitaja	terveysasema
kokki	ravintola
autonasentaja	autokorjaamo
lentäjä	lentoyhtiö
hitsaaja	tehdas
sihteeri	toimisto
valokuvaaja	valokuvaamo
näyttelijä	teatteri
parturi	parturiliike

3. Kirjoita alleviivattujen sanojen perusmuodot ja käänne ne.

Suurin osa maapallosta on valtameriä, noin 71 % maapallon pinnasta on merten peittämää. Valtameriä on kolme: Atlantin valtameri, Tyynimeri ja Intian valtameri. Ihminen on aina purjehtinut merillä, etsinyt uusia paikkoja. Meret ovat tärkeitä kulkuväyliä, niistä

kalastetaan ja niistä saadaan esim. suolaa, öljyä ja hiekkaa. Meriä tutkitaan paljon, jotta ne säilyisivät hyvinä. Meressä asuvat merileijonat, hylkeet, valaat ja kilpikonnat ovat uhanalaisia. Arvaa, mistä merestä on kerrottu seuraavasti:

a) Se meri on isompi kuin kaikki maapallon maa-alueet yhteensä! Pohjoisessa se jäätyy talvella, etelässä siinä on jäätä Etelämantereen alueella. Länsiosassa on kesäisin sadekausi, kosteat tuulet pyyhkivät silloin maa-alueen yli. Meksikon ja Väli-Amerikan alueilla voi syntyä voimakkaita pyörremyrskyjä, hurrikaaneja. Se meri on

b) Se on kahden mantereiden välissä, idässä ovat Eurooppa ja Afrikka, lännessä Amerikan mantereet. Tällä merellä on erittäin vilkas laivaliikenne. Täällä purjehti myös Kolumbus, joka vei laivansa uuteen maahan, Amerikkaan. Jäävuoret ovat yleisiä pohjoisalueilla sekä lähellä Etelämannerta. Lämpimillä alueilla voi olla pyörremyrskyjä. Se on

c) Se on valtameristä pienin ja sijaitsee Afrikan, Aasian, Australian ja Etelämantereen välissä. Se on lämpimämpi kuin muut valtameret. Mereltä puhaltava monsuuni tuo rannikon maille sadetta. Tästä valtamerestä kalastetaan eniten tonnikalaa ja anjovista. Se on

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнэн, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 118–123, 147–161.

Lepäsmä, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmä, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 186–200.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 153–164.

Грамматический материал

Повелительное наклонение



Образование императивных форм 2-го лица единственного числа в современном финском языке.

<i>тип глагола</i>		<i>положительная форма</i>	<i>отрицательная форма</i>
1 тип	<i>sanoa</i>	<i>sano</i>	<i>älä sano</i>
	<i>lukea</i>	<i>lue</i>	<i>älä lue</i>
	<i>jakaa</i>	<i>jaa</i>	<i>älä jaa</i>
2 тип	<i>juoda</i>	<i>juo</i>	<i>älä juo</i>
	<i>käydä</i>	<i>käy</i>	<i>älä käy</i>
3 тип	<i>pestä</i>	<i>pese</i>	<i>älä pese</i>
	<i>ajatella</i>	<i>ajattele</i>	<i>älä ajattele</i>
4 тип	<i>pakata</i>	<i>pakkaa</i>	<i>älä pakkaa</i>
	<i>herätä</i>	<i>herää</i>	<i>älä herää</i>
5 тип	<i>valita</i>	<i>valitse</i>	<i>älä valitse</i>
	<i>häiritä</i>	<i>häiritse</i>	<i>älä häiritse</i>

Образование императивных форм 2-го лица множественного числа в современном финском языке.

<i>тип глагола</i>		<i>положительная форма</i>	<i>отрицательная форма</i>
1 тип	<i>sanoa</i>	<i>sanokaa</i>	<i>älkää sanoko</i>
	<i>lukea</i>	<i>lukekaa</i>	<i>älkää lukeko</i>
	<i>jakaa</i>	<i>jakakaa</i>	<i>älkää jakako</i>
2 тип	<i>juoda</i>	<i>juokaa</i>	<i>älkää juoko</i>
	<i>käydä</i>	<i>käykää</i>	<i>älkää käykö</i>
3 тип	<i>pestä</i>	<i>peskää</i>	<i>älkää peskö</i>
	<i>ajatella</i>	<i>ajatelkaa</i>	<i>älkää ajatelko</i>

4 тип	<i>pakata herätä</i>	<i>pakatkaa herätkää</i>	<i>älkää pakatko älkää herätkö</i>
5 тип	<i>valita häiritä</i>	<i>valitkaa häiritkää</i>	<i>älkää valitko älkää häiritkö</i>

Лексический материал

Suomalainen ruokakulttuuri

Arkiruoka (*Mitä syödään aamulla ..., päivällä ..., illalla...*)



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Minun lempiruoka

Perheeni arkiruoka



Задания для самостоятельной работы

1. Muuta lauseet imperatiivilauseiksi

Suomessa matkustaessa on muistettava, että:

a) luonnossa saa:

- liikkua jalan, hiihtämällä tai polkupyörällä,

.....

- pystyttää teltan riittävän kauas asutusta paikasta,

.....

- kerätä marjoja, sieniä ja kukkia,

.....

- kävellä, uida, peseytyä vesialueilla, liikkua järvillä;

.....

b) ei saa:

- häiritä linnunpoikia eikä rikkoa linnunpesiä,

.....

- kaataa puita, ottaa kuivuneita tai kaatuneita oksia eikä sammalta
toisen henkilön maalta,

.....

sytyttää nuotioita toisen maalle ilman pakottavaa tarvetta,

.....

- häiritä kotirauhaa,

.....

- metsästää eikä kalastaa ilman lupaa

.....

2. Täydennä annetun sanan oikealla muodolla

a) *sanomalehti*

Ota mukaan!

Älä ota mukaan!

Otetaan mukaan.

Karl otti mukaan.

Otitko mukaan?

Hän tuskin otti mukaan.

b) *mäyräkoira*

Hankitaan

Leo ei hankkinut

Oletko jo hankkinut?

c) *asunto*

Etsin itselleni heti, kun valmistun.

Etsin jo

Etsi itsellesi!

Sanomalehdessä etsitään perheelle.

d) *maito*

Annahan jääkaapin ylähyllyltä!

Älä anna koirille!

Annetaan kissoillekin.

On hauskaa saada puuron kera.

On mahdotonta viedä mökille.

e) *kukat*

..... viedään potilaalle, joka on huoneessa 7.

Yleensä viedään naispotilaille enemmän
kuin miespotilaille.

Älä vie allergiapotilaalle.

f) *hän*

..... hemmoteltiin pilalle.

..... hemmoteltiin koko hänen lapsuutensa ajan.

Älä hemmottele liikaa.

..... ei ole koskaan hemmoteltu.

On vaikeaa olla hemmottelematta

Lupasin hemmotella

(Lähde: Lehtonen U., Ruohonen T. Suomen kieli kuntoon. Porvoo, 2005. S.222)

3. *Jatka sivulauseita.*

1. Avaa ikkuna, koska.....

2. Sytytä valo, koska

3. Sulje ovi, koska
4. Sulje televisio, koska
5. Sulje silmät, koska
6. Avaa laatikko, koska
7. Pane musiikki pois päältä, koska
8. Tule huomenna illalla luokseni, koska
9. Sulje puhelin, koska
10. Laita ruokaa, koska

4. Mitä tarkoittavat nämä kilvet ja missä ne saattavat olla?

TYÖNNÄ

ANNA TUNNUSLUKUSI

AVAA TÄSTÄ

SYÖTÄ KORTTI

VEDÄ

PAINA NAPPIA

NOSTA KUULOKE

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнэн, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 124–135.

Lepäsmäa, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmäa, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 202–216.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – S. 165–170.

Систематизация и повторение пройденного материала (4 ч.)

IV семестр

Цикл VIII (20 ч.)

Грамматический материал

Степени сравнения имени прилагательного



Позитив (iso), компаратив (isompi) и суперлатив (isoin). Образование степеней сравнения имени прилагательного.

	komparatiivi		superlatiivi	
iso	vartalo + -mpi	iso-mpi	o,ö, u, y + -in	iso-in
pieni		piene-mpi	a, ä, i + -in	piene-in
mukava		mukava-mpi		mukava-in
halpa	a, ä ⇔ e	halve-mpi		halva-in
syvä		syve-mpi	syvä-in	
hidas	vartalo + -mpi	hitaa-mpi	vv + -in	hitaa-in
kaunis		kaunii-mpi	i, ii + -in	kaune-in
kiltti		kilti-mpi		kilte-in
Huom!				
hyvä		parempi		paras
pitkä		pitempi		pisin
uusi		uude-mpi		uusin

Лексический материал

Mielipiteet

Mielipiteen perusteleminen (*Minä olen sitä mieltä, että Olen samaa mieltä... Olen eri mieltä... Minusta... Minun mielestä ...*)



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Minun perheeni

Ystävyys; Minun ystäväni



Задания для самостоятельной работы

1. Kirjoita perusmuodot

iloisemmin, iloisimmin
hauskemmin, hauskimmin
hartaammin, hartaimmin
valoisammin, valoisimmin
kevyemmin, kevyimmin
innostavammin, innostavimmin
ilkeämmin, ilkeimmin
huolimattomammin, huolimattomimmin
kalliimpi, kallein
parempi, paras
halvempi, halvin
pitempi, pisin
nuorempi, nuorin
rikkaampi, rikkain

2. Käytä positiivia (adjektiivin perusaste) tai komparatiivia yksikössä annetuista sanoista

1. Minulla on tosi (hyvä) auto.
2. Me muutamme (kallis) asunnosta halvempaan.
3. Tämä pulla on (hyvä) kuin tuo toinen.
4. Minä olen (tumma) kuin minun siskoni Katja.
5. Puseroni on (kaunis) kuin sinun.
6. Onko Kemijoki (syvä) ja (pitkä) kuin Aurajoki?

7. Mikä kirja on (uusi): tämä vai tuo?
8. Hän haluaa ostaa liian (kallis) farkut.
9. Tänä vuonna kurssin ohjelma on (mielenkiintoinen) kuin viime vuonna.

3. Käytä superlatiivi

1. Pekka on ehdottomasti (älykäs) koko porukasta.
2. Me istuimme iltaa mitä (ihana) ravintolassa.
3. Minä haluan ostaa kaikkein (kallis) auton.
4. Se on kuuluisa maailman (hyvä) tapasvalikoima.
5. Sinä olet (ihana) poika maailmassa.
6. Maailman (pitkä) joki on Niili.
7. Mikä on (viimeinen) kirja, jonka olet lukenut?
8. Mikä on maailman (nopea) eläin?

4. Katso kuvaa ja kerro perheestä käyttäen komparatiivia ja superlatiivia.



Sukulaissanat: anoppi, appi, eno, isovanhemmat, lapsenlapsi, lapsi, mies, mummo (isoäiti), pappa (ukko, vaari, isoisä), poika, serkku, setä, sisar (sisko), tytär, täti, vaimo, veli.

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 168–176.

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 11–25.

Грамматический материал

Степени сравнения наречия



Образование наречий (-*sti*). Степени сравнения наречий: компаратив и суперлатив. Образование сравнительной (-*mmin*) и превосходной (-*immin*) форм наречий.

adjektiivi	adverbi	adverbin komparatiivi	adverbin superlatiivi
huono	huono- <i>sti</i>	huono- <i>mmin</i>	huono- <i>immin</i>
nopea	nopea- <i>sti</i>	nopea- <i>mmin</i>	nopea- <i>immin</i>
ikävä	ikävä- <i>sti</i>	ikävä- <i>mmin</i>	ikävä- <i>immin</i>
kova	kova- <i>sti</i>	kove- <i>mmin</i>	kova- <i>immin</i>
syvä	syvä- <i>sti</i>	syve- <i>mmin</i>	syvä- <i>immin</i>
iloinen	iloise- <i>sti</i>	iloise- <i>mmin</i>	iloise- <i>immin</i>
lyhyt	lyhye- <i>sti</i>	lyhye- <i>mmin</i>	lyhye- <i>immin</i>
kaunis	kaunii- <i>sti</i>	kaunii- <i>mmin</i>	kaune- <i>immin</i>
kiltti	kilti- <i>sti</i>	kilti- <i>mmin</i>	kilte- <i>immin</i>
hidas	hitaa- <i>sti</i>	hitaa- <i>mmin</i>	hitaa- <i>immin</i>

Huom! Poikkeuksellisia vertailumuotoja

hyvin	paremmin	parhaiten
mielellään	mielummin	mieluimmin, mieluiten
hiljaa	hiljempaa, hiljemmin	hiljaisimmin
paljon	enemmän	eniten
vähän	vähemmän	vähiten
usein	useammin	useimmin
harvoin	harvemmin	(harvimmin)
aikaisin	aikaisemmin	(aikaisimmin)
myöhään	myöhemmin	(myöhimmin)
kauan	kauemmin	(kauimmin)
ennen	ennemmin	
alhaalla	alempana	alimpana
alhaalta	alempaa	
alas	alemmaksi	alimmaksi

kaukana	kauempana	kauimpana
kaukaa	kauempaa	
kauas	kauemmaksi	kauimmaksi

Лексический материал

Suomen kalenteri

Vuodenajat

Eläimet



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Lomakuu Suomessa

Kesämökki

Loma Udmurtiassa



Задания для самостоятельной работы

1. Jatka lauseita

Sinä kävelet liian nopeasti! Kävele

Sinä puhut niin epäselvästi. Puhu

Sinä opiskelet niin huonosti. Opiskele

Auto maksaa liian paljon, polkupyörä maksaa

Sinä soitat liian aikaisin. Soita vähän

Te olette liian lähellä, menkää vähän

2. Lue Kilpijärven luonnonkalenteri, jonka on kirjoittanut Y. Metsälä, ja tee mallin mukaan oman maasi kalenteri.

Tammikuu

Valoisaa 4–6 tuntia. Aurinko näkyy ensimmäisen kerran 18. päivänä. Hyvät hiihtokelit. Lämpötila 0°... –40°.



Helmikuu

Valoisaa 6–10 tuntia. Aurinko ei vielä lämmitä paljon, mutta hiihtokelit ovat hyviä. Lämpötila $0^{\circ}\dots -35^{\circ}$.

Maaliskuu

Valoisaa 10–14 tuntia. Erinomaiset hiihtokelit. Aurinko lämmittää päivällä. Lämpötila $0^{\circ}\dots -30^{\circ}$.

Huhtikuu

Valoisaa 14–20 tuntia. Kuukauden loppupuolella voi hiihtää yölläkin. Aurinko lämmittää ja ruskettaa nopeasti. Hyvä pilkkikalastusaika. Lämpötila $+10^{\circ}\dots -25^{\circ}$.

Toukokuu

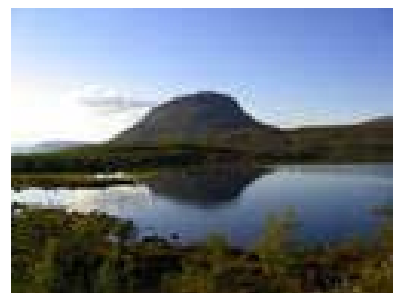
Valoisaa 14–20 tuntia. Keskiyön aurinko näkyy 22. päivän jälkeen. Hyvät hiihtokelit jatkuvat. Paras pilkkikalastusaika. Lämpötila $+20^{\circ}\dots -15^{\circ}$.

Kesäkuu

Valoisaa 24 tuntia. Keskiyön aurinko. Jäät lähtevät Kilpisjärvestä. Joet ja purot tulvivat. Sääskiaika. Lämpötila $+35^{\circ}\dots +5^{\circ}$.

Heinäkuu

Valoisaa 24 tuntia. Keskiyön aurinko näkyy 22. päivän saakka. Kesän paras retkeily- ja matkailukausi. Hyvä urheilukalastusaika. Sääskiä. Lämpötila $+35^{\circ}\dots 0^{\circ}$.



Elokuu

Valoisaa 24–18 tuntia. Paras retkeily- ja kalastusaika jatkuu. Sääskiä. Loppukuussa ruskan värjeä. Loppukuussa yöllä jo pimeää. Lämpötila $+25^{\circ}\dots 0^{\circ}$.

Syyskuu

Valoisaa 18–10 tuntia. Paras ruska-aika. Ei enää sääskiä. Kuun loppupuolella tulevat ensimmäiset lumisateet. Lämpötila $+10^{\circ}\dots -25^{\circ}$.

Lokakuu

Valoisaa 10–7 tuntia. Yleensä jo lunta. Loppukuussa voi hiihtää. Tunturijärvet jäätyvät. Lämpötila +10°... –20°.

Marraskuu

Valoisaa 7–4 tuntia. Kilpisjärvi jäätyy. Hiihtokelit. Kaamos alkaa 25. päivänä. Aurinko ei sen jälkeen nouse horisontin yläpuolelle. Lämpötila 0°... –35°.

Joulukuu

Valoisaa 4–2 tuntia. Kaamosaika. Hyvät hiihtokelit. Aurinko ei nouse ollenkaan. Lämpötila 0°... –40°.

(Lähde: E. Hämäläinen. Jatketaan! Suomen kielen oppikirja alkeet osaaville. S. 28)

3. Etsi eläinten nimet taulukosta (sanat on järjestetty ylhäältä alas, alhaalta ylös, vasemmalta oikealle tai oikealta vasemmalle)^x

k	k	i	p	a	a	v	a	r	o
a	i	v	p	i	l	i	i	s	m
r	l	r	o	h	y	l	j	e	e
h	v	i	r	m	y	y	r	ä	t
u	e	h	o	y	y	k	k	a	s
u	s	s	i	n	ä	j	a	v	ä
t	s	u	s	i	ä	j	n	a	s
t	ä	p	p	r	ä	k	i	j	i
e	l	u	p	e	u	r	a	a	k
k	l	u	m	i	k	k	o	m	a

Основная литература

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 11–25.

^x 18 sana: kani, kyllä, ilves, jänis, kani, kani, kettu, karpas, kyy, kumiko, majava, metsästys, myrsky, orava, porsa, sili, susi

Грамматический материал

Эссив и транслатив



Грамматический показатель и семантические возможности транслатива в современном финском языке: а) выражение превращения во что-то/в кого-то: *Ilma on muuttunut kylmemmäksi*; б) выражение временных координат: *Liisa lähti Suomeen vuodeksi*; в) принимать кого-то за кого-то: *Luulin työtä poikaa tytöksi*.

Грамматический показатель и семантические возможности эссива в современном финском языке: а) выражение состояния: *He istuvat väsyneinä penkillä*; б) быть в качестве кого-то/чего-то: *Olen täällä turistina. Käytän lasia maljakkona*; в) выражение считать кого-то кем-то: *Pidän häntä hyvänä opettajana*; г) выражение причины и условия: *Äitinä olen vastuussa lapsistani. Sinuna en tekisi tuolla tavalla*; д) выражение временных координат: *Pienenä lauloin kuorossa. Minä päivänä olet syntynyt?*

Лексический материал

Падежные формы количественных (*Ostan kahden omenan. Kolmellakin miehellä oli koira*) и порядковых числительных (*Menen toisesta huoneesta kolmanteen*).

Tunteet. Mitä kuuluu? Mikä vaivaa sinua? (*Näytät väsyneeltä..., ikävystyneeltä..., surulliselta...*)

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Minun syntymäpäiväni

Minun arkipäiväni



Задания для самостоятельной работы

1. Kirjoita lauseita käyttäen annettuja verbejä.

- a) V + essiivi: esiintyä, käyttää, pitää, pysyä, työskennellä.
- b) V + translatiivi: ehdottaa, hyväksyä, julistaa, kutsua, kouluttaa, muuttaa, muuttua, määrätä, nimittää, tulla, vaihtaa, valmistua, väitellä.

2. Pane perusluvut oikeaan muotoon.

Lähetin kirjeen (viisi) ihmiselle.

Luin (kolme) kirjaa.

Kauppa on auki (8–19).

Lena on jäänyt vielä Suomeen (kaksi) kuukaudeksi.

Hän ostaa (yksi) banaanin.

Tästä asiasta keskustelimme (neljä) ihmisen kanssa.

Kokouksessa puhuttiin (kuusi) tärkeästä asiasta.

..... (seitsemän) kuukauden kuluttua lähden Italiaan.

Kirjoitin lopputestin (viisikymmentäviisi) minuutissa.

..... (yhdeksän) meistä on vaaleat hiukset.

Halkaisin omenan (kaksi) osaan.

Hän hävisi pelissä (viisi) pistettä.

3. Pane järjestysluvut oikeaan muotoon.

Hissi menee (5. kerros).

Veljeni opiskelee (7. luokka).

Hän on syntynyt tammikuun
(26. päivä).

Joka (2. yrittäjä) onnistui pääsykokeessa.

Kilpailussa ystäväni tuli (3.) ja sai pronssimitalin.
Heidän asuntonsa on (6. kerros).
Kirjat ovat kaapin (2. hylly).
Ota lusikat pöydän (1. laatikko).
Olen lomalla kesäkuun (28.
päivä) elokuun (31. päivä).

4. Lue kertomuksen alku ja jatka sitä.

Olipa kerran autio saari. Se on hyvin kaunis, mutta samalla hyvin surullinen: yksikään ihminen ei ollut siellä kertaakaan käynyt. Yksikään ihminen maailmassa ei ollut edes nähnyt tätä ihanaa saarta.

Kerran kurkiparvi, joka oli matkalla Afrikkaan, laskeutui saarelle lepäämään.

- Tämä on maailman onnellisin saari! sanoivat kurjet.
- Anteeksi, minä en teitä ymmärrä, lausui autio saari surullisena...

Miltä saari näyttää?

Miksi kurjet pitävät saarta onnellisena?

5. Tee pieni kertomus ”Se maistuu herkulliselta!”

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – С. 110–118.

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 26–35.

Грамматический материал
Абессивные и адессивные формы
III инфинитива



Финитные и инфинитные формы финского глагола. Образование и употребление форм III инфинитива.

Формы III инфинитива в форме адессива (основа глагола 3 л. единственного числа + формант *-malla/-mällä*) и абессива (основа глагола 3 л. единственного числа + формант *-matta/-mättä*). Особенности перевода форм III инфинитива на удмуртский язык.

Образование отглагольных существительных с суффиксом *-minen* и их употребление в разных синтаксических функциях.

Лексический материал

Suomen yhteiskunta ja hallinto

Suomen valtiolippu

Suomen vaakuna



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Puhelin- ja kännykkäkulttuuri

Puhelimessa



Задания для самостоятельной работы

1. Vastaa kysymyksiin *tekemällä-muodolla*.

Millä tavalla aiot viettää lomaasi?

Miten voi oppia suomea nopeasti?

Miten voi menestyä?

Millä tavalla voi laihtua?

Millä tavalla voi päästä bussipysäkille?

Millä tavalla voi tulla terveemmäksi?

Millä tavalla voi pelata jalkapalloa paremmin?

Miten voit myydä asuntosi nopeasti?

2. Kirjoita lauseisiin III. infinitiivin abessiivi:

Maito säilyy jääkaapissa (pilaantua) monta päivää.

En voi olla (syödä) suklaata.

Mitään (ajatella) hän käveli virran mukana.

Yksikään ihminen ei jäänyt (tulla) torille sinä päivänä.

..... (aavistaa) mitä oli tekeillä, neuvosmies alkoi heti puhua.

Bussin sisään (nostaa) matkustaja kysyi jotakin kuljettajalta.

Kotitehtävänsä (tehdä) hän lähti ulos kävelemään.

..... (harjoitella) et saa huipputuloksia.

Nykyään etukäteen (soittaa) vierailulle tuleminen on epäkohteliasta.

..... (kuunnella) laulua miten voi sanoa, että se on huono.

3. Katso puhelin ja kännykkäkulttuurin säännöt ja pohdi, onko Venäjällä samanlaiset säännöt. Kirjoita taulukkoon. Noudatatko niitä sääntöjä?

Suomessa	Venäjällä
Arkisin voi soittaa koteihin aamukahdeksasta iltayhdeksään asti.	
Viikonloppuna voi soittaa vasta kello 12 jälkeen, varsinkin sunnuntaina.	

Toimistoihin voi soittaa virka-aikana tai etukäteen ilmoitettuna puhelinaikana	
Soittaessasi esittele itsesi ja tervehdi vastaajaa aina puhelun alussa. Työasioissa soittaessasi ilmoita myös edustamasi yrityksen nimi.	
Mikäli et tavoita henkilöä puhelimitse, voit jättää hänelle soittopyynnön. Kun jätät soittopyynnön, kerro nimesi ja puhelinnumerosi, milloin olet tavoitettavissa ja mitä asiasi koskee	
Itselle jätetyyn soittopyyntöön tulisi vastata mahdollisimman pian.	
Epäsopivia kännykänkäyttöpaikkoja ovat mm. kokoukset, esitykset, konsertit, elokuvat, luennot ja keskustelut.	
Tekstiviestien lähettely oppitunnilla tai kokouksessa ei ole kohteliasta	

(Lähde: Maan tapa Suomessa. Jyväskylä, 2007. S. 29)

Основная литература

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 36–38.

Грамматический материал
Формы условного наклонения пассива

Образование положительных и отрицательных форм условного наклонения пассива в финском языке.



<i>тип глагола</i>		<i>положительная форма пассива</i>	<i>отрицательная форма пассива</i>
1 тип	<i>kertoa</i>	<i>kerrottaisiin</i>	<i>ei kerrottaisi</i>
	<i>lukea</i>	<i>luettaisiin</i>	<i>ei luettaisi</i>
	<i>tietää</i>	<i>tiedettaisiin</i>	<i>ei tiedettaisi</i>
2 тип	<i>juoda</i>	<i>juottaisiin</i>	<i>ei juottaisi</i>
	<i>käydä</i>	<i>käyttaisiin</i>	<i>ei käyttaisi</i>
3 тип	<i>pestä</i>	<i>pesttaisiin</i>	<i>ei pesttaisi</i>
	<i>ajatella</i>	<i>ajateltaisiin</i>	<i>ei ajateltaisi</i>
4 тип	<i>pakata</i>	<i>pakatttaisiin</i>	<i>ei pakatttaisi</i>
	<i>herätä</i>	<i>herätttaisiin</i>	<i>ei herätttaisi</i>
5 тип	<i>valita</i>	<i>valitttaisiin</i>	<i>ei valitttaisi</i>
	<i>häiritä</i>	<i>häiritttaisiin</i>	<i>ei häiritttaisi</i>

Парадигма спряжения формы условного наклонения пассива в прошедшем времени (passiivin konditionaalin perfekt):

а) положительная форма

olisi + vartalo + -ttu / -tty, -tu / -ty

*olisi kerrott**u***

*olisi juot**u***

*olisi pest**u***

б) отрицательная форма

ei olisi + vartalo + -ttu / -tty, -tu / -ty

*ei olisi kerrott**u***

*ei olisi juot**u***

*ei olisi pest**u***

N	joku	jotkut
P	jotakuta	joitakuita
G	jonkun	joidenkuiden
Ill.	johonkuhun	joihinkuihin
In.	jossakussa	joissakuissa
El.	jostakusta	joistakuista
All.	jollekulle	joillekuille
Ad.	jollakulla	joillakuilla
Abl.	joltakulta	joiltakuilta

Лексический материал

Kirjallisuuden lajit (novelli, tarina, satu, romaani, runo, runoelma, näytelmä).



Темы для устной монологической и диалогической речи:

Minun lempikirjani

Minun lempikirjailijani



Задания для самостоятельной работы

1. Pane pronomini oikeaan muotoon

1. (He) ei voi luottaa.
2. Sain kirjeen (sinä).
3. Hän kertoo aina vain (itse).
4. Pidätkö (itse) viisaana ihmisenä?
5. Ymmärrämme (toinen toinen) aina hyvin.
6. Poliisi meni (tuo) taloon.
8. (Nämä) housujen hinta on alle 30 euroa.
9. (Ne) taloissa ei asu ketään.

10. (Kuka) voisın kysyä?
11. (Mikä) hameen valitset?
12. (Mikä) vuonna olet syntynyt?
13. Haluaisin kertoa siitä asiasta (joku).
14. Oletko kuullut hänestä (jokin).
15. Avaimet ovat tässä (jokin).
16. Mummolla on aina (jokin) mielenkiintoisia juttuja.
17. En voi uskoa (kukaan).
18. Älä puhu siitä (kukaan)!
19. En (mikään) tapauksessa suostu tähän.
20. Liisa ei halua mennä (mikään).

4. Mitä tehtäisiin:

a) ostokeskuksessa:

katsella uutta takkia

syödä ravintolassa

tavata ystäviä

istua ja jutella

ostaa ruokaa

Mitä ei tehtäisi?

b) kirjastossa:

palauttaa kirjat

lukea lehtiä

kuunnella musiikkia

lukea sähköpostia

Mitä ei tehtäisi?

c) suutarilla:

viedä kengät

hakea kengät

teettää vara-avaimet

Mitä ei tehtäisi?

d) taidemuseossa:

tavata ystävät

katsella tauluja

istua ja levätä

Mitä ei tehtäisi?

e) uimahallissa:

uida

mennä kuntosalille

käydä saunassa

Mitä ei tehtäisi?

f) kampaajalla/parturissa:

leikkauttaa hiukset

värjättää hiukset

Mitä ei tehtäisi?

3. Lue teksti ja pohdi, minkälaisia kirjoja sinusta on mukava lukea. Kirjoita alleviivatuille sanoille perusmuoto ja kantasana. Esitä johtimet.

Kirjallisuus on kaikkien yhteinen tarinavarasto, josta löytyy jokaiselle jotakin: kertomuksia, novelleja, romaaneja, näytelmätekstejä, runoja... Jokaisella on myös oma tapansa lukea kirjallisuutta ja oma käsityksensä siitä, minkälaisia kirjoja on mukava lukea.

Erilaisia ovat myös käsitykset siitä, mistä hyvä kirja kertoo. Mutta moni on sitä mieltä, että hyvän kirjan pitää olla uskottava – kertoipa se mitä tahansa. Jotkut edellyttävät kirjalta mielikuvituksellisuutta: tarinat ufoista, örkeistä ja muista fantasiaolennoista ovat heidän lukuherkkuaan. Toisten mielestä kirjan pitää ennen kaikkea olla

hauska tai juonen mukaansa tempaava ja tekstin vauhdikasta. Myös erikoiset ihmiskohtalot ja yleensä kaikki itselle uusi tai outo kiinnostaa.

Monet suomalaiset lukevat mielellään kirjallisuutta, joka kuvaa tarkasti todellisuutta. Esimerkiksi valtaosa nuortenkirjoista on näitä todenmukaisia eli realistisia kuvauksia: henkilöt ja tapahtumapaikat ovat kuin elävästä elämästä ja tapahtumat uskottavia. Nuortenkirjojen aiheena onkin usein nuorten elämä ja ongelmat. Tällaiset romaanit ja kertomukset näyttävät, miten kiinnostavia arkipäivänkin tapahtumat voivat olla. Ne antavat arjelle merkityksen.

Useimpien lukijoiden mielestä tärkeintä on kuitenkin se, että hyvän kirjan kanssa viihtyy. Ja hyvä tarina vie aina mukanaan.

(Lähde: E. Kouki, L. Kytömäki, U. Rajavuori. Kirjallisuusvihko. Helsinki, 2002. S. 33).

5. Muodosta seuraavista sanoista maton/mätön-johdokset ja kirjoita esimerkit niistä.

<i>kantasana</i>	<i>johdos</i>	<i>esimerkki</i>
kirjoittaa	kirjoittamaton	kirjoittamaton sääntö
kelvata		
keittää		
arvata		
sopia		
uskoa		
julkaista		
tulkita		

Основная литература

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 38–44.

Грамматический материал

Причастия настоящего и прошедшего времени

Разграничение активных и пассивных причастий в финском языке.

Образование и употребление определительных причестий настоящего времени на *-va*.

Образование и употребление определительных причестий прошедшего времени на *-nut/-nyt*

Склонение активных причастий настоящего и прошедшего времен.



Лексический материал

Kalevalan sankareita

TV-ohjelmat (uutiset, elokuvat, urheilu...)

Темы для устной монологической и диалогической речи:



Television rooli minun elämässäni.

Oman mielipiteen perusteleminen.



Задания для самостоятельной работы

1. *Käännä suomeksi. Voit käyttää seuraavia sanoja: mestaruusottelu, tyhmä tv-sarja, vaihtaa toiselle kanavalle, voittaa, hävitä, kunnustaa heidän joukkuettaan, tasapeli.*

Петя: Здравствуй, Юсси. Ты случайно не смотришь чемпионат мира по футболу? Жена смотрит какой-то глупый сериал и не даёт мне переключить телевизор.

Юсси: Ой, хорошо, что ты пришел. Я совсем забыл о чемпионате.

Петя: Его передают по второму каналу. Сегодня играют Германия – Россия. А кто вчера играл? Я вчера вернулся с работы очень уставший и рано лёг спать.

Юсси: Аргентина – Италия. Италия победила.

Петя: Жаль, что Аргентина проиграла, я всегда болею за их команду.

Юсси: Смотри, игра уже началась. Пока ничья: один – один.

2. Muokkaa kaksi vierekkäistä lausetta yhdeksi pitkäksi virkkeeksi käyttämällä relatiivipronominia joka lauseitten välissä.

1. Jalkapallo on suosittu peli. Jalkapalloa pelataan kaikkialla maailmassa.

2. Pelissä on yksitoista pelaajaa. Yksi pelaajista on maalivahti.

3. Joukkueet pelaavat pelissä kaksi 45 minuutin erää. Pelin voittaa on eniten maaleja tehnyt joukkue.

4. Jalkapallo kehittyi nykyiseen muotoonsa 1800-luvun Englannissa. Englannissa kehittyi myös pelin toinen muoto, rugby.

5. Englantilaiset merimiehet toivat Suomeen tämän pelin. Tämä peli levisi koko Suomeen 1920-1930-luvuilla.

6. Suomalaiset eivät ole koskaan selviytyneet jalkapallon mestaruuskisoihin. Maailmanmestaruuskisat pidetään joka neljäs vuosi.

7. Vuodesta 1900 jalkapallo on kuulunut olympialajeihin. Niihin kuuluu tietysti myös suomalaisten suosikkilaji, jääkiekko.

Lähde: Lehtonen U., Ruohonen T. Suomen kieli kuntoon. Porvoo, 2005. S. 137

3. Lue teksti ja vastaa kysymyksiin.

MTV3 on Suomen suosittuin televisiokanava. Sillä on katsojia huomattavasti enemmän kuin muilla kanavilla. MTV3:lla on myös

useita hyvin suosittuja ohjelmia, joilla on yli miljoona katsojaa. Tällaisia ohjelmia ovat esimerkiksi *Bumtsibum* ja *Salatut elämät*.

Tästä huolimatta MTV3 on taloudellisissa vaikeuksissa. MTV3 tuottaa tappiota. Tämä johtuu siitä, että MTV3:n ohjelmat eivät kiinnostaa tarpeeksi mainostajia. Yli puolet MTV3:n ohjelmien katsojista on yli 45-vuotiaita. Mainostajat haluavat mainostaa tuotteitaan nuoremmille ihmisille. He uskovat, että 25–45 -vuotiaat ostavat enemmän heidän tuotteitaan.

Televisiokanava Nelonen sen sijaan on lisännyt suosiotaan. Sen suosituin ohjelma on tällä hetkellä *Haluatko miljonääriksi*. Tätä ohjelmaa seuraa noin 600 000 katsojaa joka viikko. Nelonen on alkanut kiinnostaa myös mainostajia ja niin kanavalla on entistä enemmän mainoksia.

Suomalaisten television katselu lisääntyy hitaasti. Suomalaiset katsovat televisiota keskimäärin 145 minuuttia eli kaksi tuntia ja 25 minuuttia päivässä.

Lähde: Selkouutiset

Minkälainen suosituin televisiokanava Suomessa on?

Minkälainen mainosten rooli televisiokanavassa on?

Minkälaisia suosituja ohjelmia Suomessa on?

Montako tuntia suomalainen istuu television ääressä?

Основная литература

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – S. 42–52.

Систематизация и повторение пройденного материала (10 ч.)

Б. Учебно-методическое обеспечение

Основная литература

Муллонен, М. Говорим по-фински / М. Муллонен, Э. Хямäläйнен, Л. Сильфверберг. – Петрозаводск: Карелия, 1992. – 222 с.

Lepäsmäa, A.-L. Suomen kielen alkeisoppikirja / A.-L. Lepäsmäa, L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – 224 s.

Silfverberg, L. Suomen kielen jatko-oppikirja / L. Silfverberg. – Jyväskylä, 2000. – 168 s.

Дополнительная литература

Hart, S. Suomea paremmin / S. Hart. – Keuruu: Otavan Kirjapaino OY, 2007. – 224 s.

Heikkilä, S. Hyvin menee! Suomea aikuisille / S. Heikkilä, P. Majakangas. – Helsinki, 2004. – 192 s.

Hämäläinen, E. Suomen harjoituksia 2 / E. Hämäläinen. – Jyväskylä, 1992. – 179 s.

Hämäläinen, E. Aletaan! Suomen kielen oppikirja vasta-alkajille / E. Hämäläinen. – Helsinki, 1994. – 195 s.

Hämäläinen, E. Jatketaan! Suomen kielen oppikirja alkeet osaaville / E. Hämäläinen. – Helsinki, 2002. – 159 s.

Hämäläinen, E. Harjotellaan! Lisäharjoituksia Aletaan!-kirjaan / E. Hämäläinen, M. Bessonoff. – Helsinki, 1994. – 283 s.

Hämäläinen, E. Kiva juttu! Suomea venäjänkielisille. Финский язык для русскоязычных / E. Hämäläinen, L. Silfverberg. – Helsinki: Panatuskeskus Oy, 1994. – 170 s.

Hyyti, M. Venäläis-suomalainen keskusteluopas / M. Hyyti. – Petroskoi, 1998. – 190 s.

Koskipää, R. Lukemisen avain 6 / R. Koskipää, M. Miettinen. – Vantaa, 1993. – 348 s.

Kouki, E. Kirjallisuusvihko. 5. painos / E. Kouki, L. Kytömäki, U. Rajavuori. – Helsinki, 2002. – 223 s.

Lappalainen, U. Aamu: Suomen kielen toisen lukemisto, kirjallisuustieto ja kielioppi maahanmuuttajille, peruskouluille, erityisopetukseen, kotikäyttöön / U. Lappalainen. – Jyväskylä, 2001. – 219 s.

Lappalainen, U. Aamu: Suomen kielen toinen lukemiston, kirjallisuustiedon ja kieliopin harjoituskirja / U. Lappalainen. – Tampere, 2002. – 197 s.

Laranto, Y. Elämän suolaa. Suomen kielen alkeita 2 / Y. Laranto. – Jyväskylä, 1995. – 220 s.

Leino, P. Suomen kielioppi / P. Leino. – Helsinki, Kustannus-osakeyhtiö Otavan painolaitokset Keuruu, 1996. – 297 s.

Lepäsmä, A.-L. Miten sanoja johdetaan. Suomen kielen johtopopia / A.-L. Lepäsmä, A. Lieko, L. Silfverberg. – Helsinki, 1996. – 207 s.

Maan tapa Suomessa / Tekijät S. Kanervo, S. Kaljunen. – Jyväskylä, 2007. – 110 s.

Mikkola, A.-M. Äidinkieli ja kirjallisuus / A.-M. Mikkola, A. Julin, A. Kauppinen, L. Koskela, K. Valkonen. – Porvoo, 2000. – 512 s.

Nuutinen, O. Suomea suomeksi I / O. Nuutinen. – Helsinki, 1992. – 168 s.

Nuutinen, O. Suomea suomeksi II / O. Nuutinen. – Helsinki, 1992. – 139 s.

Salmela, A. Suomea ole hyvä! Suomea aikuisille maahanmuuttajille / A. Salmela, J. Kujansuu, G. Kosieradzki. – Helsinki, 1996. – 195 s.

Silfverberg, L. Harjoituskirja suomen kielen perusopetusta varten / L. Silfverberg. – Helsinki, 1999. – 219 s.

Tiippana, H. Maamon mietteitä / H. Tiippana. – Imatra, 1979. – 72 s.

White, L. Suomen kielioppia ulkomaalaisille / L. White. – Helsinki, 1997. – 326 s.

Словари

Вахрос А., Щербаков И. Финско-русский словарь / Под ред. В. Оллыкайнен, И. Сало. – М.: Русский язык, 3. изд., 1995.

Русско-финский словарь / Под ред. М. Куусинена, В. Оллыкайнена. – М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1963.

Maksimov S., Danilov V., Saarinen S. Udmurtilais-suomalainen sanakirja. – Turku, 2008.

Venäjä-suomi suursanakirja / Toimit. M. Kuusinen, V. Ollikainen. – Porvoo – Helsinki – Juva, 1990.

Hiltunen A. Suomi – venäjä – suomi taskusanakirja. – Porvoo – Helsinki – Juva, 1994.

Периодические издания

Alkukoti. – Julkaisija: Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan sukukansavaliokunnan lehti.

Helsinginsanomat – Julkaisija:

Kielikello – Julkaisija:

Selkouutiset. – Julkaisija: Selkokeskus / Kehitysvammaliitto ry.

Интернет-ресурсы

<http://www.yle.fi/oppiminen>

<http://www.edu.fi>

<http://www.suomi.ru>

<http://www.helsinki.fi>

<http://www.turku.fi>

<http://www.finnish.fi>

www.languages-study.com/suomi.html

<http://www.unelma.narod.ru/sivu2.html>

http://ru.wikibooks.org/wiki/Opiskelemme_suomea

http://www.infopankki.fi/ru-ru/suomen_kielta_internetissa

II. ОБРАЗЦЫ КОНТРОЛЬНЫХ РАБОТ

Kirjallinen tehtävä

1. Pane pronominit oikeaan muotoon.

Muutama vuosi sitten (tämä paikka)
kasvoi satavuotisia honkia. Katselin eilen
(tuo lehti). (Se) oli mielenkiintoinen kirjoitus. En ole kuullut
..... (se) mitään. (Mikä suunta) aurinko nousee
ja (mikä suunta) se laskee? (Kuka)
näet kirjastossa? Tädilläni, (joka) asuu maalla, on suuri
puutarha. Liisa lukee kirja, (joka) on paljon kuvia.
Kaikki kirjat, (joka) hän on lukenut, eivät olleet
hauskoja. Nuori mies, (joka) olen tutustunut tänä syksynä,
on ulkomaalainen.

2. Pane sulkeissa oleva sana sopivaan muotoon.

Tänään ei ole (tuuli). Talo on tehty
(tiili). Olen nähnyt (ihmeellinen uni).
Hän palaa armeijasta (kaksi vuosi) kuluttua.
Minulla ei ole vielä (oma perhe). Pidän
..... (eräs kaunis tyttö). Eilen tutustuin
..... (seuranhaluinen mies). (Patsas) juurelle
lasketaan aina kukkia. Ryhmämme (opas) oli nuori tyttö.
..... (Tehdas) on kulttuuritalo ja urheilukeskus. Hallitukset
allekirjoittivat (sopimus). (Kevät) luonto
alkaa kukkia. (Kynsi) pitää leikata säännöllisesti. Tossut
ovat (jalka). Näin jäniksen (jälki). En

tunne hänen (nimi). (Järvi) on puhdas vesi. Joku koputtaa (ovi).

3. Pane verbi imperfektiin.

Tiedätkö, kuka on suomalainen kirjallisuuden perustaja? Hän (ei, olla) suurta sukua. Kalastajan poika hän vain (olla), kotoisin Suomenlahden rannalta; hänen nimensä (olla) Mikael. Palavan halunsa vuoksi hän (päästä) kouluun, ja kun hän (olla) ahkera, innokas oppilas, niin hän koulussa hyvin (edistyä). Hän (aloittaa) koulunkäyntinsä Viipurissa, mutta (saada) sitten jatkaa Turussa, Suomen silloisessa pääkaupungissa, ja vihdoinkin Saksan kaupungissa Wittenbergissa. Jo Wittenbergissa hän (alkaa) suomeksi kääntää Uutta testamenttia. Kun hän (palata) kotiin, niin hän kohta (tahtoa) painattaa suomenkielisen Uuden testamentin ja osia Vanhastakin testamentista. Se (olla) suuri, vaivalloinen työ; painattamiseen (kulua) pitkä aika, kun kirjapainoa (ei, olla) lähempänä kuin Tukholmassa, Ruotsin pääkaupungissa. Silloin Mikael (arvella), että olisi hyvä saada sillä välin pieniä kirjoja valmiiksi. Sen tähden hän ensiksi (kirjoittaa) suomalaisen aapiskirjan. Vielä hän (toimittaa) toisen kirjan: laajan suomenkielisen rukouskirjan. Sen jälkeen (tulla) sitten Uusi testamentti, se kirja, joka on kallein aarre tässä maailmassa, sekä muita pienempiä suomalaisia kirjoja. Uuden testamentin Mikael (saada) - niin kerrotaan – omin käsin antaa Kustaa Vaasalle, Ruotsin ja Suomen kuninkaalle.

Tahdotko vielä Mikaelista kuulla? Jos niin tahdot, niin tiedä sitten, että hän lopulta (tulla) piispaksi Turun kaupunkiin. Tiedä myöskin, että jokainen suomalainen häntä muistaa rakkaudella. Jos joku kysyy: ”Kuka on toimittanut ensimmäisen suomalaisen kirjan?”

niin pitää jokaisen Suomen pojan ja tytön osata vastata: ”Sen (tehdä) piispa Mikael Agricola, köyhän kalastajan poika”.

4. Käännä suomeksi.

– Нош табере кыџе толэзь луоз? – юаз пичи ныл мӱйы зӱльгырилэсь.

– Табере куарусӛн луоз, – шуиз мӱйы зӱльгыри. – Сӱзьыллэн нырысетӱ толэзез.

Шунды уг пыжы ни зол, нунальӛс вакчи, уйӛс кузесь луизы, собере зорӛс џемгес но џемгес кисьтыны кутскизы.

Сӱзьыл нырысь ик вуиз бусые. Нуналысь нуналэ адямиос бусысь юэз гуртэ нуллӱзы. Жӱген бусы голык кылиз, тол гинэ отын эркын калге на.

Нюлэскын куарӛс табере џужекто, гордӛкто. Тылобурдо семьяос нырысь ик пичи улӛе люкасько, собере бадӟым улӛе огазеясько. Шунит пала лобыны дасясько.

5. Miten analysoit sanoja?

voisimmekaan

saamattomampi

tiedättekö

tietämättömyyttään

toteavat

Образцы экзаменационных работ

III семестр

В третьем семестре студенты сдают письменный экзамен. В процессе письменного экзамена контролируются грамматические навыки, формируемые на базе грамматических явлений, и лексические навыки письма; умение понять основную идею и смысл текста.

Kirjallinen tentti

I. Lue teksti ja vastaa kysymyksiin

Brita Nummi. Batiikki on indonesialaista kangastaidetta

Batiikki on vanha kankaan värjäämiseen käytetty menetelmä. Aasiassa sijaitseva Indonesia on kuuluisa batiikkikankaistaan. Batiikin tekeminen perustuu siihen, että ensin joihinkin kohtiin kangasta levitetään vahaa (vaha 'воск'). Sen jälkeen kangas huuhdellaan väriaineessa. Huuhtelussa väri tarttuu vain niihin kohtiin, joissa ei ole vahaa.

Batiikkikankaat ovat kestäviä ja pestäviä. Vuosisatojen kuluessa indonesialaiset ovat kehittäneet omalle maalleen tyypillisen tavan värjätä kangasta.

Vahaa piirretään kankaalle tarkasti pienen kynän kanssa. Kynää nimitetään *cantingiksi*. Se on indonesian kieltä ja tarkoittaa kaunista. Suosittuja kuvioita ovat kotkansiivet sekä lehdet, kukat ja muut kasviaiheet. Erilaisia batiikkikuvioita on tuhansia.

Ennen batiikkitöiden värit saatiin luonnosta. Nykyisin alkuperäiset värit on korvattu jo tehtaissa valmistetuilla väriaineilla.

Batiikkivaatteet kertovat käyttäjästänsä sukupuolen ja aseman yhteiskunnassa. Punainen on nuoren naisen vaateen väri, sinistä käyttävät keski-ikäiset ja tummat värit on tarkoitettu vanhuksille.

Osa Jaavan saaren vanhoista kaupungeista on keskittynyt batiikkiperinteen vaalimiseen. Batiikista valmistetaan kankaita, vaatteita, laukkuja, kukkaroita (kukkaro ‘кошелёк’), leluja ja sisustustekstiilejä. Oma lajinsa ovat batiikkimenetelmällä tehdyt taulut, joita batiikkitaiteilijat tekevät. Nykyisin monet batiikki-taiteilijat ovat miehiä.

Jaavan saarella on useita taidekouluja, joissa opetetaan batiikkityötä perinteisin menetelmin.

– Saavuttaakseen mestarin arvon, on tehtävä batiikkitaidetta kymmenen vuotta, Anton Triono sanoo. Hän työskentelee batiikkitaiteen opettajana ja taiteilijana.

Valitettavasti kaupungilla näkee enää yhä harvemmin ihmisiä, jotka ovat pukeutuneet batiikkivaatteisiin. Yhä useammat haluavat näyttää amerikkalaisilta farkuissa ja t-paidoissa.

Maaseudulla batiikkivaatteet ovat vielä yleisiä. Kuumassa ilmassa batiikkikangas on kätevä ja vilpoinen. Se kuivuu nopeasti ja tuntuu iholla mukavalta. Pienet vauvatkin kääräistään batiikkiin.

Tällaista batiikkinyyttiä äidin on helppo kantaa sylissään. Indonesian kadut ovatkin aivan liian epätasaisia lastenvaunuille.

(Lähde: Selkouutiset. 12.2001).

1. Miksi batiikki on hyvin suosittu Jaavan saarella?

2. Mikä batiikkikuviota piirretään usein?

3. Missä opetetaan batiikkityötä perinteisin menetelmin?

4. Mistä kertovat batiikkivaatteet?

*5. Missä muodossa ovat seuraavat sanat? Kirjoita
perusmuodotkin.*

huuhdellaan
tuhansia

on tarkoitettu
ovat pukeutuneet
vaatteita

II. Valitse oikea menneen ajan muoto.

1. Viime kesänä me (lentää) Rovaniemelle lentokoneella.
2. Pekka ja Jukka käyvät usein saunassa. Pekka kertoi, että viime viikollakin he (käydä) saunassa monta kertaa.
3. Minä tämän elokuvan monta kertaa.
4. Kaisa keittää usein kahvia, mutta eilen hän (ei, keittää) kahvia kertaakaan.
5. Minä (ei, ajaa) polkupyörällä viime kuussa.

III. Täydennä lauseet suluissa annetun verbin konditionaalilla:

1. Minä (auttaa) sinua, jos minä (ehdiä).
2. Me (vastata) rehellisesti, jos he (kysyä) meiltä.
3. Sara (pelata) tennistä urheilukentällä, jos hänellä (olla) aikaa.
4. Jos sinä (kuunnella) minua, sinä (ei, tehdä) niin paljon virheitä.
5. Jos me (ei, syödä), me (ei, elää).
6. Minä (ei, lähteä) maalle, jos (tulla) huono ilma.

IV. Mitä siellä tehdään ja mitä ei tehdä? (Vastaa passiivin preesensin myönteisessä ja kielteisessä muodossa).

kaupassa
 ravintolassa
 koulussa
 discossa
 toimistossa
 puistossa
 uimahallissa

V. Kirjoita monikossa.

yksikön nominatiivi	monikon nominatiivi	monikon partitiivi	monikon genitiivi	monikon illatiivi
ystävä				
mies				
kissa				
vastaus				
opettaja				
mansikka				
kone				
uusi				
kaunis				
työ				
suuri				
lasi				
nainen				
onneton				
hammas				

VI. Tee imperatiivimuotoja.

1. Sinun täytyy muistaa tämä –
2. Teidän täytyy viedä paketti postiin. –
3. Sinun ei täydy syödä mitään. –
4. Teidän ei täydy avata ikkunaa. –
5. Teidän täytyy ajatella asiaa. –
6. Sinun täytyy kuunnella musiikkia. –

VII. Pane objektit oikeaan muotoon.

1. Otetaan (koira) mukaan!
2. Kirjoitammeko (kirje) hänelle?
3. Ajatelkaa (asia)!
4. Tiskaan ensin (likainen astia, *mon.*)
ja menen sitten ulos.
5. Älkää kertoko (tämä) kenellekaan!
6. Minun täytyy kirjoittaa (tämä kirje).
7. He eivät ostaneet (uusi asunto).
8. Näetkö (nuo, pieni, koira, *mon.*)?
9. Älä avaa (ikkuna)!
10. (Hän) tunnetaan täällä hyvin.

VIII. Kirjoita yhdestä aiheesta vähintään 100 sanaa ilman sanakirjaa.

1. Suomalainen koulutusjärjestelmä
2. Minun haaveeni
3. Asuminen maalla ja kaupungissa
4. Izhevskin nähtävyyksiä
5. Helsingin historia
6. Vieraiden kielten opiskelu

VI семестр

В четвертом семестре экзамен включает комплексный контроль всех видов речевой деятельности (чтение, аудирование, письмо, говорение).

Теоретические вопросы

1. Suomen imperatiivi
2. Suomen passiivin preesens
3. Suomen passiivin imperfekti
4. Suomen passiivin perfekti ja pluskvamperfekti
5. Suomen konditionaali
6. Suomen monikon nominatiivi-, partitiivi- ja genetiivimuodot
7. Suomen monikon paikallissijat
8. Suomen essiivi ja translatiivi
9. Adjektiivien komparatiivi ja superlatiivi
10. Adverbien komparatiivi ja superlatiivi
11. Passiivin konditionaali
12. Aktiivin 1. partitiippi
13. Aktiivin 2. partitiippi
14. III infinitiivin adessiivi ja abessiivi
15. Suomen kielen konjunktiot
16. Suomen kielen demonstratiivipronominit ja niiden taivutus

Перечень тем для контроля монологической и диалогической речи

1. Tietoja Suomesta
2. Tietoja Udmurtiasta
3. Minun harrastukseni
4. Suomalaiset juhlat
5. Ruokakulttuuri
6. Suomen valtiolippu ja vaakuna

7. Elias Lönnrot
8. Lempikirjani
9. Kalevalan sankarit
10. Suomen yhteiskunta ja hallinto
11. J. V. Snellman
12. Suomalainen arkikulttuuri
13. Suomen kaupunkeja
14. Suomalainen koulutusjärjestelmä
15. Asuminen maalla ja kaupungissa

Kirjallinen tentti

1. Lue teksti huolellisesti ja sitten vastaa seuraaviin kysymyksiin.

Mitä on mesetys, mitä irkkaaminen?

Lasten ja nuorten tietokoneen käyttö lisääntyy vuosi vuodelta. Osa nuorista käy päivittäin internetissä katsomassa kiinnostavia sivustoja. Monet pitävät yhteyttä ystäviin pikaviestipalveluilla. Tällainen on esimerkiksi *Messenger*-ohjelma. Messenger-ohjelmalla voi olla yhteydessä kavereihin. Vastaanottaja voi lukea kirjoitetun viestin heti ruudulta ja vastata siihen. Tällaista kirjoittelua kutsutaan puhekielessä mesettämiseksi.

Suurin osa tietokoneiden välisestä pikaviestinnästä on kahden henkilön keskustelua. Joskus keskustelussa voi olla mukana useampiakin osallistujia. Tällöin jokainen kirjoittaa viestejä omalta tietokoneeltaan.

Myös *IRC*- ja *Chat*-ohjelmistot ovat suosittuja. Tätä kutsutaan irkkaamiseksi tai chattaamiseksi. Kyse on silloin tietokoneen kautta käydystä keskustelusta. Näissä ohjelmissa keskusteluihin osallistuu

usein monia ihmisiä. Keskusteluja käydään nimimerkeillä. Keskustelijat ovat toiselleen tuntemattomia.

Lisäksi internetissä on monenlaisia keskustelusivuja. Eri alojen harrastajat, vaikkapa partiolaiset tai moottoripyöräilijät voivat kirjoitella tietystä aiheesta. Tietokonekirjoittelu on korvannut lapsilla ja nuorilla lähes kokonaan tavallisten kirjeiden lähettämisen ja osittain myös puhelinkeskustelut.

Mitä tarkoittaa mesetys?

Miksi internetin käyttö lisääntyy nuorten keskuudessa?

Mitä tarkoittaa chattaaminen?

Mistä aiheista voi keskustella internetissä?

II. Tee komparatiivi ja pane se oikeaan muotoon.

1. (Uusi) taloissa on (matala)..... huoneet.
2. Tutustuin eilen Kaisan (nuori) sisareen.
3. Nykyään he asuvat (suuri) asunnossa.
4. (Valoisa) huoneiden ikkunat ovat länteen.
5. Me muutamme (kallis) asunnosta halvempaan.
6. En ole nähnyt (kaunis) maisemaa.

III. Tee superlatiivi ja pane se oikeaan muotoon.

1. Elokuva oli mitä (mielenkiintoinen).
2. Kirja kertoo maailman (nopea) eläimistä.
3. Soitan (vanha) sisarelleni.
4. Talon (valoisa) huoneessa on pehmeä sohva.
5. Opiskelen minusta maailman (vaikea) kieltä.

IV. Täydennä seuraavat lauseet adverbien komparatiivilla ja superlatiivilla.

1. Hän työskentelee minua (ahkerasti). Voitko työskennellä kaikkein
2. Hän lukee minua (selvästi), mutta Leena lukee kaikkein
3. Hän puhuu sinua (kohteliaasti), mutta siskoni puhuu kaikkein
4. Hän osallistuu keskusteluun sinua (aktiivisesti), mutta Juha osallistuu kaikkein
5. Hän ajaa autoa minua (nopeasti), mutta ystäväni ajaa varmasti kaikkein

*V. Pane **mikään** ja **kukaan** pronominit oikeaan muotoon.*

1. He eivät pidä isästä eivätkä äidistä, he eivät pidä
2. He eivät halua leikkiä paikassa.
3. He eivät halua mennä kouluun eivätkä puistoon, eivät isoäidin luokse eivätkä naapurin, he eivät halua mennä
4. He eivät puhu isän kanssa eivätkä äidin kanssa, eivät kanssa.
5. Hän ei puhu siitä siskolle eikä ystävälle, ei

VI. Täydennä seuraavat lauseet passiivilla.

1. Nykyään puut (kaataa) mottorisahalla, mutta ennen niitä käsin.
2. Nykyään (lentää) ulkomaille lentokoneilla, mutta ennen (neg.).

3. Nykyään (sekoittaa) taikina sähkövatkaimella, mutta ennen käsin.
4. Nykyään yliopiston käytävät (siivota) päivällä, mutta ennen illalla.
5. Nykyään tuossa kioskissa (myydä) ruokatavaroitakin, ennen vain juomia.

VII. Valitse III infinitiivin sopiva muoto.

1. Kieliä oppii parhaiten (puhua).
2. Illalla rupesi (sataa).
3. Istuimme juuri (syödä), kun puhelin soi.
4. Teija palasi Helsingistä (opiskella).
5. Ihminen ei voi elää (syödä) ja (juoda).

VIII. Kirjoita sanat translatiivissa/essiivissa.

1. Myös nuori tulee kerran (vanha).
2. Valkoinen liina tuli (likainen).
3. (Lapsi) asuin maalla.
4. Sari leikkii (iloinen) ystävänsä kanssa.
5. Jorman sisar matkusti Lontooseen (opas) ja nyt hän työskentelee siellä (matkaopas).

IX. Pane monikkoon.

1. Tutustuin hyvään matkaoppaaseen. –
2. Ihastuin uuteen ihmiseen. –
3. Rakastuin kauniiseen naiseen. –
4. Osallistuin kisaan. –
5. Pakkasin tavarat matkalaukkuun. –



ТЕКСТЫ ДЛЯ ЧТЕНИЯ

Suomalainen koulutusjärjestelmä

Suomessa on ollut yleinen oppivelvollisuus vuodesta 1921 lähtien. Se tarkoittaa, että kaikkien lasten pitää opiskella peruskoulun oppimäärä eli 9 vuotta.



Peruskoulu on siis oppivelvolliskoulu. Suomalaiset ovat oppivelvollisia 7–16-vuotiaina. Peruskoulun tarkoituksena on antaa oppilaille valmiuksia opiskeluun ja oppia sosiaalisista taidoista. Sille asettaa haasteita se, että sen täytyy olla samaan aikaan sopiva hitaille ja nopeille oppijoille. Peruskoulu jakautui aiemmin kuusivuotiseen ala-asteeseen ja kolmevuotiseen yläasteeseen, mutta nykyisin jako on poistettu koululainsäädännöstä. Kuntien täytyy huolehtia siitä, että kaikilla on mahdollisuus käydä koulua. Kunnat saavat valtiolta rahaa koulujen toimintaan.

Peruskoulun jälkeen nuoret menevät joko lukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Näihin kouluihin täytyy hakea yhteishaussa keväällä tai syksyllä. Yhteishaku on kaikille yhtä aikaa koko Suomessa. Nuori voi hakea eri oppilaitoksiin ympäri Suomea. Hänen ei tarvitse hakea oman paikkakuntansa kouluun.



Valtio maksaa opiskelijalle opintotukea. Opintotukea voi saada kaikkeen opiskeluun peruskoulun jälkeen. Opintotuki tarkoittaa opintorahaa ja asumistukea. Pankista voi saada myös opintolainaa. Myös ulkomaalaiset voivat saada opintotukea, jos he ovat asuneet Suomessa 2 vuotta tai he ovat paluumuuttajia tai pakolaisia.

(Lähde: <http://virtuoosi.pkky/vilma/yleista/kielitaso2.htm>)

Tehtävät

1. Käännä oppiaineiden nimet venäjäksi.

Biologia	Kemia
Elämäkatsomustieto	Englanti
Fysiikka	Kotitalous
Historia	Kuvataide
Käsityö	Liikunta
Maantieto	Matematiikka
Musiikki	Äidinkieli
Oppilaan ohjaus	Ruotsi
Terveystieto	Tietotekniikka
Uskonto	Yhteiskuntaoppi

2. Lisää tarvittavat sanat.

1. Ennen peruskoulua lapset käyvät
2. Peruskoulu alkaa, kun lapsi täyttää
3. Peruskoulu kestää
4. Peruskoulun jälkeen lapset menevät tai
.....
5. Lukion jälkeen voi pyrkiä
6. Ammatillisen koulutuksen jälkeen voi pyrkiä
7. Nuorella ihmisellä on oikeus hakea opiskelupaikka
.....
8. Opiskeluun opiskelija voi saada
9. Opintotuki tarkoittaa
10. Ulkomaalainen voi saada
.....

3. Kirjoita oma lukujärjestys suomeksi.

ma	ti	ke	to	pe	la

4. Kerro lyhyesti Suomen koulutusjärjestelmästä. (Voit käyttää taulukkoa).

Suomalainen koulutusjärjestelmä

Koulutus	Missä saadaan?	Missä saadaan?
<i>Korkea-asteen koulutus</i>	Yliopistot (4–7 vuotta)	Ammattikorkeakoulut (3,5 –4 vuotta)
<i>Toisen asteen koulutus (16–19-vuotiaana)</i>	Lukio (2–4 vuotta)	Ammatillinen koulutus (3 vuotta)
<i>Perusopetus (7–16-vuotiaana)</i>	Peruskoulu (9 vuotta): Yläaste luokat 7–9 Ala-aste luokat 1–6	
<i>Esiopetus (6-vuotiaana)</i>	Esikoulu päiväkodissa tai peruskoulussa	

5. Mitä ajattelet tästä asiasta?



Vain tyhmä ihminen luulee tietävänsä kaiken kaikista asioista, ja kuitenkin on miljoonia asioita, joista hän ei tiedä yhtään mitään.

Mitä et tekisi mistään hinnasta?

- Mitä et tekisi mistään hinnasta?
- Se on vaikea kysymys. Koskaan ei pitäisi sanoa ”en koskaan”. Mutta luulen, että en voisi tehdä pahaa eläimelle.



- Entä ihmiselle?
- En tietenkään haluaisi vahingoittaa ihmistäkään. Toivon, että minun ei ole koskaan pakko tehdä niin.
- Jos minun täytyisi vastata samaan kysymykseen, sanoisin, että en uskaltaisi hypätä korkealta. En esimerkiksi uskaltaisi hypätä benji-hyppyä.
- Mikä se on?
- Siinä ihminen hyppää pää edellä yli sadan metrin korkeudesta alas ja riippuu sitten narusta pää alaspäin.
- Kaameata! Minä en kyllä tekisi koskaan sellaista.

(Lähde: E. Hämäläinen, L. Silfverberg Kiva juttu. Helsinki, 1994. S. 73)

Tehtävät

1. Mitä tekisin?

Jos olisin kirjailija,
Jos olisin opettaja,
Jos olisin laulaja,
Jos olisin laiskuri,
Jos olisin keräilijä,
Jos olisin pappi,
Jos olisin muu ihminen,

2. Mitä en tekisi?

Jos olisin kirjailija,

Jos olisin opettaja,

Jos olisin laulaja,

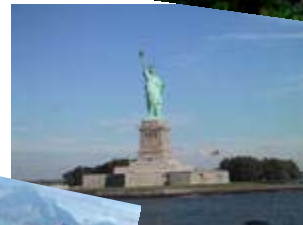
Jos olisin laiskuri,

Jos olisin keräilijä,

Jos olisin pappi,

Jos olisin muu ihminen,

3. Mihin mieluiten menisit? Perustele oma vastaus.



4. Mitä ajattelet?



Ihminen, jolla ei ole unelmia ja toiveita, on kuin vanha hattu aidanseipäessä, jota tuuli heiluttelee aikansa, kunnes sitten putoaa maahan märkänemään.

Suomalaiset juhlat

Pääsiäinen



Pääsiäinen on vuoden ensimmäinen suuri juhla. Se sattuu maaliskuun 22:nnen ja huhtikuun 25:nnen päivän välille vuodesta riippuen. Pääsiäistä vietetään sen muistoksi, että Jeesus kärsi, kuoli ja nousi kuolleista. Pääsiäinen on kuitenkin melko maallinen juhla monille suomalaisille. Ortodokseille se on kuitenkin uskonnollisesti hyvin tärkeä – he esimerkiksi paastoavat 40 päivää sitä ennen.

Viikkoa ennen pääsiäistä monet lapset käyvät virpomassa naapureita ja sukulaisia. He toivottavat silloin onnea ja menestystä koristelluilla pajunoksilla ja saavat usein palkaksi suklaamunia.

Pääsiäisen värit ovat keltainen ja vihreä. Ihmiset saattavat koristella kotinsa pajunkissoilla, narsisseilla, koristetipuilla ja -pupuilla sekä itse kasvatetulla rairuoholla. Syödään kananmunia, mämmiä tai pashaa (pääsiäisen kaksi yleistä jälkiruokaa) ja joskus pääsiäislammas.

Pääsiäiseen liittyi ennen vanhaan monenlaisia uskomuksia. Muna on uuden elämän symboli. Pääsiäiseen liittyy myös tarinoita kepposia tekevistä noidista sekä pääsiäistaioista. On ajateltu, että pääsiäisaamuna aurinko tanssii ilosta.

Vappu

Vappuna 1. toukokuuta puhalletaan ilmapalloja, heitellään serpentiinejä ja töräytellään torviin: on kevät ja karnevaali! Vappuna syödään munkkeja ja tippaleipiä (kahvileipiä) ja juodaan kirpeätä simaa. Vappu on erityisesti työväen ja opiskelijoiden päivä, ja he järjestävät silloin omia juhliaan. Vapusta alkaa ulkoilmaelämä vilkastua, onhan kesä jo lähellä.



Juhannus

Juhannusta on alun perin vietetty Johannes Kastajan syntymäpäivänä. Nykyisin se on Suomessa ”yöttömän yön” juhla – päivä on pisimmillään. Juhannus on myös Suomen lipun päivä, ja lippuja pidetään salossa läpi yön. Juhannus sattuu lauantaihin 20:nnen ja 26:nnen päivän kesäkuuta välille.

Ihmiset haluavat nauttia valosta ja luonnosta ja matkustavat siksi usein kaupungista kesämökille. Pihaan saatetaan tuoda juhannuskoivuja. Monet käyvät lavatansseissa ja juhannussaunassa. Juhla huipentuu aattoiltana juhannuskokon polttamiseen.

Juhannukseen on liitetty ennen vanhaan erilaisia uskomuksia. Esimerkiksi jos tyttö laittaa tyynyn alle seitsemän erilaista kukkaa nukkumaan mennessään, hän näkee yöllä unessa tulevan sulhasensa. Juhannus on myös siten romanttinen juhla, että silloin monet viettävät häitään.

Itsenäisyyspäivä



Suomi julistautui itsenäiseksi Venäjästä 6.12.1917. Ja 6. joulukuuta on vakiintunut Suomen itsenäisyyspäiväksi. Silloin pidetään virallisia juhlia, mm. sotaveteraaneilla on omansa, samoin joillakin kunnilla. Juhlissa esitetään isänmaallista ohjelmaa. Muistetaan sodassa kaatuneita viemällä seppeleitä ja kynttilöitä kaatuneiden haudoille. Ansioituneita suomalaisia palkitaan kunniamerkeillä. Presidentti järjestää itsenäisyyspäivän juhlat, joihin hän kutsuu tärkeitä suomalaisia. Monet seuraavat juhlia kotosalla tv:stä ja polttavat ikkunalla sinivalkoisia kynttilöitä.

Joulu

Joulu on pääsiäisen ohella kirkkovuoden tärkein juhla. Jouluna juhlitaan Jeesuksen syntymää, joka tapahtui 25. joulukuuta.



Monet juhlivat joulun lähestymistä jo marraskuun puolella ns. pikkujouluissa, joita esim. saman työpaikan väki kokoontuu viettämään. Joulukauden alkaminen näkyy kaupungeissa, kun avataan joulukatuja, sytytetään jouluvaloja ja laitetaan muita koristeita.

Joulun valmisteleminen teettää paljon työtä: siivotaan, valmistetaan ruokia, ostetaan lahjoja, lähetetään joulukortteja ja hankitaan joulukuusi. Toiset tosin viettävät joulua vaatimattomammin, toiset hankkivat enemmän tavaraa.

Lapset odottavat joulua avaamalla joulukalenterista luukun päivässä. He kirjoittavat kirjeen joulupukille, joka asuu Korvatunturilla Lapissa ja varautuvat olemaan kilttejä. Kouluista on parin viikon joululoma.

Joulua vietetään yleensä perheen parissa kotosalla. Koti koristellaan eri tavoin, koristeina ovat mm. joululiinat, himmelit (eräänlaiset olkiset mobilet), kynttilät, joulutontut, joulutähdet ja hyasintit (kukkia). Tärkein väri joulun aikaan on punainen. Kello 12 jouluaattona Turussa julistetaan joulurauha, jonka jälkeen yleensä rauhoitutaan joulun viettoon. Aaton ohjelmaan kuuluvat kuusen koristelu, joulusauna, jouluateria ja joululahjojen jakaminen. Jotkut käyvät myös tätä ennen viemässä kynttilöitä haudoille. Joulupöydässä on yleensä tarjolla kinkkua, porkkana-, peruna- ja lanttulaatikkoa, rosollia (mm. punajuurista tehtyä salaattia) sekä riisipuuroa, piparkakkuja ja joulutorttuja.

25.12. eli 1.joulupäivä on yleensä melko hiljainen ja se vietetään tavallisesti perheen parissa. Jotkut käyvät aamulla joulukirkossa. 26.12. eli tapaninpäivänä saatetaan jo sitten lähteä ”tapaninajelulle” tai vierailulle ystävien tai sukulaisten luokse.

Uusivuosi

Uutenavuotena paukutellaan raketteja ja valetaan tinaa, josta ennustetaan alkavaa vuotta. Tehdään leikkimielisiä uudenvuodenlupauksia. Kunnat ja kaupungit voivat järjestää uuden vuoden vastaanottamisen juhlia. Uudenvuodenpäivänä 1.1. tasavallan presidentti pitää televisiossa puheen.

Muita juhlia

Suomessa on myös muita pienempiä juhlapäiviä vuoden eri aikoina. Näinä päivinä juhlitaan monesti jotakin erityistä henkilöä tai ihmisryhmää.



Merkkimiesten päivistä tärkeimmät ovat Aleksis Kiven päivä 10.10., Runebergin päivä 5.2., Mikael Agricolan päivä 9.4. ja Snellmanin päivä 12.5. Kaikki he vaikuttivat merkittäväällä tavalla suomalaisen kulttuurin ja kirjallisuuden syntyyn: Kivi ja Runeberg olivat kirjailijoita, Snellman oli filosofi ja Agricola kirjoitti ensimmäisen suomenkielisen aapisen. Muita kulttuurijuhlia ovat Kalevalan päivä 28.2. ja ruotsalaisuuden päivä 6.11. Kalevala on suomalaisille tärkeä kansanrunojen kirja. Ruotsalaisuuden päivä on ruotsinkielisten suomalaisten oma juhlapäivä.

Helmikuuhun sijoittuvat laskiainen ja ystävänpäivä (14.2.). Kumpikin on erityisesti lasten ja nuorten viettämä päivä. Laskiaisena lasketaan mäkeä ja syödään hernekeittoa ja laskiaispullia. Ystävänpäivä



on tullut Suomeen viime aikoina Amerikasta. Silloin muistetaan ystäviä korteilla tai pienillä lahjoilla.

Pyhäinpäivää vietetään marraskuun ensimmäisenä lauantaina. Silloin ihmiset muistelevat läheisiä vainajia. Äitienpäivänä (toukokuun alku) ja isänpäivänä (marraskuun alku) äitejä ja isiä muistetaan korteilla, kakuilla ja lahjoilla. Äitienpäivänä presidentti antaa ansioituneille äideille kunniamerkkejä. Järjestetään äitienpäiväjuhlia, joissa lapset esittävät ohjelmaa.

(Lähde: <http://cc.joensuu.fi/~anuppone/juhlat/alku>)

Tehtävät

1. Käännä suomeksi.

К Новому году Светлана Николаевна отправила поздравления детям, близким и дальним родственникам, школьным подругам, старым друзьям, бывшим соседям и хорошим коллегам.

Рождество в Финляндии – это дом, семья, свечи, традиционные финские блюда, рождественские песни, поздравительные открытки и подарки.

На Иванов день все стараются уехать из города на природу, где разводят костры, жарят колбаски, ходят на танцплощадки.

Вчера мы отмечали масленицу и целый день провели на улице: катались с горки на санках, ели вкусные блины.

Гости благодарят хозяев за прекрасный вечер, прощаются и уходят.

2. Mistä juhlasta on puhe?

1. Sitä vietetään 25. tammikuuta. Se on opiskelijoiden oma juhlapäivä, jolloin Moskovan yliopiston rehtori pitää perinteisen puheen ja yliopistolla järjestetään tanssiaiset. _____

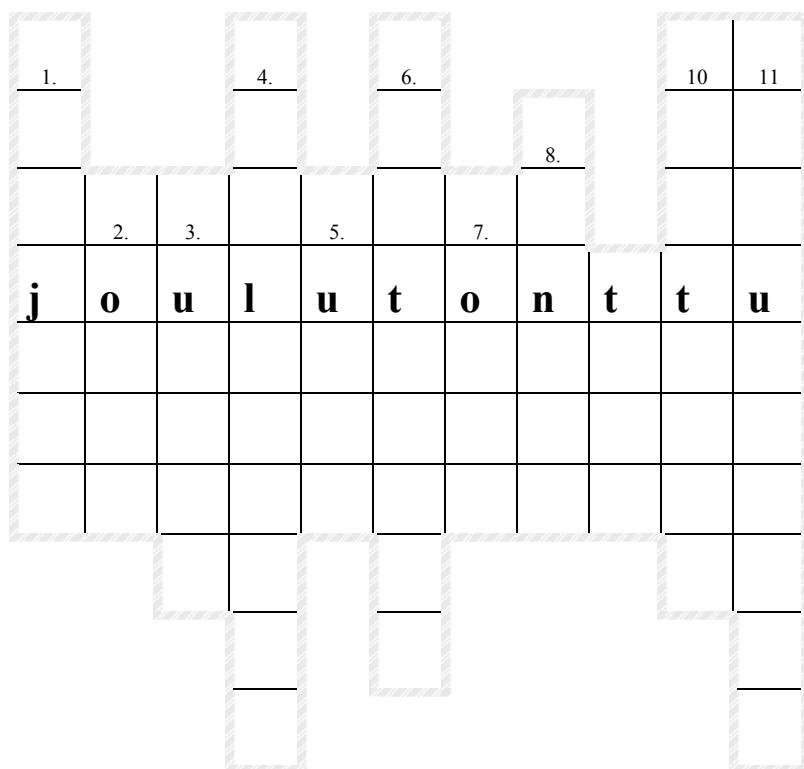
2. Silloin paukutellaan raketteja ja valetaan tinaa, josta ennustetaan alkavaa vuotta. _____

3. Silloin Presidentti järjestää juhlat, joihin hän kutsuu tärkeitä suomalaisia. Monet seuraavat juhlia kotosalla tv:stä ja polttavat ikkunalla sinivalkeisia kynttilöitä. _____

4. Tänä päivänä puhalletaan ilmapalloja, heitellään serpentiinejä, syödään munkkeja ja tippaleipiä, juodaan kirpeätä simaa.

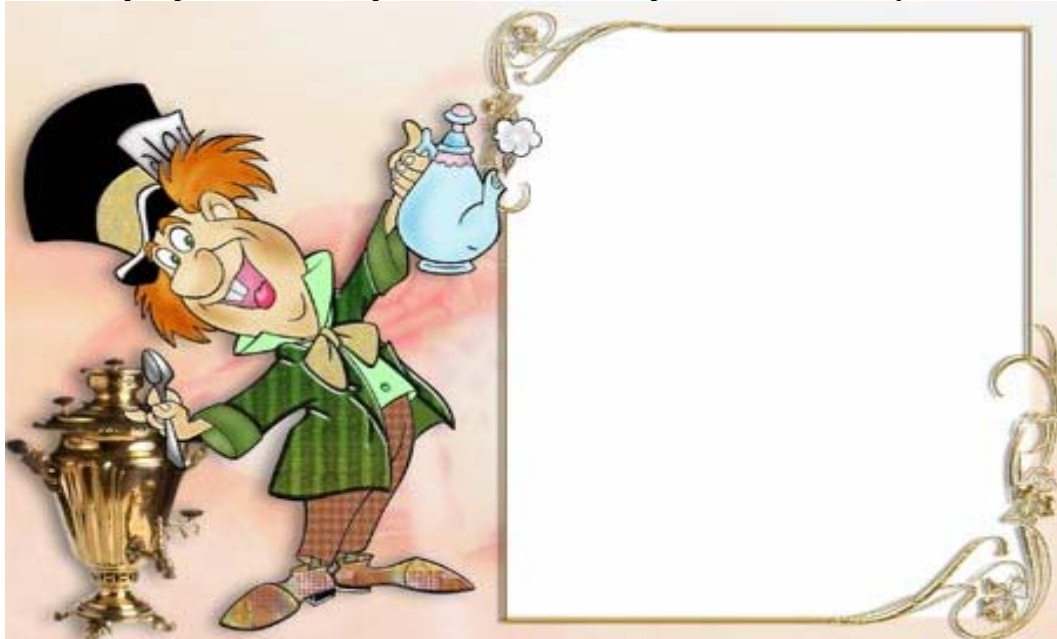
5. Viikkoa ennen sitä juhlaa monet lapset käyvät virpomassa naapureita ja sukulaisia. He toivottavat silloin onnea ja menestystä koristelluilla pajunoksilla ja saavat usein palkaksi suklaamunia.

3. Täytä ristikko vihjeiden avulla. Kirjoita sanat ristikkoon ylhäältä alaspäin.

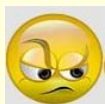


1. Joulupukki jakaa niitä, kun lapset koko vuoden ovat kilttejä.
2. Juhannus huipentuu aattoiltana sen polttamiseen.
3. Sitä syödään vappuna.
4. Sillä koristellaan joulukuusta.
5. Uudenvuodenaaton ohjelmaan kuuluu sen koristelu.
6. Pääsiäisen väri.
7. Sillä töräytellään vappuna.
8. Se on yleensä tarjolla joulupöydässä.
9. Sitä valetaan, jotta voidaan ennustaa alkavaa vuotta.
10. Sillä ihmiset saattavat koristella kotinsa pääsiäisenä.

4. Olet järjestämässä juhlia. Laadi kirjallinen kutsu ystävällesi.



5. Mitä ajattelet?



Elämä koostuu iloista ja riemuista, itkuista ja pettymyksistä, voitoista ja tappioista, mutta ah, se on sittenkin elämää.

Koti Suomessa

Omistusasunto



Suurin osa suomalaisista asuu omistusasunnossa, jonka hankkimiseksi otetaan lainaa. Laina otetaan yleensä pankista ja lainasta maksetaan korkoa. Laina-ajasta ja takaisinmaksusta kannattaa pyytää tarjoukset pankeista.

Vuokra-asunto

Myös vuokra-asunnossa asuminen on Suomessa tavallista. Silloin asukasta sanotaan vuokralaiseksi. Hän maksaa asunnon omistajalle asunnosta vuokraa eli rahasumman, yleensä kerran kuukaudessa.

Asuntoja vuokraavat esimerkiksi kunnat, vakuutusyhtiöt, seurakunnat, erilaiset säätiöt ja yhteisöt sekä yksityiset henkilöt.

Opiskelijoiden asuntosäätiöt vuokraavat asuntoja opiskelijoille. Vuokra-asuntoja voi kysyä myös asunnon välittäjiltä. Välittäjät eivät omista asuntoja. Asunnon omistaja pyytää välittäjää etsimään asunnolle vuokralaisen, ja vuokra-asuntoa etsivä voi kysyä välittäjältä asuntoa. Tällöin vuokralainen joutuu yleensä maksamaan tietyn rahasumman vuokratakuuna tai vuokraennakkona. Välittäjälle maksetaan yleensä välityspalkkio.

Asuintalon säännöt

Kun muuttaa uuteen asuntoon, pitää tutustua talon järjestyssääntöihin. Järjestyssäännöissä kerrotaan talon yleisistä ohjeista ja säännöistä. Kaikkien asukkaiden täytyy noudattaa sääntöjä.

Vuokrasopimus

Asunnon vuokraaja tekee vuokrasopimuksen asunnon omistajan kanssa. Sopimukseen kirjoitetaan, miten suuri vuokra on ja milloin vuokra maksetaan. Vuokra maksetaan yleensä etukäteen kuukauden

alussa. Lisäksi sopimukseen kirjoitetaan, kuinka pitkäksi ajaksi asunto vuokrataan. Sopimus voidaan tehdä myös niin, että se on voimassa toistaiseksi. Jos vuokralainen ei maksa vuokraa ajallaan tai jos hän viettää häiritsevää elämää, asunnon omistaja voi irtisanoa vuokrasuhteen. Silloin vuokralaisen täytyy muuttaa pois asunnosta.

Vuokrasopimus voidaan purkaa nopeasti, jos ei maksa vuokraa kolmen kuukauden aikana. Asuntojen vuokraamisesta säädetään huoneenvuokralaissa. Vuokralaisten Keskusliitto neuvoo, jos tulee ongelmia.

(http://papunet.net/selko/yhteiskunta/koti_suomessa/koti_suomessa/asuminen)

Tehtävät

1. Täydennä seuraavilla sanoilla: pakokaasu, vaihtelu, yksinäisyys, maaseutu, betoni.

Minä rakastan Olen asunut ikäni maalla, nähnyt vuodenaikojen ja nauttinut luonnon armoilla elämisestä. En kärsi etäisyyksistä enkä En halua asua ja asvaltin täyttämässä miljöössä, haistella ja elää tekniikan pakkotahtisen rytmin mukaan. Ahdistun, jos joudun olemaan kaikkien kanssa kaikkialla koko ajan.

2. Valitse sinua miellyttävä aihe ja perustele valintaasi

A	B
Maalla on parempi elää kuin kaupungissa	Kaupungissa on parempi elää kuin maalla
Lemmikkieläimet ovat ihmiselle tarpeen	Lemmikkieläinten pito on kidutusta
Koeviikko aiheuttaa mielenterveysongelmia	Koeviikko opettaa oppimaan ja hallitsemaan hermoja

Missikilpailut halventavat naista	Missikilpailut antavat tytöille mahdollisuuksia
Nuoruus on ihmisen onnellisin aika!	Nuoruus on yhtä kärsimystä!
Ajokortti 16-vuotiaille!	Ajokorttia ei voi saada ennen kuin on täysi-ikäinen
Koulumme opetuskieleksi sopisi udmurtti	Koulumme opetuskieleksi sopii venäjä
Joukkoliikenne ilmaiseksi!	Joukkoliikenteestä pitää maksaa

3. Yhdistä samaa tarkoittavat ilmaukset viivalla.

metsästää	lähettää postissa
tuhlata	kalvaa
kannella	kulkea kiireesti
rientää	kertoa toisen tekemisestä jollekin henkilölle
viheltää	pitää jonkun puolta
yöpyä	käskeä tai pyytää
rynnätä	viettää yön
kehottaa	selvittää raha-asiat, tunnustaa jokin asia
postittaa	välttää jotakin asiaa tai henkilöä
tilittää	kestää
sietää	tuottaa huilumaista ääntä
puoltaa	kaunistaa
koristaa	saalistaa
hiertää	kuluttaa rahaa turhaan
kiertää (kaukaa) joku	mennä kiireesti, katsomatta tai varomatta

(Lähde: Lehtonen U., Ruohonen T. Suomen kieli kuntoon. Porvoo, 2005. S. 40).

4. Käännä suomeksi. Voit käyttää seuraavia sanoja ja lauseita: *tottua asumaan keskustassa, pelätä, missä tahansa muussa, kannattaa harkita, liikenneyhteydet, pääsee suoraan, elementtitalo, tiilitalo,*

satelliitti-TV, Eihän toki! Uskokaa minua, kannattaa käydä katsomassa.

Агент: Вот хорошая квартира в новом районе Ижевска.

Игорь: Вы знаете, мы привыкли к центру. Боюсь, что в любом другом районе нам не понравится.

Агент: Советую подумать. Это очень современный зеленый район. Он совсем недалеко от центра.

Игорь: А как там с транспортом?

Агент: Там хорошее транспортное сообщение. До центра можно доехать на трамвае, троллейбусе или автобусе.

Игорь: А как до университета?

Агент: До университета можно доехать на автобусе или маршрутном такси. Минут 15.

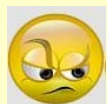
Игорь: А магазины там уже есть?

Агент: Естественно. Торговый дом рядом. Через дорогу аптека и детский сад.

Игорь: А дом блочный?

Агент: Ну что вы! Кирпичный. Девятиэтажный. Во дворе есть стоянка. В доме есть спутниковое телевидение. Поверьте мне, стоит подумать. Я думаю, что это именно то, что вы ищете.

5. Mitä ajattelet?



Jos kaupunkeihin pyrkivät ihmiset tietäisivät, mikä heitä siellä todella odottaa, eivät he niin hanakasti jättäisi maaseudulla olevia kotejaan.

Suomen kaupunkeja

Turku



Turku on Länsi-Suomen läänin pääkaupunki, Suomen neljänneksi suurin kaupunki. Se sijaitsee Aurajoen suulla. Kaupungin alue on entistä saaristoa, joka on kohonnut merestä. Nykyiset mäet ja kukkulat ovat vanhoja saaria. Turun edustalla on runsaasti saaria. Kaupungin liikekeskusta on Aurajoen länsipuolella, missä Kauppatorin varrella olevat Yliopistonkatu ja Eerikinkatu ovat vilkkaita liikekatuja. Keskustassa on paljon puistoja. Aurajoen ylittää neljä maantiesiltaa. Keskustan ulkopuolella on monta avaraa asumalähiötä.

Turun kuuluisimmat rakennukset ovat Turun linna ja Turun tuomiokirkko. Turun linna sijaitsee vanhalla kalliosaarella. Sen rakennustyöt aloitettiin noin 1280. Turun tuomiokirkon vanhin osa on rakennettu ennen vuotta 1230. Turun yliopisto aloitti toimintansa 1922.

Teollisuusaloista tärkeimmät ovat laivanrakennus-, elintarvike- ja tekstiiliteollisuus. Turun satama on myös hyvin tärkeä, josta on säännöllinen autolauttaliikenne Maarianhaminaan ja Tukholmaan.

Jo esihistoriallisena aikana Aurajoen laakso oli kaupan keskus. 1150-luvulla syntyi niin sanottu Vanha Turku. Lukuisat tulipalot ja sodat tekivät kaupungin kehityksen vaikeaksi. Keskiajalla Turun asukasluku oli noin 4000. 1620-luvulta lähtien Turku oli Suomen todellinen pääkaupunki. Helsingistä tehtiin Suomen pääkaupunki 1812. Vuonna 1827 valtava tulipalo tuhosi kolme neljäsosaa kaupungista eli noin 800 taloa (2543 rakennusta). Tulipalon jälkeen yliopisto siirrettiin Helsinkiin. Kun purjelaivojen loistokausi päättyi, myös laivojen merkitys väheni. Elinkeinoelämä siirtyi teollisuuteen.

Jyväskylä

Jyväskylä on Keski-Suomessa Länsi-Suomen läänissä. Elinkeinoelämässä tärkeimmät alueet ovat teollisuus ja rakennustoiminta (39%), palvelut (35%), kauppa ja liikenne (25%), maa- ja metsätalous (1%). Jyväskylä sijaitsee Päijänteen pohjoispäässä. Se on Keski-Suomen hallinnon, talouden ja kulttuurielämän keskus. Tiiviissä hallinto- ja liikekeskuksessa on monikerroksisia liiketaloja. Kaupungin ympärillä on useita asunalähiöitä; kaikki lähiöt ovat alle viiden kilometrin etäisyydellä keskustasta. Kaupungin ulkopuolella on myös tärkeitä teollisuusalueita. Kaupungin länsiosassa on Laajavuoren talviurheilukeskus. Vanhoista rakennuksista huomattavin on kaupungintalo vuodelta 1899. Suomen kuuluisin arkkitehti Alvar Aalto suunnitteli monta rakennusta kaupunkiin. Jyväskylä on vanha koulukaupunki; täällä aloittivat toimintansa maamme ensimmäinen suomenkielinen lyseo, seminaari ja tyttökoulu. Yliopisto perustettiin 1934, aluksi sen nimi oli Kasvatusopillinen Korkeakoulu, mutta vuonna 1966 siitä tuli valtionyliopisto, jossa on viisi tiedekuntaa. Vuodesta 1956 Jyväskylässä on järjestetty joka vuosi kulttuuriviikko Jyväskylän Kesä. Se on Finland Festivals -ketjuun kuuluva kansainvälinen kulttuuritapahtuma. Kesään kuuluu musiikkia, elokuvia ja taidetta sekä kongresseja, seminaareja ja kursseja, jotka käsittelevät ajankohtaisia aiheita. Monipuolista teollisuutta edustaa erilaiset konetehtaat, puunjalostustehtaat, paperitehdas ja kirjapaino. Joka kesä elokuussa järjestetään suuri rallikilpailu: Jyväskylän Suurajot. Reitin pituus on 1200-1400 kilometriä ja ajoaika on kaksi vuorokautta. Suurajoja seuraa vuosittain noin 500 000 katsojaa. Jyväskylän seutu on vanhaa hämäläisten metsästysaluetta, jolle asutus

muutti vasta 1500-luvulla. 1700-luvun lopulta lähtien Jyväskylä on ollut tunnettu markkinapaikka. Kaupunginoikeudet Jyväskylä sai vuonna 1837.

Savonlinna

Savonlinna on kaupunki Etelä-Savossa Itä-Suomen läänissä. Tärkeimmät elinkeinot ovat teollisuus, kauppa ja palvelut. Savonlinnan tunnetuin nähtävyys on keskiaikainen Olavinlinna. Se rakennettiin vuonna 1475 kaupungin keskellä olevalle saarelle. Savonlinnassa toimii kieli-instituutti sekä kesäyliopisto. Savonlinnan oopperajuhlat ovat kansainvälisestikin tunnettu musiikkitapahtuma. Kauppatorin rannassa on matkustajasatama, josta on säännöllinen sisävesiyhteys kesäisin muihin kaupunkeihin. Olavinlinnan turviin syntyi 1500-luvulla kauppapaikka, joka sai kaupunginoikeudet vuonna 1639. 1700-luvulla venäläiset miehittivät kaupungin ja Turun rauhassa 1743 kaupunki liitettiin Venäjään. Kun Savonlinna uudelleen 1812 tuli Suomen yhteyteen, siellä oli vain vajaat 300 asukasta. Saimaan kanavan, rautatien ja kylpylän valmistuttua vuosisadan vaihteeseen mennessä Savonlinnasta vähitellen kehittyi vilkas kauppa- ja matkailukaupunki.

Rovaniemi

Rovaniemi on Lapin läänin pääkaupunki Etelä-Lapissa. Asukkaita kaupungissa on vähän yli 30 000. Elinkeinoelämä on keskittynyt palveluihin, kauppaan, liikenteeseen ja teollisuuteen. Kaupunki sijaitsee Kemijoen ja Ounasjoen yhtymäkohdassa. Se on koko Lapin hallinnollinen ja taloudellinen keskus. Kemijoki jakaa kaupungin kahteen osaan; itäpuolella on kaupungin korkein kohta Ounasvaara, 204 metriä korkea. Vuonna 1944 saksalaiset joukot tuhosivat koko asutuskeskuksen täydellisesti. Sen jälkeen kaikki

rakennettiin uudestaan Suomen kuuluisimman arkkitehdin Alvar Aallon suunnitelmien mukaan. Jälleenrakennustyö saatiin valmiiksi jo 1952. Länsirannan keskustaa hallitsevat kerrostalot, itäpuolisessa kaupunginosassa ovat ulkoilu- ja virkistysalueet. Rovaniemi on Lapin kouluelämän keskus, siellä toimivat mm. yliopisto (Lapin kesäyliopisto) ja Lapin urheiluopisto. Suomen armeijalla on myös suuri varuskunta kaupungin alueella. Teollisuuslaitoksista suurin osa on melko pieniä. Rovaniemi on vanha kauppapaikka. Jo 1800-luvulla se oli tunnettu keskus koko Lapin alueella. Kaupungin oikeudet Rovaniemi sai 1.1. 1960.

(<http://www.edu.fi/oppimateriaalit/ymmarrasuomea/lesson9.htm>)

Tehtävät

1. Mistä kaupungista puhutaan? Käännä suomeksi:

Котькуд гужем та карын ортчытыяське операя фестиваль.
Мынэмед потйз ке фестивале, нырысь ик билет басьтыны кулэ.

Та каре вуид ке, выжыкыл изъюртэ пыратэк уд чыды. Татын
улэ нылпиослэн яратоно Тол Бабайзы.

Бадžым тылпу дырья кар жуаз. Кылиз ньыльмос люкетэз ги-
нэ. Али та интыын музей интыяськемын.

Та карысь троссэ коркаосты малпаз Алвар Аалто. Татын ик
интыяськемын Алвар Аалто нимо музей.

2. Jaa morfeemeihin

neljänneksi –

kuuluisimmat –

aloittivat –

tunnetuin –

kansainvälisestäkin –

kahteen –

rakennettiin –

3. Tee **-lainen/-läinen** johtimella ihmisen nimityksiä mallin mukaan.

Malli: Kuka on se, joka asuu kaupungissa? – kaupunkilainen

Kuka on se, joka on eläkkeellä? –

Kuka on se, joka asuu Moskovassa? –

Kuka on se, joka asuu maalla? –

Kuka on se, joka on kotoisin Kiinasta? –

Kuka on se, joka kuuluu oikeistoon? –

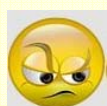
Kuka on se, joka on seuramatkalla? –

Kuka on se, joka on lomalla? –

4. Etsi taulukosta kaupunkien nimet:

e	l	s	i	n	k	i	j	y	v	ä	s
h	k	t	a	m	p	v	k	u	o	u	k
k	o	a	e	r	e	a	o	i	p	l	y
k	o	l	t	u	r	n	k	e	e	u	l
l	a	u	k	r	o	t	e	n	p	o	ä
o	v	u	o	k	v	a	m	r	p	a	l
i	m	e	i	n	a	a	i	a	n	t	a

5. Mitä ajattelet?



Mitä pitemmälle tekniikka kehittyy, sitä enemmän meille jää vapaa-aikaa ja sitä onnettomampia me olemme.

Suomalainen arkikulttuuri



Kaikissa maissa ja kulttuureissa on omanlaisiaan käyttäytymissääntöjä, jotka voivat olla näkyviä tai piileviä. Säännöt eivät välttämättä kuitenkaan päde koko maassa. Maan sisällä on usein pienempiä kulttuureita, joilla on omat sääntönsä. Myös sukupolvien ja sukupuolien välillä on eroja käyttäytymisessä. Lisäksi pitää ottaa huomioon yksilölliset tekijät. Tässä esitellään joitakin melko yleisiä ja keskeisiä tapoja, joiden mukaan monet suomalaiset toimivat.

Kylässä

Suomalaisten tavallinen tapa pitää yhteyttä on käydä kylässä toistensa luona. Kylään voidaan mennä yllättäenkin, mutta lähinnä vain hyvien ystävien ja tuttavien luokse. Useimmiten kyläilystä on sovittu etukäteen päivä ja kellonaika. Monesti noudatetaan vastavuoroisuutta: jos me kävimme viimeksi teillä, nyt on teidän vuoronne tulla meille. Kun kylään menolle on sovittu aika, siitä kannattaa pitää kiinni ja mieluummin tulla liian aikaisin kuin liian myöhään. Joskus, lähinnä aikuisten kesken, tuodaan mukana jokin pieni lahja, tuliainen. Suomessa usein lahjan antaja vähättelee tuomistaan ja lahjan saaja sanoo, että mitään ei olisi tarvinnut tuoda. Tavallisesti Suomessa riisutaan kengät vieraisille mentäessä. Sisällä ei ole kohteliasta tupakoida kysymättä isäntäväeltä.



Vieraita kutsutaan Suomessa useimmiten "kahville". Juodaan kahvia tai teetä ja syödään makeita ja/tai suolaisia kahvileipiä. Ruoan ottamisessa suomalaiset usein kursailevat – kukaan ei haluaisi ottaa ruokaa ensimmäisenä. Usein pidetään epäkohteliaana jättää ruokaa – lautanen on tapana syödä tyhjäksi. Pöydästä noustessa kiitetään:

"Kiitos!" Ruokaa voidaan myös kehaista lyhyesti, esim. "olipa hyvää". Tarjoaja kiittää "hyvä että maistui", tai vaatimattomammin "ei kiittämistä".

Vieraat, varsinkin ulkomaalaiset, viedään mielellään saunaan. Tavallisesti jakaannutaan mies- ja naisporukoiksi. Sauna on suomalaisille tärkeä rentoutumisen paikka ja normaalia arkipäivää.

Keskusteleminen



Suomalaisia pidetään hiljaisina ihmisinä. Vieraampien kanssa suomalaiset eivät aloita kovin innokkaasti keskustelua, varsinkaan yleisillä paikoilla. Suomalainen kohteliaisuus on passiivista toisen rauhaan jättämistä ja toisen yksityisyyden kunnioittamista – esimerkiksi junassa tai marketissa vieraille ihmisille halutaan usein antaa oma rauhansa. Toisaalta suomalaiset eivät välttämättä pidä pahanakaan toisen asiallista keskustelunaloitusta – kaikkihan pitävät ulospäinsuuntautu-neista ja avoimista ihmisistä.

Tiettyjä keskustelunaiheita kannattaa välttää, jos ei tunne keskustelukumppania paremmin. Näitä ovat mm. palkka ja raha-asiat, puoluekanta, uskonto ja läheiset ihmissuhteet. Monista sairauksistakaan ei yleensä haluta puhua ellei tunneta lähemmin. Tyypillisiä keskustelunaiheita Suomessa ovat esim. säähän, paikkaan, ja tilanteeseen tai vuodenaikaan liittyvät aiheet. Esimerkiksi koululaiset voivat puhua lähestyvistä kokeista, miehet talvella ajokelistä ja syksyllä voidaan puhua marjastuksesta ja sienetyksestä – tietenkin sen mukaan, missä tilanteessa on ja mikä itseä ja keskustelukumppania kiinnostaa.

Keskustelun tempo on melko rauhallinen ja puheenvuorojen välillä voi olla taukoja. Keskeyttäminen ja päälle puhuminen ei ole

tapana, vaikka sitä sisältyykin keskusteluun aina jonkin verran. Keskustelussa suomalaiset haluavat välttää liian kiihkeitä kannanottoja suuntaan tai toiseen. Mielipiteet ovat myös enemmän sidoksissa henkilöön kuin vaikkapa eteläeurooppalaisessa kulttuurissa.

Suomalaisessa keskustelussa melko paljon välittyy epäsuorasti, esimerkiksi taukojen aikana ja eleiden välityksellä. Tiedon saaminen edellyttää usein, että tuntee tilanteen ja siihen vaikuttavat taustatekijät. Lisäksi suomalainen ei välttämättä esitä suoria kysymyksiä tai suoraa kieltoa – hän voi kysyä esimerkiksi: "Et sattuis tietämään onko Posti vielä auki?". Keskustelussa kannattaa käyttää puhekieltä, jos haluaa erottautua mahdollisimman vähän suomalaisista. Puhekielessäkin voi sattua kömmähdyksiä, joten jos ei tiedä, käyttääkö puhe- vai kirjakieltä, voi myös valita kirjakielisen ilmaisun. Silloin tulee ainakin ymmärretyksi. Kirjakielen liika käyttö voidaan kuitenkin tulkita ylemmydentunnoksi ("anteeksi, olisitko ystävällinen ja sulkisit ikkunan" – "sulkisitsä hei ikkunan"). Keskustelussa myös vältetään suoria minämuotoisia kannanottoja sekä puhutteluja toisen nimeä käyttäen. Korkeammassa asemassa olevia, tuntemattomia aikuisia tai vanhoja ihmisiä on kohteliasta varmuuden vuoksi ensin teititellä - sinuttelusta voi myös loukkaantua.

Suomalaisista on sanottu, että he haluavat puhua silloin kun on asiaa ja he toimivat mieluummin kuin puhuvat. Suomalaisille ei ole kehittynyt yhtä hieno small talk-kulttuuri kuin vaikkapa amerikkalaisille. Toisaalta voidaan ajatella, että suomalaisilla on kyllä oma small talkinsa – esimerkiksi hiljaisuus ja myönteiset eleet ja harvatkin sanat voivat merkitä samaa kuin vilkas jutustelu jossakin muussa kulttuurissa. Yleensäkin hiljaisuus ei ole suomalaisille

välttämättä negatiivinen asia, vaan se voi olla luova tai keskittynyt tila. Hyvin läheisten kesken se on viestintää siinä missä puhekin.

Koskettaminen

Tuntemattomia ihmisiä tai etäisiä tuttujakaan ei ole tapana koskettaa muuten kuin kättelemällä. Arkisessa tilanteessa tuttujen kesken kättely ei kuitenkaan ole tavallista. Sen sijaan tervehtiminen kädestä on suotavaa, kun mennään kylään, tavataan ensimmäistä kertaa tai tavataan harvoin. Myös onnitellessa kätellään, ystävät myös halaavat.



Yleensä koskettelu on tavallisempaa naisten keskuudessa kuin miesten. Mies koskettaa miespuolista ystäväänsä lähinnä urheilutilanteissa: esimerkiksi jääkiekkoa pelattaessa, kun syntyy maali. Toisen sukupuolen koskettaminen voidaan Suomessa kuten muuallakin tulkita lähestymissignaaliksi. Poski- tai käsisuudelmia suomalaiset eivät yleensä käytä. Varovaisuus on koskettamisessa aina paikallaan, koska kulttuurierot ovat sen suhteen monesti suuria ja voi syntyä väärinkäsityksiä. Käsi kädessä kulkevat lähinnä pikkutytöt, rakastuneet tai lapsi ja aikuinen. Myös vanhaa ihmistä voidaan tukea kädestä, kun kävellään hänen kanssaan.

(Lähde: <http://cc.joensuu.fi/anuppone/tavat>)

Tehtävät

1. Kirjoita ajanilmaus oikeaan muotoon.

Olen Suomessa vielä (vuosi).

He päättivät jäädä Italiaan (kaksi kuukautta).

Minä heräsin (aamu) (seitsemän).

..... (mikä vuosi) olet syntynyt?

Hän tulee huomenna (sama aika) kuin yleensä.

Hän oppi suomea (kymmenen kuukautta).

Haluan lähteä Suomeen (kuusi
kuukautta/kuluttua).

En ole nähnyt häntä (pitkä aika).

Hän tulee takaisin (tiistai/mennessä).

Kaupat ovat auki (10–17).

Oikein hauska nähdä (pitkä aika).

Minä tapaan hänet melkein (joka päivä).

Matka kesti (vuorokausi).

Menen kotiin (ensi viikko).

2. Kirjoita vastakohtat adjektiiveille.

kaunis	vihainen
kohtelias	siisti
laiska	vahva
iloinen	hyvä
solakka	täsmällinen
hajamielinen	tylsä
varovainen	arkinen
tavallinen	aikuinen
hiljainen	tyypillinen

3. Katso kuvia ja muistele ”Pyörykkä” satua ja tee sitten pieni kertomus niiden mukaan:





4. Laita alla olevan listan sanat lauseisiin:

aamuisin, välissä, välistä, väliin, täyttä kurkkua, meteli, mennä rikki, niin kuin, toivottavasti, olla kunnossa, ottaa rauhallisesti

..... huomenna on hyvä ilma. Haluaisin lähteä hiihtämään.

Yleensä en syö mitään. Minulla ei ole nälkä.

Kun tulimme kotiin, lapset itkivät

.....! Miksi sinä aina suutut niin helposti?

Karoliina ei Hän ei voi tulla juhliin illalla.

Älä tee minä teen, vaan tee minä sanon.

Voi että! Minulta auto Miten minä menen nyt töihin?

Sait kirjeen tänä aamuna. Se on tuon kirjan

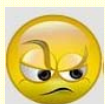
Täällä on hirveä ! En kuule edes omia ajatuksiani.

Yhtäkkiä kahden auton hyppäsi hirveän iso koira.

Mikko, tule istumaan tänne meidän Täällä on tilaa.

(Lähde: Y. Lauranto. Elämän suolaa. Suomen kielen alkeita 2. Jyväskylä, 1995. S. 61)

5. Mitä ajattelet?



Ihminen, joka pettää oman maansa ja kansansa,
on suuri raukka, eikä hän ole säälinkään arvoinen.

Suomen Joutsen täyttää 100 vuotta

Brita Nummi



Turussa sijaitseva kolmimastoinen purjelaiva Suomen Joutsen täyttää tänä vuonna sata vuotta. Ennen Suomen Joutsen oli ankkurissa Aurajoessa, aivan Turun keskustan lähellä. Nyt laiva on siirretty Turun uuteen merikeskukseen Forum Mariniumiin.

Suomen Joutsen on tehty Ranskassa vuonna 1902, ja se on laivatyypiltään fregatti. Laiva on lähes sata metriä pitkä ja 12 metriä leveä. Sen köysien pituus on yhteensä yli 30 kilometriä ja isomaston korkeus on yli 50 metriä. Laivan miehistöön kuului aikoinaan 180 merimiestä.

Suomen joutsen sai ensin nimekseen *Laennec*. Kun se oli ensimmäisellä matkallaan, se törmäsi hiililaivaan. Laiva joutui vielä hurjiin myrskyihin.

Jonkin ajan kuluttua laiva myytiin Saksaan. Saksalaiset ristivät sen *Oldenburgiksi*, ja se kunnostettiin uusia merimatkoja varten. Alus joutui kuitenkin uusiin onnettomuuksiin.

Eräs merimies putosi laivan kannelta mereen ja kuoli. Sitten alkoi hirmumyrsky, joka vahingoitti laivaa. Myöhemmin laiva ostettiin Suomeen koululaivaksi. Se sai nimekseen vuonna 1931 Suomen Joutsen. Suomen Joutsenella purjehdittiin Afrikan eteläkärkeen *Kap Horniin* ja Etelä-Amerikkaan. Kaiken kaikkiaan Suomen Joutsen teki kahdeksan valtameripurjehdusta.

Sodan jälkeen Suomen Joutsen oltiin vähällä myydä pois suomalaisten omistuksesta. Merimies-Unioni vastusti kuitenkin

kauppaa ja niin alus hinattiin Turkuun vuonna 1960. Sen jälkeen Suomen Joutsen toimi merimiesammattikouluna 27 vuotta. Siellä koulutettiin tuhansia oppilaita. 1980-luvulla laiva siirtyi Turun maakunta-museon hallintaan.

Monet ovat sanoneet, että Suomen Joutsen on epäonnen laiva. Matkoillaan se joutui niin usein myrskyihin ja muihin vaikeuksiin.



Heinäkuun lopulla Turussa vietettiin Suomen Joutsenen satavuotisjuhlia. Kaikesta epäonnestaan huolimatta valtava fregatti saa nyt levätä rauhassa ihmisten ihasteltavana. Sen viereen järjestettiin komeat juhlat. Suomen Joutsenen syntymäpäiväjuhliin kutsuttiin historiallisia aluksia eli perinnepursia. Heinäkuun lopulla Turussa kävikin yli 40 perinnepurtta merenkulun eri aikakausilta.

Samoihin aikoihin merikeskuksessa järjestettiin iltahartaus vanhan aluksen vierellä. Myöhemmin elokuussa syntymäpäiväjuhlat jatkuvat klassisen musiikin konsertilla.

Lähde: Selkouutiset.

Tehtävät

1. Tee vastauksiin kysymykset.

.....? Suomen Joutsenesta.
.....? Aurajoessa.
.....? Vuonna 1902.
.....? 27 vuotta.
.....? Tuhansia oppilaita.
.....? Myrskyihin ja muihin vaikeuksiin.

.....? Suomen Joutsenen
syntymäpäiväjuhla.

.....? Fregatti saa nyt levätä
rauhassa ihmisten ihasteltavana.

.....? 40 perinnepurtta.

2. Laita lauseisiin *että* tai *joka*

Tiedämme, suomen kielen kurssi ei lopu tänään.

Opettaja sanoi Liisalle, kesäloma alkaa kesäkuussa.

Katso tuota kuvaa, on luokan seinällä. Se on aika hyvä.

Laulaja, laulaa laulun *Tähtitaivas*, on Katri-Helena.

Sinun täytyy kysyä, mitä kello on, tuolta pojalta, istuu
Aleksin vieressä.

Luulen, huomenna on tiistai.

On todella mukava, Liisa ja Matti tulevat meille illalla.

Laila vastaa aina opettajalle, hän ei tiedä.

Älä ota sanakirjaa, on eteisen pöydällä. Se on Marjan.

Sanoin Villelle, hänen täytyy tulla tunnille tasan kahdeksalta.

Tuo nainen, katsoo sinua, on Vesan äiti.

En usko, me voimme lähteä Espanjaan, koska meillä ei ole
rahaa.

Haluatko, autan sinua illalla?

Haluaisin ostaa tuon laukun, on sininen.

Ei ole kivaa, Hanna ja Markku puhuvat koko ajan.

Äiti on aina sanonut minulle, minun täytyy syödä hyvin
aamulla.

(Lähde: Y. Lauranto. Elämän suolaa. Suomen kielen alkeita 2. Jyväskylä, 1995. S. 94.)

3. Täytä taulukko.

<i>Nom.</i>	<i>Part.</i>	<i>Gen.</i>	<i>Mon. Part.</i>	<i>Mon. gen.</i>
purje				
	purtta			
			oppilaita	
				köysien
		kannen		
joutsen				
			aikakausia	
		kärjen		
	pituutta			
				hurjien

4. Valitse taulukosta sopiva sana ja pane se lauseeseen. Muista taivuttaa sitä.

Auto ajaa laivan Koripalloilijan pitäisi varmaan olla vähintään 185 senttiä. Purjevene joutui myrskyyn. uivat järvellä. Iloisena me astuimme uuteen valkoiseen Laske ! – huusi kapteeni. Nykyaika on valistuksen ja sivistyksen 1. syyskuuta aloittavat opiskelun taas kesäloman jälkeen.

5. Mitä ajattelet?



Kun näemme joutsenen lentävän, meidät valtaa kaipuu kaukaisiin maihin, ja on kuin se veisi meistä osan mennessään.

Suomi, kieli tuhansien joukossa



Suomi on yksi maailman 5000-6000 kielestä. Noin 3000:ta niistä puhutaan Aasian ja Tyynenmeren alueella. Afrikasta tunnetaan runsaat 1900 ja Pohjois- ja Etelä-Amerikasta noin 900 kieltä. Euroopassa kieliä lasketaan olevan parisataa.

Maailman kielten lukumäärä vähenee kuitenkin huimaa vauhtia. On arveltu, että kielistä noin puolet kulkee kohti varmaa kuolemaa ja lisäksi noin 40 % on uhanalaisia. Näyttää siis siltä, että vain 10 % maailman kielistä on turvassa. Ongelmaa vaikeuttaa se, että vain reilulla 2 %:lla eli noin sadalla on valtion virallisen kielen oikeudet – suomi kuuluu näiden harvojen vaalittujen joukkoon. Siksi suomen voi olettaa säilyvän.

Syitä kielten kuolemaan on monia: sodat, taudit – elinolojen raju muuttuminen ja sitä kautta perinteisten elinkeinojen ja kulttuurin häviäminen vähentävät puhujien määrää. Suurin syypää on kuitenkin poliittisista syistä johtuva kielen vaihtaminen. Monet valtiot suosivat sisäistä yhtenäisyyttä ja siksi myös yhtä valtakieltä, jota vähemmistökieltä puhuvien on oman etunsa nimissä opeteltava. Sen käyttäminen saattaa olla niin hyödyllistä, että oma kieli unohtuu vähitellen. Näin käy erityisesti silloin, kun valtakieli on määrätty yksinomaiseksi koulutuksen ja yhteiskuntaelämän kieleksi.

Kaikki eivät pidä kielten kuolemaa haittana. Heitä elähdyttää unelma maailmasta, jossa puhuttaisiin ehkä yhtä, korkeintaan muutamaa kieltä ja ihmiset ymmärtäisivät toisiaan. Eurooppalaisten kannattaisi kuitenkin huomata, että esimerkiksi englannin, ranskan,

saksan tai espanjan sijasta saattaisi maailmaa hallitsevaksi kieleksi nousta kiina, japani, arabia, hindi tai bengali.

Suhtautumisessa kielten häviämiseen on oikeastaan kyse siitä, pidetäänkö erilaisuutta ja monimuotoisuutta rikkautena vai ei: kieli kannattaa kulttuuria ja jos kieli häviää, kärsii kulttuurinen diversiteetti, monimuotoisuus.

Kielikuntia ja -haaroja

Kieliä voidaan ryhmitellä muun muassa rakenteen ja sukulaisuuden perusteella. Sukulaisuus todetaan vertailemalla kieliä ja tutkimalla äännejärjestelmän, sanaston ja rakenteen kehitystä.

Sukukielet muodostavat kielikunnan. Tässä on esitetty kielikuntien lista:

indoeurooppalaiset kielet

seemiläis-haamilaiset kielet (berberikielet, kuušilaiskielet, heprea, aramea, arabia, amhara)

uralilaiset kielet

altailaiset kielet (mongolikielet, tunguusikielet)

paloeoaasialaiset kielet (tšuktši)

japani

indokiinalaiset eli sinotiibetiläiset kielet (siam, tiibet, burma, kiina)

mon-khmer-kielet (vietnam, khmer)

austroaasialaiset kielet

dravidakielet (telugu ja tamili)

austronesialaiset kielet (polynesianlaiset, melanesialaiset ja indonesialaiset kielet)

papualaiskielet

burušaski

kaukasialaiset kielet (gruusia)

baski

grönlanti (inuit)ja aleutti

intiaanikielet

Australian alkuasukaskielet

sudanilaiskielet (joruba)

bantukielet (suahili, ruanda, rundi, lingala)

khoisankielet

Indoeurooppalaisia naapureitamme

Suurin osa eurooppalaisista kielistä kuuluu indoeurooppalaiseen kielikuntaan. Sen kantakieltä eli oletettua yhteistä alkumuotoa lienee puhuttu yli 3000 vuotta ennen ajanlaskumme alkua Donjoen ja Uralvuoriston välisellä alueella ja Siperian puolellakin. Tästä alkukodista indoeurooppalaiset kielet levisivät Eurooppaan, nykyisen Iranin, Afganistanin ja Pakistanin alueelle sekä Intian niemimaan pohjoisiin.

Uudella ajalla indoeurooppalaisten kielten alue laajeni siirtolaisten mukana Amerikkaan, Australiaan, Afrikkaan ja työntyi vyöhykkeenä Siperian yli. Nykyään indoeurooppalainen kielikunta on puhujamäärältään maapallon suurin.

(Lähde: Mikkola A.-M., Julin A., Kauppinen A., Koskela L., Valkonen K. Äidinkieli ja kirjallisuus. Porvoo, 2000. S. 61-64).

Tehtävät

1. Pohdi, mihin kielihaaraan nämä kielet kuuluvat. Etsi lisää kieliä, jotka kuuluvat samoihin/muihin kielihaiiroihin.

venäjä, ukraina, liettua

unkari, enetsi, hanti

kiina, vietnam, khmer

saksa, englanti, ranska

ruotsi, norja, puola

japani, tataari, baskiiri

liivi, eesti, italia

tšuktši, siam, tiibet

2. Tee passiivimuotoja verbeistä

<i>antaa</i>	<i>annetaan</i>	<i>ei anneta</i>	<i>annettiin</i>	<i>ei annettu</i>
arvailla				
huomata				
hävitä				
kulkea				
kuulla				
kuunnella				
käyttää				
laajeta				
laskea				
määrätä				
nousta				

näyttää				
pitää				
purra				
ryhmitellä				
tuntea				
tutkia				
vaikeuttaa				
väheta				
vähentää				
ymmärtää				

3. Kirjoita lauseisiin verbin aktiivin tai passiivin perfektin muotoja.

perustaa

Kaupunki on 1500-luvulla. Kaupunki on
joen rannalle. Kaupugin on kuningas Kustaa Vaasa.

rakentaa

Kirkko on 1700-luvulla. Kirkko on
puusta. Kirkon on rakennusmestari Juho Salonen.

maalata

Taulu on öljyväreillä. Taulu on
viime vuosisadalla. Taulun on kuuluisa taitelija.

4. Mitä ajattelet?



Tieto kielestä vahvistaa identiteettiä.

Suomalainen keittiö



Suomalainen ruoka on perinteisesti saanut paljon vaikutteita Ruotsista, mutta varsinkin Itä-Suomessa on saatu vaikutteita myös venäläisestä keittiöstä. Ilmaston ja harvalukuisen yläluokan vuoksi Suomessa on laitettu arkista, mutta energiapitoista ruokaa, jossa perinteisesti mausteita on käytetty hyvin niukasti.

Koska ruokakulttuuri on viime vuosikymmeninä tullut yhä tärkeämmäksi osaksi kansallista identiteettiä, on suomalaisista perinneruoistakin pyritty laatimaan sellaisia ateriakokonaisuuksia, joita voi viedä ulkomaille. Tälle suuntaukselle on annettu nimeksi ”uusi suomalainen keittiö”.

Kansallisista erikoisuuksista vientikelpoisiksi suomalaiset huippukokit, mm. Eero Mäkelä, ovat kelpuuttaneet ainakin leipäjuuston, lakat, poron lihan eri muodoissa, graavikalan, puolukat, karpalot, riistalinnut, metsäsienet, hirven ja karhun. Näitä raaka-aineita höystetään erilaisilla tuoreyrteillä sekä eksoottisilla Suomen luonnosta saatavilla raaka-aineilla, kuten katajanmarjoilla ja kuusenkerkillä.

Suomalainen arkiruoka muistuttaa paljon muiden teollisuusmaiden ruokailutapoja. Arkisin aterioissa on yleensä vain pääruoka, joskus jälkiruoka mutta ei juuri alkupaloja, ellei lisukesalaattia sellaiseksi lasketa. Useimmat suomalaiset syövät päivittäin vihanneksia, usein tuoreina salaatin tai raasteen muodossa.

Hiilihydraatin lähde vaihtelee: perunaa, pastaa ja riisiä vuorotellaan. Leipää syödään paljon, etenkin Itä-Suomessa, ja leipää tehdään monista viljalajeista (vehnä, ruis, kaura, ohra).

Maitotuotteita kuuluu melko paljon, ja erilaisia hapanmaitotuotteita on useita. Viiliä ja erilaisia jugurtteja syödään aamiaisella tai välipaloina, kermaviiliä ja smetanaa käytetään ruoanlaitossa. Piimää juodaan sellaisenaan tai käytetään smoothie-tyyppisten juomasekoitusten raaka-aineena sekä leivonnassa.

Ruoan *tuoreus* ja *sesonkiluonteisuus* on suomalaista perinnettä joka on väistymässä mutta hitaammin kuin muualla Euroopassa. Uusia perunoita syödään kesällä, vain hyvin pieniä määriä tuodaan talvella Egyptistä tai pakastetaan. Uutta perunaa pitää sanoa varhaisperunaksi, jos se on ollut yli kaksi päivää ylhäällä pellosta (tämä kuvastaa tuoreuden arvostamista).

Eri maiden hernekeittokulttuuri

Hernekeitto on perinteinen pohjoiseurooppalainen ruokalaji. Se valmistetaan kuivatuista herneistä ja savustetusta sianlihasta. Herneitä liotetaan yli yön ja keitetään kunnes ne hajoavat. Mausteina voi käyttää mustapippuria, meiramia ja sinappia, toisinaan jopa sipulia ja porkkanaa.

Koska hernekeiton raaka-aineet ovat edullisia ja helposti kuljetettavia, eikä se vaadi paljoa käsityötä, se on suosittu suurten joukko ruokailutapahtumien ruokalaji. Ruotsin armeijassa hernekeittoa syötiin tiistaisin ja torstaisin, koska perjantai oli katoliseen aikaan paastopäivä, ja torstaina haluttiin tarjota tukevaa ja ravitsevaa ruokaa. Hernekeitto ja pannukakku torstain ja laskiaistiistain ruokalajeina ovat senaikaista perinnettä.

Ruotsissa hernekeitto tehdään keltaisista herneistä, ja sen kanssa tarjotaan lämmintä punssia. Hollannissa hernekeitossa voi sianlihan tilalla olla myös makkaraa. Englannissa hernekeittoa muistuttava mutta paksumpi *easy-peasy-pudding* haudutetaan vesihauteessa ja

muistuttaa rakenteeltaan hiukan lanttulaatikkaa. Hernekeitto keittoruokanakin tunnetaan nimenomaan paksuudestaan: onhan Lontoon sumuja kautta aikain verrattu nimenomaan hernekeittoon

(Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki>)

Muurinpohjaletut ja kesämarjasalaatti

Lettutaikina

3 munaa

1 l maitoa

2 dl ohrajauhoja

1 tl suolaa

2 rkl unikonsiemeniä

½ pestyn appelsiinin raastettu kuori

1 dl voisulaa'½ dl sokeria

voita paistamiseen

Kesämarjasalaatti

1 l mansikoita

½ l. vadelmia

vaahterasiirappia

sitruunamehua

vaniljajäätelöä

tomusokeria

1. Sekoita munien rakenne ja lisää puolet maidosta sekä keskenään sekoitetut jauhot ja mausteet. Tarkista, että ohrajauhot ovat tuoreita, sillä ne väkevöityvät pitkässä säilytyksessä. Sekoita taikina tasaiseksi, lisää loput maidosta, voisula ja sokeri. Anna taikinan turvota noin tunnin verran.

2. Paista letut voisulassa pannulla tai muurikassa. Kuumenna muurikkapannu kuumaksi ja voitele öljytyllä paperilla. Kaada taikinaa

pannun reunoilta sisäänpäin, jotta letuista tulisi mahdollisimman ohuita ja pitsireunaisia. Sulata pannulla hieman voita jokaisen paistokerran välissä.

3. Tarjoa letut lämpiminä kylmän jäätelön ja kesämarjasalaatin kera.

Tehtävät

1. *Alleviivaa reseptitekstistä imperatiivit ja kirjoita vihkoon niiden perusmuodot.*

*Esim. **Sekoita** – **sekoittaa**.*

2. *Laita objektit oikeaan muotoon.*

Otan sinusta (valokuva). Seiso tuolla.

Pekka syö aamulla (puuro) ja juo (lasi)
..... (maito).

Sinun täytyy kuunnella (opettaja).

Jarkko ripusti eilen (tuo taulu) olohuoneen
seinälle.

Marjatta puhuu ja (suomi, ruotsi). Hän osaa
myös (latina).

Ylihuomenna Leena aikoo kirjoittaa (pitkä
kirje) mumuille.

Juotko sinä (tee)? En yleensä, juon mieluummin
(kahvi).

Odota, tulen ihan kohta. Juon vain ensin (tee) pois.

Aamulla poltin vain (yksi tupakka).

Kun kävelin eilen metsässä, näin ja (Kaarlo,
Laila). He olivat marjassa.

Sinä luulet, että valehtelen, mutta äiti uskoo (minä).
 (mikä lahja) äiti ja isä antoivat sinulle viime
 jouluna?
 Maksoitko jo (sähkölasku).
 Valma ei kertonut meille (totuus).
 Tämä laukku on niin painava, että Tuomas tuskin jaksaa nostaa
 (se) hyllylle.
 Rehtori luovutti (palkinto) parhaalle oppilaalle.
 Veikko siirsi (kivi) pois talon edestä.
 Kuka omistaa (tämä kauppa)?
 Eilisiltana Sinikka pesi keittiön (lattia).
 Ei ole helppo keksiä (lahja) Villelle.
 En kirjoita koskaan (pitkä kirje) isälle.
 Kuka haluaa auttaa (minä)? En jaksakaan tehdä (tämä)
 yksin.

(Lähde: Lauranto Y. Elämän suolaa. Suomen kielen alkeita 2. Jyväskylä, 1995. S. 177)

3. Valitse sopivat sanat.

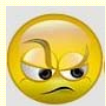
Kone, jolla voit lentää, onkone. Kone, jolla pestään
 vaateita, onkone. Kone, jolla lasketaan, onkone.
 Paikka, johon löydettyt tavarat viedään, ontavaratoimisto.
 Paikka, johon on roskat kaadetaan, onpaikka. Sali, jossa
 odotetaan junia, onsali. Paikka, josta lähdetään, on
paikka. Esine, jolla huonokuuloinen voi kuulla paremmin, on
 nimeltäänkoje. Aika, jolloin surraan jonkun kuolemaa, on
aika. Päivä, jona muutetaan toiseen paikkaan, on
päivä. Kurssi, jolla jatketaan opiskelua, onkurssi.

Koe, jossa testetaan, kuka pääsee yliopistoon, on yliopistoonkoe. Retki, joka tehdään hiihtämällä, onretki. Lupa, joka tarvitaan autolla ajamiseen, on nimeltäänkortti. Auto, joka tulee paikalle, kun jossakin palaa,auto.

4. Täydennä taulukko

laittaa				
			käytetään	
	pyrkii			
			höystetään	
				laskettiin
		vaihteli		
tuoda				
				pakastettiin
	liottaa			
		vertasi		
			tunnetaan	
	lisää			
				tarjottiin
tarkistaa				

5. Mitä ajattelet?



Ihminen, joka aina kuuntelee kaikessa toisten neuvoja, ei tule koskaan pääsemään päämääränsä.

Kotilaisen perhe



Tutustumme Kotilaisen perheen jäseniin. Heitä on viisi: keski-ikäiset vanhemmat, kaksi aikuista lasta sekä nuorin, joka käy vielä koulua.

Perheen isä Risto Kotilainen (45) on tietokonealalla. Hän on keskikokoinen, silmälasipäinen, ystävällisen näköinen, rauhaa rakastava mies, jolla on huumorintajua. Hän on niin kiinnostunut työstään, että – kuten hänen vaimonsa sanoo – hän varmaan menisi työhön joka aamu, vaikka ei saisi palkkaakaan. Hän on ainoa tupakoiva perheenjäsen: päivällisen jälkeen kun hän lukee lehtiä tai vaihtaa ajatuksia vaimonsa kanssa, hän polttaa mielellään piippua. Hän harrastaa lukemista, varsinkin historiaa, mutta hänen suuri rakkautensa on luonto. Hän on kuitenkin myös erittäin seurallinen ja tulee hyvin toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

Perheen äiti Helena Kotilainen, hoikka, sinisilmäinen ja ruskeatukkainen nainen, joka on ammaltiltaan sairaanhoitaja, on samanikäinen kuin miehensä, mutta luonteeltaan melko erilainen. Hän on kokenut hoitaja, joka ottaa työnsä hyvin vakavasti. Hän huolestuu helposti asioista, tässäkin kuvassa hän näyttää hiukan väsyneeltä ja huolestuneelta. Hänellä on kauniit, mutta vähän surulliset silmät. Helena on vähemmän seurallinen kuin Risto, hänestä on mukava olla joskus yksin, lukea tai katsella televisiota. Hän pitää matkustamisesta ja harrastaa taidetta.

Lauri Kotilainen (21) on isänsä kokoinen, ei ehkä komea, mutta mukavan näköinen nuori mies. Hän opiskelee fysiikkaa, mutta on selvää, että hän on



kiinnostuneempi työelämästä. ”Tämä teoreettinen opiskelu maistuu puulta, ei tästä tule mitään. Isä on kyllä sitä vastaan, mutta minä aion mennä kauppaopistoon ja sieltä nopeasti liikealalle. Siellä minun oikea paikkani on, minä olen käytännön mies”. Lauri harrastaa urheilua ja pitää urheilevista tytöistä. Hänestä tulee varmasti menestyvä liikemies ja mukava perheenisä.



Riitalla (20) on ollut onnea: hän on kauniin äitinsä näköinen ja hänellä on isänsä tyytyväinen ja miellyttävä luonne. Ihmissuhteet eivät ole hänelle ongelma, hän pitää kaikista ja kaikki pitävät hänestä. Koulusta hän ei välittänyt eikä hän halua lähteä opiskelemaan. Hän harrastaa käsitöitä ja ruuanlaittoa, ja hänen ruokansa maistuvat ihanilta. Riitan silmissä on usein unelmoiva katse, sillä hän on rakastunut. Hän on rakastunut Lasse Kallioon ja Lasse Kallio on rakastanut häneen, ja he ovat menossa naimisiin. Ensin he ajattelivat avoliittoa. Heistä tuntui kuitenkin, että avioliitto sopii heille paremmin, koska Lasse on jo työssä ja molemmat haluavat heti lapsia.

Nopeasti kasvava Minna (13), joka on normaalisti vilkas, iloinen tyttö, on nyt aika vaikeassa iässä. Hän on usein pahantuulinen ja masentunut ja hänellä on monenlaisia komplekseja. Hän rakastaa hevosia, ihailee popitähtiä ja vihaa koulua. Usein hän on kyllästynyt koko maailmaan. Hän on sitä mieltä, että kaikki aikuiset ovat tyhmiä, paitsi ehkä isä. Isä on turvallinen. Isän kanssa voi lähteä merelle tai kävellä metsässä. Ei tarvitse edes puhua, jos ei halua, eikä tarvitse pelätä mitään.



Tehtävät

1. Vastaa kysymyksiin:

Kuinka monta jäsentä Kotilaisen perheessä on ja keitä he ovat?

Millainen mies isä on?

Millaisia harrastuksia isällä on?

Mikä äiti on ammatiltaan?

Miten Helena Kotilainen suhtautuu työhönsä?

Mitä äiti harrastaa?

Mitä opiskelee Lauri?

Millaisia suunnitelmia Laurilla on?

Miten Riitta tulee toimeen muiden ihmisten kanssa?

Miksi Riitta ja Lasse haluavat mennä mielummin naimisiin kuin elää avoliitossa?

Mistä näkyy, että Minna on murrosiässä?

Mitä mieltä hän on aikuisista?

2. Kirjoita mallin mukaan adjektiivin perusmuoto, komparatiivi ja superlatiivi: ensin yksikössä ja sitten monikossa.

Malli: yks. *isosta talosta isompaan, isommasta isoimpaan*

Mon. Isoista taloista isompiin, isommista isoimpiin

pieni kassi

halpa kauppa

hidas bussi

korkea torni

uusi auto

köyhä maa

suuri kaupunki

pitkä kirje

syvä joki

3. Muodosta seuraavista ilmauksista **inen**-adjektiivi:

Malli: aurinko – aurinkoinen

silmälasit päässä – silmälasipäinen

sade

keskiviikko

lumi

siniset silmät

musta tukka

helppo käyttö

neljä kulmaa

joka päivä

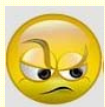
punaiset posket

pieni koko

4. Keksi lauseita harjoituksen 3. adjektiiveista. Käytä jokaisessa lauseessa vähintään kuutta sanaa.

Esimerkiksi: Aurinkoisena päivänä on hauskaa kävellä viileässä metsässä.

5. Mitä ajattelet?



Älä yritä uskotella toisille, että olet enkeli, kuitenkin meidät kaikki on luotu vain ihmisiksi.

Onko sinulla ystävä

J. W. Anglund

Onko sinulla ystävä?
Ystävä voi olla poika ...
tai tyttö ...
tai kissa ...
tai koira ...
tai vaikkapa valkoinen hiiri.
Puu voi olla ystävä toisella tavalla.
Se ei puhu sinulle, mutta tiedät että se
pitää sinusta, koska se antaa sinulle omenia ...
tai päärynöitä ...
tai kirsikoita ...
ja joskus se antaa oksan keinullesi.
Puro voi olla ystävä omalla tavallaan.
Se juttelee sinulle iloisesti solisten,
ja ellet halua puhua,
voit istua hiljaa sen varrella
ja vilvoitella varpaitasi.
Tuuli voi myös olla ystävä.
Se laulaa sinulle vienosti iltaisin,
kun olet uninen ja yksinäinen.
Toisinaan se kutsuu sinut leikkimään.
Kun kävelet, se työntää sinua takaapäin
ja panee lehdet tanssimaan sinulle.
Tuuli seuraa sinua kaikkialle
ja siitä tiedät
että se pitää sinusta.



Aina et tiedä
ketkä ovat ystäviäsi.
Ne ovat ympärilläsi kaiken aikaa,
mutta sinä kuljet niiden ohitse
huomaamatta että ne pitävät sinusta
omalla tavallaan.
Ja silloin luulet ettei sinulla ole ystäviä.
Sinun pitää rauhoittua ja lakata kiirehtimästä ...
hidastaa askeleitasi
ja katsella tarkkaan ympärillesi,
sillä joku saattaa hymyillä sinulle
omalla tavallaan ...
koira saattaa heiluttaa innokkaasti häntäänsä
aina kun olet sen lähettyvillä ...
saatat nähdä puun , johon on helppo kiivetä,
tai puron, joka antaa sinun istua hiljaa
silloin kun kaipaat hiljaisuutta.
Joskus sinun täytyy etsiä itsellesi ystävä.
Joillakin ihmisillä
on tavattoman paljon ystäviä ...
ja toisilla on vain vähän ystäviä ...
mutta maapallon jokaisella ihmisellä,
joka ainoalla,
on ainakin yksi ystävä.
Mistä sinä löysit ystävän?

(Lähde:

Leino P., Natunen K., Syrjäläinen E. Neljäs lukemisto. Helsinki, 1983. S. 203–204).

Tehtävät

1. Kirjoita mielipidekirjoitus ystävydestä. Mitä mieltä on tästä asiasta runoilija? Onko sinulla ystäviä? Mistä mielestäsi tunnetaan ystävä? (Katso mielipidekirjoituksen ominaisuuksista s. 172).

2. Valitse sopiva III. infinitiivin muoto:

Aladdin pysähtyi (katsoa) prinsessaa ja häikäistyi kerrassaan hänen kauneudestaan. Äiti ei voinut olla nauruun (purskahtaa). Hän pyysi (rakentaa) palatsin, jota komeampaa ei koskaan ollut pystytetty maan päällä. Nuori pari asettui (asua) upeaan asuntoonsa. Aladdin lähti palatsista (tietää), minne hänen olisi mentävä ja mistä etsittävä prinsessaa.

Hän huvitteli (asettaa) pienen kiven etusormensa kynnelle ja (sinkauttaa) sen peukalon avulla maalia kohti. (harjoitella) jatkuvasti kiven sinkoamista Thao tuli päivä päivältä yhä taitavammaksi. Köyhä poika on (kuljettaa) sokeutuvaa sisartaan lääkärin hoitoon. Porttivahti esti poikaa (päästä) paratiisiin. Tämän keskustelun sattui (kuulla) rikas kauppias.

3. Tee sulkeissa olevista verbeistä substantiiveja. Muista verbin rektio ja keksi lauseita:

Pitää (luistella) –

Rakastaa (nukkua) –

Ihastua (piirtää) –

Kyllästyä (sinä voihkit) –

Kiinnostua (lukea) –

Ihailla (laulaa) –

Vihata (laitaa ruokaa) –

Harrastaa (ommella) –

Pelätä (lentää) –

Väsyä (tanssia) –

4. Kirjoita lauseisiin jokin sana ja liitä siihen sopiva
possessiivisuffiksi:

Tässä on minun

Missä sinun on?

Hänen on kiva.

En halua nähdä

Hän soittaa

Meidän on tuolla.

He eivät halua kertoa mitään

Missä teidän asuu?

Meidän täytyy kysyä sitä

Hän keskustelee kanssa.

Pyysitkö rahaa?

5. Mitä ajattelet?



Ystäviesi lukumäärän tiedät silloin, kun sinun on
käynyt huonosti: katso montako heitä seisoo rinnallasi.

Heinäkuu on lomakuu Suomessa



Useimmat työssäkäyvät suomalaiset pitävät kesälomansa heinäkuussa. Heinäkuuta voisi jopa nimittää toisella nimellä lomakuuksi, sillä niin moni on silloin lomalla. Keski- ja Etelä-Euroopassa yleisin kesälomakuukausi on kuitenkin elokuu. Suomenkin arveltiin siirtyvän viettämään enemmän kesälomia elokuussa, kun maamme liityi Euroopan unioniin. Niin ei kuitenkaan ole käynyt.

Monet lähtevät perinteisesti kesälomallaan matkalle. Maailman heikon taloudellisen tilanteen ja irtisanomisten takia monet suomalaiset jättävät kuitenkin tänä kesänä ulkomaanmatkansa väliin. Ainakin viikko tai pari etelän aurinkorannalla on vaihtunut laivamatkaksi Viroon tai Ruotsiin.

Kesälomaan kuuluu Suomessa olennaisesti kaksi asiaa: jäätelö ja grillaus. Meillä syödään jäätelöä jopa muita maita enemmän. Jokainen meistä syö joka vuosi keskimäärin 14 litraa jäätelöä. Suosikkimakuja ovat perinteiset vanilja, mansikka ja suklaa. Myös grillauksessa perinteet ovat kunniassa. Tavallinen grillimakkarat maistuu. Suomalaiset syövät kesän aikana miljoona kiloa grillimakkaraa.

Näin suomalainen mökkeilee

Kesämökki, maapaikka, mökki, saaristo. Rakkaalla lapsella on monta eri nimeä. Ja kesämökki on erityisen rakas paikka monille suomalaisille. Suomessa on melkein puoli miljoonaa mökkiä, ja joka vuosi rakennetaan 4 000 uutta mökkiä.

Kaikki kesäasunnot ei ole mökkejä, osa on oikeita taloja. Kesämökissä on keskimäärin 73 neliömetriä. Monissa on sähkölämmitys, joten niissä voi asua myös syksyllä ja talvella. Ne eivät ole varsinaisia kesämökkejä, vaan vapaa-ajanasuntoja.

Suuri osa mökeistä sijaitsee veden äärellä. Mökkejä on sekä järven että meren rannalla sekä joen varrella. Vain pieni osa mökeistä on metsässä ilman rantaa. Joka kymmenes mökki on saarella tai luodolla. Mökki sijaitsee tavallisemmin järven rannalla kuin meren rannalla. Hiukan yllättäen vain 17 prosenttia mökeistä on meren rannalla.

Suomalaiset viihtyvät mökillä. Tilastojen mukaan mökillä vietetään keskimäärin peräti 75 päivää vuodessa. Se on aika paljon. Se johtuu siitä, että monet eläkeläiset viettävät mökillä huomattavasti enemmän aikaa kuin esimerkiksi työssäkäyvät.

Kaikki eivät kuitenkaan vain lomaile mökillä. Monien mökki sijaitsee kohtuullisen matkan päässä työpaikasta, joten he käyvät töissä mökiltä. Monet tekevät töitä myös mökillä. Niin sanottu etätyön tekeminen lisääntyy tulevaisuudessa koko ajan tietokoneiden ansiosta. Yhä useammalla mökillä on sähkö. Yhdeksässä mökissä kymmenestä on sähkö. Joka viides mökkiläinen käyttää internetin laajakaistaa.

Yhtä moneen mökkiin, 16 prosenttiin kaikista mökeistä, tulee juokseva vesi. Noin puoleen mökeistä talousvesi saadaan kaivosta. Puolet mökkiläisistä joutuu hakemaan veden kauempaa.

Tavallisin välimatka kodin ja kesämökin välillä on 60 kilometriä. Monet ajavat kyllä kauemminkin. 100, 200 tai jopa 1000

kilometriä on aivan tavallinen etäisyys. Useimmille mökeille pääsee autolla pihaan saakka. Vain joihinkin mökkeihin kuljetaan veneellä.

Mökillä käyvät myös monet muut ihmiset kuin niiden omistajat. Sukulaiset ja ystävät kyläilevät mökeillä. Kolme miljoonaa suomalaista viettää mökkielämää ainakin lyhyen aikaa joka kesä.

(Lähde: Selkouutiset. 7.7.2009)

Tehtävät

1. Lue teksti ja pohdi, onko väite oikein vai väärin?

Elokuu on lomakuu Etelä-Euroopassa ja Suomessakin.

Tänä kesänä monet suomalaiset eivät matkustaneet paljon.

Kesällä Suomessa syödään jäätelöä enemmän kuin muissa maissa.

Kesälomansa monet suomalaiset viettävät kesämökillä.

Kesämökillä ei voi asua syksyllä ja talvella.

Monet kesämökit sijaitsevat metsässä.

Jotkut ihmiset työskentelevät myös mökeillä.

Kesämökit sijaitsevat kaupungin ulkopuolella.

Kesämökeissä talousvesi saadaan joesta.

Isäntäväki sukulaisten ja ystävien kanssa viihtyy kesämökillä.

2. Täydennä III. infinitiivillä ja objektilla

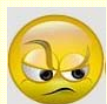
Marja on huonossa kunnossa. Aion mennä
(katsoa) (hän) tänään. Olen sitä mieltä, että Marja ajaa
itsensä loppuun (tehdä) liikaa työtä. Kyllä ihmisen
täytyy hoitaa itseään (levätä) ja
(rentoutua). Miten voi levätä ja rentoutua? No esimerkiksi
..... (nukkua) tarpeeksi ja vaikka (käydä)

saunassa, teatterissa, oopperassa ja elokuvissa tai
 (juosta) Keskuspuistossa. Minä ainakin lähten mieluummin
 (voimistella) tai vaikkapa (tanssia)
 (jazztanssi). Sinun täytyy lakata
 (neuvoa) (Marja) ja (minä). Etkä voi olla
 koskaan (kertoa) (oma
 mielipide) joka asiasta. Ymmärrän, mitä tarkoitat, mutta en voi istua
 hiljaa (katsella), kun ystävät voivat huonosti. Mutta
 luulen, että nyt menen pankiautomaatille (nosta) rahaa
 ja käyn sitten (ostaa) Marjalle
 (jokin uusi suomalainen romaani).

3. Muuta lauseet negatiivisiksi:

Kävikö hänkin torilla? -
 Löysimme eilen vain yhden sienen metsästä. -
 Minä syön aina puuroa aamulla. -
 Sinä ymmärsit kysymyksen väärin. -
 Minä tiesin, että hän tulee. -
 He tapsivat toisensa jo viikonloppuna. -
 Te luitte lehden illalla. -

4. Mitä ajattelet?



Jos haluat sielunrauhan, mene metsään ja
 kuuntele, pian olet kuin uusi ihminen, jolla on oma
 osansa tässä elämässä.

Kevättä eri tavalla

Olli

Mummi: Kalle osaa niin ihanasti puhua kevään ihmeestä.



Iivari: Kyllä minäkin osaan! Kevät on taas tullut!

Mummi: Entä sitten?

Iivari: Taas kevät on tullut.

Mummi: Sen jo sanoit.

Iivari: En, ensimmäisellä kerralla sanoin: Kevät on taas tullut. Toisella kerralla: Taas kevät on tullut. Aivan toinen sanajärjestys!

Mummi: Miten mielenkiintoista. (Haukottelee).

Iivari: Todella mielenkiintoista! Aivan suurenmoista. Odotapas hieman. (Ottaa kynän ja muistikirjan).

Mummi: Mitä nyt?

Iivari: Hetkinen. Suoritan eräitä laskelmia.

Mummi: (huokaa).

Iivari: Aivan niin! Tullut taas kevät on.

Mummi: Joko taas!

Iivari: Ajatteles, tässä tosiaankin on kysymyksessä todellinen kevään ihme! *Kevät on taas tullut* – näillä neljällä sanalla, näillä neljällä samalla sanalla, voidaan sama asia sanoa kahdellakymmenelläneljällä eri tavalla! Sitten, että joka lauseessa on eri sanajärjestys.

Mummi: Oo.

Iivari: Ne 24 eri tapaa ovat seuraavat: Taas kevät on tullut. Taas kevät tullut on. Taas on kevät tullut. Taas on tullut kevät. Taas tullut

on kevät. Taas tullut kevät on. Kevät taas on tullut. Kevät taas tullut on. Kevät on taas tullut. Kevät on tullut taas. Kevät tullut on taas. Kevät tullut taas on. Tullut kevät on taas. Tullut kevät taas on. Tullut on taas kevät. Tullut taas on kevät. Tullut taas kevät on. Tullut on kevät taas. On kevät tullut taas. On taas tullut kevät. On tullut kevät taas. On taas kevät tullut. On tullut taas kevät. On kevät taas tullut!

Mummi: (on mennyt).

(Lähde: Koskipää R., Miettinen M. Lukemisen avain 6. Vantaa, 1993. S. 200–201).

Tehtävät

1. Muodosta lauseita annetuista sanoista. Sanat ovat oikeassa järjestyksessä, sinun täytyy vain taivuttaa niitä.

Olla, hieno, elää, maa, mikä, vuodenajat, vaihtua. –

.....

Kun, vuorokausi, keskilämpötila, siirtyä, hitaammin, nolla, yläpuoli, sanoa, että, talvi, vaihtua, kevät. –

.....

Harmaa, sumuinen, päivät, ja, kirkas, pakkasilmat, vaihdella. –

.....

Kasvit, tarvita, valo, lämpö, vesi, ja, kivennäinen. –

.....

Lämmin, päivä, kukkiva, paju, olla, vilske, kuin, tavaratalo. –

.....

Kevätkasit, kasvaa, kukoistaa, ja, lakastua, ennen, kuin, puut, pensaat, puhkeava, lehdet, estää, auringonvalo, pääsy, maa, pinta. –

.....

.....

2. Tee annetuista adjektiivista adverbi mallin mukaan:

Malli: ihana – ihanasti – ihanammin – ihanimmin

arvaton –

epäitsekäs –

epäystävällinen –

hapan –

itsenäinen –

kihara –

kiltti –

kostea –

laiha –

nöyrä –

mieto –

mutkainen –

rauhaton –

samanlainen –

tunteeton –

solakka –

vaalea –

vanhanaikainen –

virkeä –

yksinkertainen –

3. Lisää lauseeseen vastakohtainen adjektiivi oikeassa muodossa valiten niitä 2. harjoituksessa annetusta luettelosta:

Karpalo ei ole makea. Se on

Nuo ihmiset eivät ole ystävällisiä. He ovat

Liisa ei ole ylpeä. Hän on

Jussi on ilkeä. Pekka on

Pekka ei ole itsekäs. Hän on

Nämä nuoret ovat epäitsenäisiä. Monet nuoret ovat

Uimahallin ilma ei ole kuivaa. Se on

Liisan silmälasit eivät ole uudenaikaiset. Ne ovat

Pienen kaupungin kadut ovat rauhallisia. Suuren kaupungin kadut ovat

Tämä kahvi ei ole vahvaa. Se on

Tämä olut ei ole vahvaa. Se on

Liisa ei ole tukeva. Hän on

Tämä tie ei ole suora. Se on

Tämä lause on monimutkainen. Se ei ole

Verhot eivät ole tummat. Ne ovat

Liisan hiukset eivät ole suorat. Ne ovat

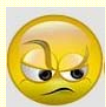
Tämä kirja on arvokas. Tuo kirja on

Tämän kaupan vaatteet ovat kaikki erilaisia. Tuon kaupan vaatteet ovat kaikki

Liisan täti on tunteellinen. Pekan täti on

Liisa on väsynyt. Pekka on

4. Mitä ajattelet?



Ei yksi pääsky kesää tee, niin sanotaan, mutta kuitenkin se on varma kesän merkki.

Iloinen mieli on kuin päivänpaiste

Kajalle kuuluu hyvää

- Hei Kaija. Mitä sinulle kuuluu?
- Kiitos oikein hyvää. Tunnen itseni aivan uudeksi ihmiseksi. Olen lopettanut tupakoinnin ja käyn kaksi kertaa viikossa uimassa.



- Onko sinulla nyt vähemmän työtä?
- Ei. Työtä on yhtä paljon kuin ennenkin, mutta kun lopetin tupakoinnin ja aloin käydä uimassa, aloin myös tuntea itseni pirteämmäksi.

Mattia ja Jannea jännittää

Matti Kukkola ja Janne Lahtela ovat jääkiekkokatsomossa. He katsovat jääkiekko-ottelua. Peli on jännittävä, koska sen voittaja on uusi Suomen mestari. Katsomossa on kylmä. Mattia ja Jannea paleltaa, vaikka heillä on paljon vaatteita päällä. On toinen erä, ja numerot ovat 2-1 kotijoukkueen hyväksi.

- Katso, miten Miettinen taklaa koko ajan meidän Peltolaa! Eikä tuomari tee mitään! Minua sitten raivostuttaa tuollainen tuomari, Matti sanoo.
- Niin, tuomari ei huomaa tässä pelissä juuri mitään. Ihme, että kotijoukkue on vielä johdossa. Mutta kyllä meidänkin pelaajat osaavat pelata rumasti. Minua suututtaa se, että urheilu ei nykyisin enää ole reilua. Joskus tuntuu siltä, että mitä enemmän väkivaltaa, sen parempi. Minä inhoan väkivaltaa. Oijoi, nyt oli maali lähellä, Janne huutaa.

- No niin oli. Minua huolestuttaa se, että meidän joukkue häviää tämän matsin, Matti sanoo.

- Niin. Nyt on sitten erätauko. Haetaanko kaakaota? Se lämmittää meitä ainakin vähän, Janne ehdottaa.

- Joo, haetaan vaan, Matti sanoo.

Katria ja Helenaa paleltaa

Katri ja Helena ovat uimahallissa. He käyvät siellä joka keskiviikko. Nyt he istuvat saunassa, koska heitä alkoi paleltaa viileässä vedessä.

- Minua kyllä ilahduttaa tämä uusi uimahalli. Minä rakastan saunaa. Täällä se on niin tilava, ja on niin hyvät löylyt, Katri sanoo.

- Sanos muuta. Tämä on hieno halli, vaikka minua joskus ärsyttää se, että täällä on niin paljon tungosta. Minä vihaan ruuhkaa ja tungosta, Helena kertoo.

- Koko kaupungissa on vain muutama uimahalli. Monet ihmiset pitävät uimisesta, ja siksi hallit ovat usein täynnä, Katri jatkaa.

- Tämän hallin kassarouva on kyllä paras! Hän on aina niin ystävällinen ja hyvällä tuulella, että minuakin alkaa naurattaa. Lyötkö vähän lisää löylyä, Katri, Helena pyytää.

- Joo. Hmm, tämä tekee hyvää. Illalla muuten tulee telkkarista se ihana rakkauselokuva, ”Vain me kaksi”. Aiotko katsoa sen?, Katri kysyy.

- En tiedä vielä. Tuolaiset rakkauselokuvat itkettävät minua aina, mutta kyllä niitä on ihana katsoa. Huh, tällä tulee liian kuuma. Minä lähdän takaisin uima-altaaseen, Helena sanoo.

- Minä tulen myös, vaikka minua inhottaa mennä kuumasta saunasta kylmään veteen, Katri sanoo.

Suomalainen ja sauna



Suomalainen on ahkera saunomaan. Sanomattakin on selvä, että suomalainen lämmittää saunan ainakin kerran viikossa, jos hänellä on oma sauna. Lauantai-iltana hän panee saunan lämpiämään ja on iloinen, että voi pian pestä pois viikon pölyt.

Nykyisin kaupunkiasunnossakin voi olla sauna, jos asunto on aivan uudessa talossa. Todelliset saunan ystävät rupeavat rakentamaan saunaan omaan asuntoonsa jos heillä on tarpeeksi rahaa. Kaupunkiasunnossa on tietysti olemassa sähkökiuas, joka on nopea lämpiämään. Ei tarvitse tehdä muuta kuin painaa nappia, ja puolen tunnin päästä voi jo mennä saunan lauteille hikoilemaan.

Monet suomalaiset sanovat, että sähkösauna ei ole hyvä, koska siinä löyly on liian kuuma ja kuiva. He ajattelevat, että sauna jonka voi lämmittää puilla on parempi ja savusauna paras. Savusauna vain sattuu olemaan jo aika harvinainen Suomessakin.

Mieluiten suomalainen siis haluaa saunoa maalla, jos on mahdollista järven rannalla niin että hän löylyn jälkeen voi mennä järveen uimaan. Jotkut käyvät uimassa jopa viisi-kuusi kertaa ja välillä aina saunassa ottamassa lisää löylyä.

Suomalaisessa saunassa ei ole yhtään kilpeä eikä kylttiä kertomassa, kuinka monta minuuttia pitää olla löylyssä hikoilemassa. Siellä jokainen voi kylpeä siinä tahdissa kuin haluaa, ja se onkin paras tapa rentoutua. Saunassa pystyy unohtamaan kaikki kiellot ja käskyt.

Suomalainen aloittaa kylpemisen istumalla ensin lauteilla ihan hiljaa ja odottamalla että hiki nousee pintaan. Saa ja voi tietysti puhua, jos on joku kaveri mukana saunassa kylpemässä, mutta voi olla puhumattakin; keskieurooppalainen ehkä ajattelee, että se on kummallista. Kun on jo mukavan lämmin olo ja hiki ihon pinnassa, lyö joku löylyä hettämällä pienellä kipolla vettä kiukaalle. Kuumasta kiukaasta nousee löylyä, kuumaa ilmaa ja vesihöyryä, ja se lämmittää lisää. Ensimmäisen löylyn jälkeen voi käydä suihkussa huuhtomassa hiet pois, tai tietysti järvessä uimassa. Sitten voi pestä itsensä tai käydä ottamassa toisen kerran löylyä. Välillä voi mennä istumaan saunakamariin tai verannalle.

Saunan jälkeen kylpijät istuvat vähän aikaa yhdessä juomassa olutta, juttelemassa ja kuulostelemassa miltä olo saunan jälkeen tuntuu. Ei ole enää kiire minnekään. Kun suomalainen tulee saunasta kylpemästä, hän on rauhallinen ja rentoutunut.

Tehtävät

1. Täytä lauseet käyttäen passiiveja.

Suomessa (lämmittää) sauna kerran viikossa.

Nykyään (rakentaa) sauna kaupukiasuntoonkin.

Sähkösaunaa ei (lämmittää) puilla.

Suomessa savusaunaa (pitää) parhaana.

Saunassa (kylpeä) siinä tahdissa kuin
(haluta).

Löylyn jälkeen (käydä) suihkussa pesemässä itsensä.

Saunan jälkeen (mennä) istumaan verannalle.

2. Sano seuraavat lauseet toisella tavalla ja jatka lauseita mallin mukaan.

Malli: Olen hermostunut. Minua hermostuttaa aina sellainen asia.

Minulla on jano. -

Liisa on masentunut. -

Jaakko on väsynyt. -

Mikko on uninen. -

Matilla on kylmä. -

Minä pelkään. -

Oletko vihainen? -

Haluan itkeä. -

Te huolestutte tästä. -

Anni hämmästyí. -

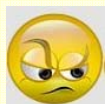
Nainen on ärsyyntynyt. -

Lapset ilahtuivat lahjasta. -

3. Kirjoita pieni kertomus seuraavien sanojen avulla. Et voi muuttaa sanojen järjetystä, mutta sinun täytyy keksiä kertomukseen lisää sanoja.

Syntymäpäivä, lahja, ilahduttaa, kukka, tuoksua, omenapiirakka, maistua, janottaa, muisto, pelata, huolestuttaa, tanssi, puhelin.

4. Mitä ajattelet?



Sauna on kuin kirkko, siellä voimme pestä itsestämme kaiken saastan ja alkaa taas seuraavan päivän kuin uusina ihmisinä.

Kännykkä



Matkapuhelin, kenkäpuhelin, kapula, palikka, kalikka – kännykkä. Suomalaisen huippuosaamisen ja menestyksen merkki maailmalla on ollut Nokian kännykkä. Kännykästä on tullut olennainen osa myös suomalaista arkea.

Kehitys on ollut nopeaa: kun vuonna 1992 alkoi valmistaa ensimmäistä suurelle yleisölle GSM-puhelinta eli Nokia 1011-mallia, Suomen matkapuhelinverkot eivät olleet vielä kovin kattavia.

Vuonna 1982 joukko suomalaisia insinöörejä keksi tekstiviestin. Kun ideaa lopulta ryhdyttiin hyödyntämään ja markkinoimaan, tekstiviestin suosio ylitti rohkeimmatkin arviot. Joulukuussa 2001 verkoissa kulki yli 10000 tekstiviestiä joka sekunti; suomalaiset keksivät kirjoitustaidon uudelleen.

Aikaisemmin niitä, joilla oli matkapuhelin, pidettiin outoina – tai ainakin varakkaina. Tuolloin ei vielä puhuttu kännyköistä tai käsipuhelimista, sillä matkapuhelimia piti pikemminkin raahata. Koko ajan kuitenkin kehiteltiin yhä pienempiä puhelimia, ja jossain vaiheessa yleistyi vitsi, jonka mukaan ainoa asia, jossa miehet kisailevat pienuudella, on kännykkä. 1990-luvulla kännyköistä alkoi tulla osa omaa persoonallisuutta ja tyyliä sekä katukuvaa. Nokia alkoi mainostaa itseään yhteyksien tekijänä. Jossain vaiheessa Suomi johti tilastoa matkapuhelinten yleisyydestä. Vähäpuheisen suomalaisen saattoi yllättää kirkossa, kirjastossa tai linja-autossa kovaan ääneen kertomassa senhetkistä sijantiaan.

Kännykkä on oma ja yksityinen. Kerrotaan – kyseessä saattaa olla tarina – että jotkut jopa haudataan kännykkä mukanaan. Tämä kertoo

kuitenkin jotakin kännykän merkityksestä myös hyvin intiiminä esineenä.

Tehtävät

1. Oikein vai väärin?

Kännykkä on matkapuhelin sanan synonyymi.

Nokian matkapuhelin on suomalaisen menestyksen merkki.

Kännykkällä on suuri merkitys vain juhlipäivissä ja viikonloppuina.

Vuonna 1992 kännykkä oli jo monille käytössä.

Tekstiviestin keksimisen jälkeen kännyköiden myynti on kasvanut.

Nykyäänkin matkapuhelimen omistaja on outo.

Nykyään kännykkää saatetaan pitää jopa intiiminä esineenä.

2. Täydennä lauseet sanoilla **vanhin tytär**, ja pane ne oikeaan muotoon. Käytä possessiivisuffiksia:

Kuka hän on? Hän on meidän

Ketä te odotatte? Odotamme

Kenestä hän ottaa valokuvan? Hän ottaa valokuvan sinun

Kenet sinä kutsuit sisälle? Kutsuin sisälle teidän

Kenen tämä pyörä on? Se on minun

Kenelle ostit tämän puseron? Ostin sen hänen

Keneltä sait tuon kirjeen? Sain sen heidän

Kenestä he puhuvat? He puhuvat teidän

Kenellä on uusi asunto? Minun on uusi asunto.

Keneen Mikko ihastui? Hän ihastui sinun

Keneksi luulet sitä naista? Luulen häntä teidän

Kenenä pidät minua? Pidän sinua minun

Kenestä tuo nainen kertoo niin innokkaasti? Hän kertoo omasta

.....

Keneen poikanne on rakastunut? Hän on rakastunut hädän
.....

3. Muodostaa näistä verbeistä välineennimet **-in** johtimella mallin mukaan.

Malli: puhella – puhelin

laskea –

kirjoittaa –

pyyhkiä –

tuulettaa –

kaiuttaa –

kihartaa –

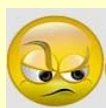
istua –

pakastaa –

koskettaa –

jäähdyttää –

5. Mitä ajattelet?



Ajatus on kuin pääskyn lento, emme ehdi edes tarttua siihen kunnolla kiinni, kun se jo matkaa kaukana etsien uusia kohteita.

Suomen valtiolippu



Nykyisen lippulain mukaan Suomen lipussa on valkoisella pohjalla sininen risti. Lippu on joko kansallislippu tai valtiolippu.

Kansallislippu on suorakaiteinen ja sen mittasuhteet ovat: 1) korkeus 11 ja pituus 18 mittayksikköä; 2) ristin sakaran leveys 3 mittayksikköä; sekä 3) kenttien korkeus 4, tangonpuoleisten kenttien pituus 5 ja ulompien kenttien pituus 10 mittayksikköä. Suomen lipun väreistä antaa tarkemmat määräykset valtioneuvosto.

Suomen virallisena lippuna oli maan itsenäistymiseen saakka ensin Ruotsin ja sen jälkeen keisarivallan aikana Venäjän lippu. Omaa lippua ei Suomella ollut, vaikka Suomen suuriruhtinaskunnalla oli oma leijonavaakunansa. Leijonavaakunaa käytettiin myös epävirallisesti Suomen suuriruhtinaskunnassa lippuna, jopa siinä määrin että vaakunan värit punainen ja keltainen tulivat eräänlaisiksi kansallisväreiksi.

Kun Maamme-laulu esitettiin ensimmäistä kertaa ylioppilaiden kevätjuhlassa Helsingin ulkopuolella Kuntähden kentällä vuonna 1848, kannettiin juhlissa ylioppilaskunnan lippua, jossa oli valkoisella pohjalla Suomen suuriruhtinaskunnan vaakuna. Tästä tapahtumasta alkoi lähinnä Zachris Topeliuksen herättämänä keskustelu Suomen lipusta ja useiden lippuehdotusten tekeminen.

1850- ja 1860-luvuilla käydyssä keskustelussa tuli esiin sininen ja valkoinen Suomen ns. kansallisväreinä. Varsinaista lippuehdotusta ei kuitenkaan koskaan käsitelty valtiopäivillä vaan keskustelua erilaisista ehdotuksista käytiin sanomalehdistössä. Useita lippuja, joita oli ehdotettu kansallislipuksi, käytettiin 1800-luvun lopulla

huvilalippuina ja ennen pitkää sinivalkoiset värit tulivat yleisesti purjehdusseurojen lippujen ja viirien pääväreiksi.

Suomen itsenäistymisen yhteydessä käytettiin leijonalippua, joka muun muassa nostettiin senaatintalon, valtioneuvoston, lipputankoon 6.12.1917.

Lippu sai muutaman kuukauden aikana 1917–18 lähes valtiolipun aseman. Lippu oli karminsinoberinpunainen, jonka keskellä oli kullankeltainen vaakunaleijona hopeanvalkoisine varustuksineen ja ruusukkeineen.

Keväällä 1918 lippuasiaa käsiteltiin eduskunnassa ja erilaisten vaiheiden jälkeen perustuslakivaliokunnan ehdotuksesta hyväksyttiin 27.5.1918 ehdotus sinivalkoisesta ristilipusta. Laki lipusta julkaistiin kaksi päivää myöhemmin. Lakiin on sen jälkeen tehty pieniä muutoksia, mutta lippu on pysynyt samana. Lippuluonnoksen vuodelta 1918 laativat taiteilijat Eero Snellman ja Bruno Tuukkanen.



Lähteet: <http://fi.wikipedia.org/wiki/ja> <http://intermin.fi>

Suomen Vaakuna

Laki Suomen vaakunasta (381/78) määrittelee vaakunaselityksen:



"Punaisessa kentässä kruunupäinen leijona, joka pitää oikean etujalan sijalla olevassa haarniskoidussa kädessä iskuun kohotettua miekkaa ja polkee takajaloillaan sapelia, leijona kruunuineen ja varuksineen, aseiden kahvat ja käsivarsihaarniskan nivelet kultaa sekä aseiden terät ja käsivarsihaarniska hopeaa; kenttään siroteltu yhdeksän hopearuusua".

Suomen vaakunan syntyhistoria on osittain tuntematon. Ensimmäisen kerran sen tiedetään esiintyvän Kustaa Vaasan 1580-luvulla valmistuneessa hautamonumentissa Upsalan tuomiokirkossa. Siinä muodossa se on omaksuttu itsenäisen Suomen vaakunaksi vuonna 1917. Tätä ennen vaakunaa käytettiin Ruotsin valtakunnan Pohjanlahden itäpuolisten alueiden tunnuksena vuoteen 1809 ja sen jälkeen keisarikunnan Venäjän Suomen suuriruhtinaskunnan vaakunana.

Suomen vaakunan käyttö asiakirjojen varmenteena

Valtioneuvoston päätös virastojen sineteistä (185/85) antaa vaakunan käyttöoikeuden eräille valtioelimille, joita ovat valtioneuvosto, ministeriöt, korkeimmat oikeudet, puolustusvoimat, Suomen Pankki ja Helsingin yliopisto. Muut valtion virastot ja laitokset käyttävät niille erikseen vahvistettuja tunnuskuvia.

Lähteet: <http://fi.wikipedia.org/wiki/ja> <http://intermin.fi>

Tehtävät

1. Käännä suomeksi:

Удмуртъёслэн куинь яратоно буэльёссы: съод, тӧды, горд.
Со куинь буэльёс возматӧ удмуртъёслэсь дунне шоры учкемзэс.
Куинь люкетлы люкиськись югыт дунне – сопал дунне, инмар
дунне, тапал дунне. Со куинь буэльёс кутйсько куншетын но.

Куншетлэн паллян кесэгез – съод. Со возматӧ съод музьемез.
Музьем-анаймы ваньзэ сюдэ-вордэ, ваньзэ ас бордаз кыске, бась-
тэ.

Шоретйез – тӧды. Со возматӧ инсьӧрлэсь чылкытлыксэ,
югыт дуннеез. Со кесэглэн шораз интыяськемын тӧды толэзё

пужы. Со пужы – утён пус. Калыкез шуг-секытьёслэсь, бырон-лэсь утыны юрттэ.

Бур кесэг – горд кесэг. Со возматэ шунды буёлэз, шумпотноз, вормонэз.

2. Laita listan sanat oikeisiin lauseisiin. Muista taivuttaa sanoja. vaaka, painaa, laihtua, pelkkää luuta ja nahkaa, ylimääräinen, hyvässä kunnossa, sillä aikaa, kuin mikä, purkaa, jutella.

Televisiossa on tänään urheilu-uutiset olympialaisten takia.

Marja näyttää olevan todella ! Onko hän käynyt kuntosalilla?

Liisa kolmessa kuukaudessa yli 10 kiloa. Hän on kohta

Tule tänne! Haluaisin kanssasi.

Milloin sinä matkalaukun? Se on ollut tuolla nurkassa jo kaksi viikkoa.

Voisitko nappia? Meidän täytyy jäädä pois seuraavalla pysäkillä.

Sinun ei tarvitse käydä joka ilta. Ei paino niin nopeasti putoa.

Paljonko sinä ? Sinä näytät hirveän laihalta.

Voisitko laittaa ruokaa tänään? Minä voisin vähän nukkua. Minua väsyttää hirveästi.

Tämä yskälääke on paha! Yäk!

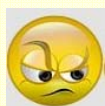
(Lähde: Y. Lauranto. Elämän suolaa. Suomen kielen alkeita 2. Jyväskylä, 1995. S. 121)

3. Etsi sopivat ilmaukset venäjän ja udmurtin kielestä

<i>suomi</i>	<i>venäjä</i>	<i>udmurtti</i>
ei auta vaikka päällään seisoisi		
ei kysyvä tieltä eksy		
istua kuin neuloilla		
kanan muisti		
katsoa uusin silimin		
kieli menee solmuun		
kulkea nenä pystyssä		
liukas kieli		
miettiä päänsä puhki		
olla kieli keskella suuta		

4. Kirjoita pieni kertomus, jossa esiintyy jokin 3. harjoituksen ilmaus.

5. Mitä ajattelet?



Ei jokaisen onni ole samanlainen, toinen voi uneksia ministerin salkusta, toinen voi tulla onnelliseksi yhdestä lämpimästä sanasta.

Suomen yhteiskunta ja hallinto



Suomi on tasavalta, jonka johdossa on vaaleilla valittu presidentti. Valtiovalta kuuluu Suomessa kansalle, jota edustaa valtiopäivälle kokoontunut eduskunta. Maa on jaettu viiteen lääniiin. Läänit ovat Etelä-Suomen lääni, Länsi-Suomen lääni, Itä-Suomen lääni, Oulun lääni ja Lapin lääni.

Suomen valtiota johtaa presidentti, joka valitaan vaaleissa joka kuudes vuosi. Maan tärkein päätöksentekaelin on hallitus, jonka toimintaa valvoo eduskunta. Suomessa tällä hetkellä 13 ministeriötä. Ne valmistelevat ja panevat täytäntöön tasavallan presidentin ja eduskunnan päätökset. Kukin ministeri johtaa oman toimialansa asioiden valmistelua, taloussuunnittelua ja hoitaa ministeriönsä virkanimitys- ja henkilöstöasiat. Ministerit muodostavat hallituksen, joka kokoontuu pääministerin johdolla.

Suomessa siirryttiin nelisäätyisistä valtiopäivistä yksikamariseen eduskuntaan vuonna 1906, jolloin myös toteutettiin yleinen ja yhtäläinen äänioikeus, toisin sanoen kaikki, myös naiset, saivat äänioikeuden toisena valtiona maailmassa. Eduskuntaan valitaan joka neljäs vuosi 200 kansanedustajaa. Vaalien välistä aikaa nimitetään vaalikaudeksi, sen aikana eduskunta kokoontuu vuosittain varsinaisille valtiopäivälle. Eduskunta säätää lait, päättää veroista ja valtion menoista ja valvoo hallituksen ja sen alaisten viranomaisten toimintaa. Eduskunta hyväksyy kansainväliset sopimukset ja osallistuu Euroopan unionissa päätettävien asioiden kansalliseen valmisteluun.

Suomi on demokraattinen maa, mikä tarkoittaa sitä, että ihmiset saavat valita johtajansa eri puolueiden asettamista ehdokkaista. Suomen suurimmat puolueet ovat oikeistolainen Kokoomus, Keskustapuolue ja vasemmistolainen Sosialidemokraattinen puolue. Lisäksi on useita pienempiä puolueita, kuten Kristillisdemokraatit, Nuorsuomalaisen puolue, Ruotsalainen kansapuolue, Vasemmistoliitto ja Vihreä liitto.

Äänioikeuden ikäraja valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa on 18 vuotta. Valtiollisissa vaaleissa, eduskunta- ja presidentinvaaleissa, saavat äänestää vain Suomen kansalaiset, kunnallisvaaleissa myös kunnassa vakituaisesti asuvat muiden maiden kansalaiset.

(Lähde: Maan tapa Suomessa. Jyväskylä, 2007. S. 60)

Tehtävät

1. Lue teksti ja täytä taulukko

	Suomi	Udmurtia
valtion hallinto		
valtion johdossa		
pääkaupunki		
hallinnollisia alueita		
presidenttivaalit		
maan päätöksentekuelin		
eduskuntavaalit		
puolueet		
äänioikeuden ikäraja		

2. Tee verbeistä **-minen** muoto. Mikä näistä asioista on sinusta vaikeaa, mikä helppoa, mikä turhaa, mikä välttämätöntä, mikä terveellistä, mikä mielenkiintoista, mikä rikollista? Vastaa näin: **rakastaa kaikkia ihmisiä – Kaikkein ihmisten rakastaminen on vaikeaa.**

lukea romaaneja –

tavata sukulaisia –

katsella vanhoja filmejä –

pestä ikkunoita –

rakentaa taloja –

muistaa puhelinnumeroita ja osoitteita –

kunnella radio-ohjelmia –

syödä mansikoita –

ääntää pitkiä sanoja –

ymmärtää suomalaisia –

oppia vieraita kieliä –

imuroida kirjoja –

maksaa laskuja –

kerätä sieniä –

keittää perunoita –

ottaa valokuvia –

maalata seiniä –

valita vaatteita –

tuhlata rahoja –

käyttää huumeita –

viettää juhlia –

varastaa ideoita –

3. Tee lauseita annetuista sanoista:

Tuo, kakku, näyttää, ihana. –

Mikko, sinä, näyttää, ihan, rakastunut. –

Täällä, haista, palanut. –

Tämä, tee, maistuu, kitkerä. –

Kaikki, ruoka, maistua, hyvä, minä, suu. –

.....

Pablo, vaikuttaa, mukava. Me, voida, kutsua, hän, ilta, kylä. –

.....

Sinä, näyttää, pirteä. –

Sinä, haista, hiki. Mennä, suihku. –

Valentina, näyttää, ahkera, opiskelija. –

Tämä, kanakeitto, maistua, taivaallinen. Minä, voida, syödä, se, vaikka, kuinka paljon. –

.....

4. Mitä ajattelet?



Suuret johtajat luulevat olevansa korvaamattomia, kuitenkin heidän jälkeensä löytyy aina uusia johtajia.

CIMO



Maailmalla mainetta niittänyt koulutusjärjestelmä ja eksoottinen pohjoinen kulttuuri houkuttelevat Erasmus-opiskelijoita Suomeen. Mutta miten vaihto-opiskelijat suhtautuvat suomen kielen oppimiseen ulkomaanvaihtonsa aikana – onko Suomeen tulleilla vaihto-opiskelijoilla motivaatiota oppia ja käyttää maailmalla vähän tunnettua kieltä, jonka osaamista ei edellytetä esimerkiksi työmarkkinoilla? Entä mitä käsityksiä paljon matkustavilla ja useita vieraita kieliä puhuvilla nuorilla on kielitaidosta yleensä? Paula Pekuri tutkii asiaa Helsingin yliopiston Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitokselle tekeillä olevassa pro gradussaan.

Teetin avoimia kysymyksiä sisältäneen kyselyn 44:lle Suomeen tulleelle vaihto-opiskelijalle, jotka osallistuivat Helsingin yliopistossa suomen kielen EILC-kurssille elokuussa 2004. Tämän lisäksi haastattelin viittä opiskelijaa, jotka olivat jatkaneet suomen kielen opiskelua ja käyttämistä vaihtovuotensa aikana.

Aluksi selvitin, millaista kielitaitoa vaihto-opiskelijat odottavat hyvältä tai ideaaliselta kielen käyttäjältä. Vastaukset keskittyivät suurimmaksi osaksi suulliseen kielitaitoon, kirjallinen taito jäi lähinnä yleiskäsitteen tasolle. Esille nousi suullisista arkielämän tilanteista selviytyminen, mutta yleisesti ottaen vaihto-opiskelijat vaativat ”kielen osaamiseen” peruskielitasoa laajempaa kompetenssia: 43:sta vastaajasta 16 kuvaili kielen osaamisen vaativan alkeistason tyyppistä kompetenssia, kun taas laajempaa kielen hallintaa edellytti 23 opiskelijaa. 4 vastaajaa tyytyi määrittelemään kielitaidon suppeammin tyyliin *Good speaking, writing, understanding*.

Hyvältä vieraan kielen taitajalta siis odotetaan kykyä tulla toimeen kielellä monipuolisesti, nimenomaan äidinkielisten puhujien kanssa. Samoin vaihto-opiskelijat liittävät hyvään kielen hallintaan erikoissanojen osaamisen ja lähes natiivimaisen ääntämisen, josta oman äidinkielen aksentti ei kuulu läpi. He näkevät kielen ja kielitaidon kuitenkin hyvin funktionaalisesti: vaikka hyvältä kielenpuhujalta vaaditaan paljon, puheen ei tarvitse olla kieliopillisesti virheetöntä. Vastauksissa korostuikin kielellisen vuorovaikutuksen näkeminen ennen kaikkea keskustelijoiden yhteispelinä, jossa kielitaidon puutteita voi korvata kiertoilmauksilla ja tukeutumalla puhekumppaniin.

Sujuvasti kohdekielisessä kulttuurissa

Vaihto-opiskelijat määrittelivät kielitaitoa sujuvuuden käsitteellä, joka toistui vastauksissa kysymyksen laadusta riippumatta. Sujuvan puhujan kuvaan liitettyjä ominaisuuksia olivat nopeus, selkeys, ”takeltelemattomuus”, nopea reagointikyky, kielellä leikittely ja luova kielenkäyttö. Hämmästyttävän paljon korostettiin kielenpuhujan kykyä leikitellä vieraalla kielellä, vitsailla, käyttää sanontoja ja äidinkielisten puhujien slangia. Erityisen tärkeänä opiskelijat pitivät myös henkilökohtaista suhdetta opittavaan kieleen: rakkaus siihen nousi joissakin vastauksissa tärkeimmäksi kielenoppimisen sytyttäjäksi. Hyvään kielitaitoon kuuluu myös kyky ajatella vieraalla kielellä, mistä seuraa spontaaniutta, äidinkielen jonkinasteista unohtamista: hyvän kielenpuhujan ei tarvitse ensin kääntää ilmauksia äidinkielestään vieraaseen kieleen, vaan hän pystyy reagoimaan nopeasti pohtimatta liikojia esimerkiksi kieliopillista muotoa.

Ideaalisenä kielenkäyttäjänä ei automaattisesti pidetty äidinkielistä puhujaa, vaan opiskelijat vaativat kieliopillisten taitojen lisäksi tietoa kielestä ja sen käytöstä sekä kokemusta kohdekielisestä kulttuurista. Heidän mielestään kieli on vahvasti sidoksissa kulttuuriin. Esimerkiksi kielen eri vivahteet, ironian ja vieraalla kielellä ajattelun omaksuu parhaiten juuri kulttuurissa, jossa kyseistä kieltä puhutaan äidinkielenä. Kielen kuuleminen ei kuitenkaan riitä, vaan vaihto-opiskelijat painottavat kielen oppimisessa nimenomaan keskustelua äidinkielisten puhujien kanssa.

(Lähde: <http://home.cimo.fi/campus/erasmus.html>)

Tehtävät

1. Miten voi sanoa toisella tavalla:

maailmalla mainetta niittänyt koulutusjärjestelmä -
ulkomaanvaihto aika -
kielitaito -
yleiskäsitteen taso -
tulla toimeen -
kieliopillisesti virheetön puhe -
henkilökohtaiset suhteet -
”takeltele mattomuus” -
vivahte -
reagoida pohtimatta -

2. Täytä lauseet käyttäen abessiivin muotoja:

Hän matkusti ulkomaille (kertoa) meille
mitään.

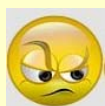
Lähdin ostoksille (raha).

Nykyään elämää ei eletä (kännykkä)
 Joskus on hyvä olla (puhua) mitään.
 Sinä et voi lähteä ulkomaille (ulkomaanpassi)
 Jotkut kävelevät kadulla (hymyillä) ollenkaan.
 Pääministeri jätti (vastata) kysymykseen.
 Ville toi kotiin sammakon äidin (tietää).
 1. syyskuuta älä mene kouluun (kukat).
 (vannoa) paras.

3. Tee seuraavista lauseista kohteliaampia lyhyen **-isi** muodon avulla:

Käy kaupassa! -
 Tee jo ruokaa! -
 Osta sanomalehti! -
 Mene sisään! -
 Syö omena! -
 Pese ikkunat! -
 Pyyhi pöytä! -
 Lue teksti! -
 Imuroi matot! -
 Kanna matkalaukku ulos! -

4. Mitä ajattelet?



Jos haluat elää omaa elämääsi, älä ryhdy naapurisi kanssa kilpasille siitä kummalla on komeampi talo ja enemmän muuta tavaraa.

Zacharias Topeliuksen

”Kesästä, joka koskaan ei tullut”

Zacharias (Sakari) Topelius

(14. tammikuuta 1818 – 12. maaliskuuta 1898)

Zacharias (Sakari) Topelius oli monipuolinen kirjailija, lehtimies ja Helsingin yliopiston rehtori. Topeliuksen isä oli lääkäri ja kansanrunouden kerääjä (1781–1831) ja isoisä kirkkomaalari (1743–1821).

Topeliuksesta tuli ylioppilas 1833 ja tohtori 1847. Vuodesta 1841 Topelius oli *Helsingfors Tidningar*-lehden toimittaja. Lehti kohosi pian Suomen suosituimmaksi ja Topelius oli kenties maan ensimmäinen täyspäiväinen toimittaja. Suomenruotsalaisesta taustastaan huolimatta Topelius osasi erittäin hyvin suomea ja hän ajoi lehdellään itsenäisen mutta kaksikielisen Suomen aatetta.

Vuonna 1854 Topelius nimitettiin Helsingin yliopiston ylimääräisen professorin virkaan ja 1875 hänestä tuli yliopiston rehtori. Vuonna 1878 Topelius jäi eläkkeelle ja sai valtioneuvoksen arvonimen.

Topelius kirjoitti satoja runoja. Kirjailijana Topelius tunnetaan Suomen maisemia kuvaavista teoksistaan kuten *Kesäpäivä Kangasalla*, mutta myös "satusetänä" opettavaisista ja aikanaan hyvin suosituista lastensaduistaan, kuten *Koivu ja tähti*. *Sylvian* laulusarjasta kaksi varpustarinaa elää joululauluina: *Sylvian joululaulu* ja *Varpunen jouluaamuna*.

Kesästä, joka koskaan ei tullut

Tiedätekö, pikku palleroiset, mikä kesä se ei koskaan tullut? Kerronpa sen teille. Se on tosi satu, eikä se ole niin pitkä, ettei sitä jaksaisi kuunnella. Oli kerran poika, nimeltä Rafael.



Hän oli terve ja reipas ja kukoistava kuin pieni pihlaja, joka kerran oli kasvava suureksi puuksi ja rehoittava kevään tullen täynnä valkoisia, tuoksuvia kukkia. Mutta Jumala näki, että pieni poika saisi suureksi tultuaan kokea paljon surua maailmassa ja joutuisi moneen kiusaukseen, jotka voisivat turmella hänen sydämensä ja vieroittaa sen syntiin. Sen tähden Jumala lähetti suuren loistavan enkelinsä Rafaelin, jonka mukaan poika oli saanut nimensä, ja sanoi enkelille:

– Tuo poika luokseni!

Silloin tapahtui, että terve ja reipas pieni poika sairastui ja alkoi kuihtua; se oli talvella. Mutta hänen vanhempansa ja pikku siskonsa sanoivat:

– Kyllä Rafael paranee, kunhan kesä tulee.

Tuli sitten pitkä valoisa kevät, jolloin linnut alkoivat laulaa puiden oksilla. Ja lapsilla oli hamppulintu häkissä; he veivät sen eräänä aamuna mukanansa puistoon ja laskivat sen lentämään vapauteen muiden pikkulintujen luokse.

Hamppulintu lensi; se oli niin iloissaan ja lentäessään se visersi yhtä ainoata säveltä, joka oli niin täynnä kiitollisuutta ja riemua, etteivät lapset muistaneet koskaan kuulleensa iloisempaa viserrystä.

Kun he tulivat kotiin makasi pieni Rafael yhä sairaana vuoteessaan, eikä hän ollut voinut tulla mukaan puistoon. Pikku siskot

taputtivat häntä kalpeille poskille ja ruskeaan päähän ja sanoivat hänelle:

– Älä ole huolissasi, Rafael, kun kesä tulee, niin pääset mukaan ja saat kuulla hamppulinnun laulavan. Tuleehan sinullekin kesä ja silloin tulet terveeksi.

Mutta Jumalan suuri loistava enkeli seisoj näkymättömänä pojan vuoteen vieressä ja levitti kauniit valkoiset siipensä hänen ylitseen, ikään kuin suojellakseen häntä kaikkea maailman pahuutta vastaan. Ja kuta laajemmalle enkeli levitti siipensä hänen ylitseen, sitä kalpeammaksi kävi poikasen poski ja sitä heikommaksi hänen hengityksensä.

Hänen kirkkaat, ruskeat silmänsä katsahivat vielä kerran enkeliin, jonka hän yksin näki; sitten ne painuivat hiljaa umpeen, eikä pikku Rafael enää hengittänyt. Mutta hänen hennoilla, verettömillä huulillansa viipyi vielä rauhallinen onnen hymy, jonka usein näemme pienten lasten poskilla, kun he huomaavat enkelin vuoteensa vieressä.

– Katsokaa, sanoivat pojan vanhemmat pikku siskoille. – Nyt on Rafael onnellinen, hän on Jumalan luona. Niin kuin hamppulintu lensi häkistään vapauteen, niin liiteli Rafaelinkin viaton henki ikuiseen vapauteen; emme tosin kuulleet hänen riemuansa niin kuin kuulimme linnun viserryksen, mutta näemmehän hänen lempeästä hymyilystään, että hän kiittää Jumalaa, joka on niin varhain suonut hänelle autuuden kruunun.

Silloin sanoi yksi sisarista:

– Mutta sitä kesää ei tullutkaan, joka olisi tehnyt Rafaelin terveeksi.

– Niin, sanoi toinen sisar. – Rafaelin kesä ei koskaan tullut.

Mutta vanhemmat pyyhkivät kyyneleensä ja sanoivat:

– Kyllä se tuli. Jos voisimme luoda katseemme kauas siniseen taivaaseen, niin näkisimme Rafaelin parraikaa* leikkivän pienten enkelien kanssa Jumalan iankaikkisessa paratiisissa. Siellä se oikea kesä onkin, eikä sen kesän perästä tule koskaan syksyä eikä talvea enää!

Sitten he veivät pienen Rafaelin kirkkomaahan ja laskivat hänet pieneen hautaan, ja pappi luki kauniita rukouksia hänelle ja sanoi hänen saavan iankaikkisen elämän. Mutta pojan äiti, joka seiso haudan partaalla, sanoi:

– Nyt olisi meidän veisattava virsi, eikä täällä ole ketään, joka laulaisi Rafaelin haudalla.

Samassa alkoi pieni lintu visertää korkealla taivaan sinikaton alla keväisessä auringonpaisteessa. Silloin sanoi kuolleen pojan isä:

– Kuulkaa, lintunen kyllä tietää, kenelle hän laulaa! Hamppulintu laulaa Rafaelin haudalla.

Mutta suuri loistava enkeli otti pienen Rafaelin sielun ja lensi korkealle yli haudan mullan Jumalan paratiisiin iankaikkiseen kesään.

Tehtävät

1. Vastaa kysymyksiin

Minkälainen poika oli Rafael?

Miksi Jumala päätti tuomaan Rafaelin luoksensa?

Mitä tekemässä enkeli seiso pojan vuoteen vieressä?

Miksi kesä ei koskaan tullut?

Missä oikea kesä on?

Mitä tapahtui kirkkomaassa?

Minkälaisia tunteita aiheuttaa teille Z. Topeliuksen teos?

* Lyhennös sanoista ”parasta aikaa”

2. Yhdistä venäläiset klassikot suomennoksiin:

saturunoelma ”Ruslan ja Ljudmila”	драма «Борис Годунов»
romaani ”Kuolleet sielut”	роман в стихах «Евгений Онегин»
romaani ”Idiootti”	поэма «Руслан и Людмила»
novellikokoelma ”Valkeat yöt”	пьеса «Ревизор»
murhenäytelmä ”Boris Godunov”	роман «Мертвые души»
näytelmä ”Reviisori”	рассказ «Шинель»
novelli ”Päällystakki”	роман «Преступление и наказание»
romaani ”Rikos ja rangaistus”	роман «Идиот»
runoromaani ”Jevgeni Onegin”	рассказы «Белые ночи»

3. Lue kirjojen nimet ja käännä ne udmurtiksi.

Kirjallisuuden nobelisteja

Nobelin kirjallisuuspalkinto on maailman arvostetuin kirjallisuudesta vuosittain jaettava palkinto. Sen myöntää Ruotsin akatemia merkittävästä kirjallisesta tuotannosta. Seuraavassa luettelossa on valikoima nobelisteja ja heidän tärkeimpiä teoksiaan.

1920. Knut Hamsun (Norja): Nälkä.

1921 Anatole France (Ranska): Pingviinien saari.

1924. Wladyslaw Reymont (Puola): Talonpojat.

1929. Thomas Mann (Saksa): Taikavuori; Buddenbrookit; Kuolema Venetsiassa.

1939. Frans Eemil Sillanpää (Suomi): Ihmiset suviyössä; Nuorena nukkunut.

1946. Herman Hesse (Sveitsi/Saksa): Arosusi; Narkissos ja kultasuu.

1951. Pär Lagerkvist (Ruotsi): Barabbas; Kääpiö.

1954. Ernst Hemingway (USA): Kenelle kellot soivat; Vanhus ja meri.

1955 Halldór Laxness (Islanti): Salka Valka.

1957. Albert Camus (Ranska): Rutto; Sivullinen.

1958. Boris Pasterbak (Neuvostoliitto). Tohtori Živago

1962. John Steinbeck (USA): Helmi; Eedenistä itään; Torstai on toivoa täynnä.

1971. Pablo Neruda (Chile): Andien mainingit.

1972. Heinrich Böll (Saksa): Katharina Blumin menetetty maine.

1981. Elias Canetti (Sveitsi): Marrakeshin ääniä; Sokeat.

1983. William Golding (Britannia): Kärpästen herra.

1991. Nadine Gordimer (Etelä-Afrikka): Palvelija ja herra; Poikani tarina.

1993. Toni Morrison (USA): Paratiisi; Sinisimmät silmät.

1994. Kenzaburo Oe (Japani): Hikarin perhe.

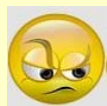
2001. V. S. Naipaul (Trinidad): Matka islamin maailmaan; Islamin äärillä.

2002. Imre Kertész (Unkari): Kohtalottomuus.

2004. Elfriede Jelinek (Itävalta): Pianonsoittaja.

2005. Harold Pinter (Britania): Petos; Talonmies.

4. Mitä ajattelet?



Lapsuus on niin kovin lyhyt, ei silloin saisi olla pilvipäivää laisinkaan.

Elias Lönnrot

Elias Lönnrot syntyi räätälin poikana Länsi-Uudellamaalla Sammatissa 9. huhtikuuta vuonna 1802. Perhe oli suomenkielinen. Ruotsin kielen Lönnrot oppi vasta koulussa. Hän on kuitenkin itse kertonut, että aikuisena hänen oli helpompi ilmaista itseään ruotsiksi kuin suomeksi. Suomen ja ruotsin lisäksi Lönnrot osasi latinaa, kreikkaa, venäjää ja saksaa. Lisäksi hän tunsu hyvin suomen murteita, lähisukukieliä ja eräitä lapin murteita.

Vuonna 1822 Lönnrot aloitti Turun akatemiassa humanistiset opinnot ja joutui keskelle kansallisen herätyksen aatteita ja suomalaisuuspyrkimyksiä. Lönnrot valmistui filosofian kandidaatiksi vuonna 1827. Kun yliopisto Turun jälkeen siirtyi Helsinkiin, Lönnrot jatkoi opintojaan siellä mutta lääketieteellisessä tiedekunnassa. Valmistumisensa jälkeen Lönnrot toimi Kajaanin piirilääkärimä vuosina 1833–1854. Lääkärimä hän halusi olla myös kansanvalistaja ja kirjoitti terveyden- ja saraanhoidosta kansanomaisia oppikirjoja. Niistä tärkein on vuonna 1839 ilmestynyt Suomalaisen Talonpojan Koti-Lääkärimä.

Vuosina 1828–1845 Lönnrot teki yksikoista pitkää tutkimus- ja keruumatkaa, mm. Vienan Karjalaan, Äänisen itä- ja eteläpuolelle, Norjaan Ruijan alueelle, Kuolan niemimaalle ja Etelä-Viroon. Matkoillaan hän kulki yhteensä noin 20 000 kilometriä. Retkien tarkoitus oli suullisen kansanperinteen tallentaminen. Varsinkin Vienan Karjalassa hän tapasi useita runonlaulajia, jotka vielä osasivat vanhoja kalevalamittaisia runoja. Näiltä Lönnrot kirjoitti muistiin noin 65 000 kalevalaista runonsäettä. Lisäksi hänen muistiinpanoissaan on noin 80 kansansatua, tuhansia sananlaskuja ja arvoituksia, riimillisiä kansanlauluja, matkakertomuksia ja kuvauksia kansanelämästä.

Lönnrot piti tärkeänä myös kansanrunouden julkaisemista, mutta ei julkaissut keräelmiään sellaisenaan vaan alkoi suunnitella laaja yhtenäistä eeposta. Helmikuun 28. päivänä vuonna 1835 hän kirjoitti alkulauseen teokseen, jonka nimi oli Kalewala taikka Wanhoja Karjalan Runoja Suomen kansan muinosista ajoista. Kun 1840-luvulla löydettiin uusia kansanrunoja, Elias Lönnrot laati Kalevalan laajemman, nykyisen version, joka ilmestyi vuonna 1849. Vuosina 1840–1841 ilmestyi pääasiassa lyyrisiä runoja sisältävä Kanteletar. Vuonna 1842 painettiin sananlaskukokoelma, vuonna 1844 arvoituskokoelma ja vuonna 1880 loitsukokoelma.

Toisen suuren elämäntyön Elias Lönnrot teki suomen kirjakielen kehittäjänä. Täällä alueella hänen merkityksenä oli niin suuri, että häntä nimitetään usein suomen kielen toiseksi isäksi. Noin 300-400 Lönnrotin sepittämää tai murteista kirjakieleen tuomaa sanaa kuuluu edelleenkin kirjakielen keskeiseen sanastoon. Lönnrotin luomia sanoja käytetään paljon esimerkiksi historiassa, kielitieteessä, lääketieteessä, kasviopissa, matematiikassa ja oikeustieteessä. Näiltä aloilta hän sekä suomensi teoksia että kirjoitti niitä itse.

Lönnrot toimi myös lehtimiehenä. Hän kirjoitti vuosikymmenien ajan eri aiheista Oulun Wiikko-Sanomiin ja julkaisi vuosina 1836-1837 ja 1839-1840 omaa kulttuurilehteä Mehiläistä.

Vuonna 1850 perustettiin ensimmäisen suomen kielen professuuri. Lönnrot nimitettiin sen hoitajaksi M. A. Castrénin jälkeen vuonna 1853. Uransa aikana hän piti luentoja mm. Kalevalasta, suomalaisesta mytologiasta, loitsurunoista, suomen sukukielistä ja suomen kielen tyypillisistä ilmaisutavoista. Vuonna 1856 Lönnrot piti Helsingin yliopistossa ensimmäisen suomenkielisen luentosarjan. Lönnrot erosi professorin virastaan vuonna 1862 täyttään 60 vuotta.

Vuonna 1863 asetettiin komitea, joka sai tehtäväkseen virsikirjan uudistamisen. Lönnrotista tuli komitean puheenjohtaja. Hän osallistui komitean toimintaan yli 20 vuoden ajan ja kirjoitti ja korjasi kymmeniä virsiä.

Lönnrot eli 82-vuotaa. Hän kuoli vuonna 1884 syntymäpäivänsä Sammatissa.

(Lähde Lehtikoinen L. Suomea ennen ja nyt: Suomen kielen kehitys ja vaihtelu. Tampere 2005. S. 196-198)

Tehtävät

1. Lue teksti ja täytä taulukko.

vuosi	tapahtuma
1802	
1822	
1827	
	Kajaanin piirilääkäri
1828–1845	
	Kalewala taikka Wanhoja Karjalan Runoja Suomen kansan muinosista ajoista
1849	
	painettiin sananlaskukokoelma
	painettiin arvoituskokoelma
	painettiin loitsukokoelma
1853	
	Helsingin yliopistossa ensimmäinen suomenkielinen luentosarja
1862	
1884	

2. Valitse lausepareihin sopivat verbit seuraavista verbipareista:

herättää – herätä

Mihin aikaan sinut täytyy huomenna?

Mihin aikaan sinun täytyy aamulla?

irrottaa – irrota

Autosta pyörä kovassa vauhdissa ja auto suistui ojaan.

..... puhelin seinästä!

jättää – jättää

Älä tulitikkuja lasten ulottuville!

Minä tulin sisälle, mutta toiset vielä ulos.

nostaa – nousta

Juhlapäivinä me lipun salkoon.

Kun aletaan laulaa Maamme-laulua, seisomaan.

päästä – päästää

Hän oli kauan sairaalassa, mutta nyt hän on jo kotiin.

Koira pyrkii ulos. Avaa ovi ja se!

sammua – sammuttaa

Majakan valo syttyy ja

Muistakaa valo, ennen kuin lähдете.

soida – soittaa

Ovikello on rikki, se ei

Pojat trumpettia.

suuttua – suututtaa

Mistä sinä?

Olet vihaisen näköinen. Mikä sinua?

syttyä – sytyttää

Minulla on vain yksi tulitikku. Toivottavasti saan tulenmään.

Bussi tuli juuri silloin, kun hän oli savukkeensa.

varoa – varoittaa

Jos menette jälle, muistakaa heikkoja kohtia!

Etkö muista, mitä minä sanoin? Minä sinua vaarasta.

3. Käytä passiivin konditionaalin preesenssiä:

Jos päästöjä todella (vähentää) Kioton sopimuksen mukaisesti, elintaso laskisi hurjasti.

Ilma puhdistuisi, jos autojen käyttöä
(rajoittaa).

Jos joukkoliikenne (suunnitella) paremmin, sitä
..... (käyttää) myös enemmän.

Jos ongelmaa (tarkastella) kokonaisuutena,
..... (tehdä) parempia ratkaisuja.

Jos (puhua) ongelmasta,
(tulla) oikeaan päätökseen.

Kunpa ympäristökysymyksiin (kiinnittää)
enemmän huomiota!

Kunpa niistä ei aina (jauhaa)!

Kunpa niistä ei aina (puhua)!

4. Mitä ajattelet?



Kirjat on tarkoitettu lukemista varten, eikä
sitä varten että vuoraisimme niillä huoneemme
sisältäpäin.

Kuka kukin on Kalevalassa



Väinämöinen on Kalevalan keskushahmo, tietäjä iänikuinen, vanha ja viisaas. Hän on jumala, joka on läsnä maailmankaikkeuden syntyessä, šamaani, joka tekee matkan Tuonelaan, kulttuurisankari, joka veistää ensimmäisen veneen ja valmistaa kanteleen. Hän on myös Kalevan kansan johtaja, joka taistelee Pohjolan joukkojen kanssa sammosta. Mutta samalla hän on perin inhimillinen vanha ukko, joka koheltaa arkisissa askareissaan, kiistelee naisväen kanssa ja pettyy kosiopuuhissaan.

Ilmarinen on suurenmoinen seppä, joka on kesyttänyt raudan ja iskenyt ensimmäisen tulikipinän. Niin taitava takoja hän on, että suunnittelee ja valmistaa rikkauksia jauhavan sammon. Kun hän on menettänyt vaimonsa, hän lohduttautuu takomalla itselleen neidon kullasta ja hopeasta.

Kullervo, Kalevalan traagisin sankari, joutuu jo kapalolapsena vihanpidon uhriksi. Untamo on hävittänyt veljensä Kalervon talon ja ottanut sitkeähenkisen Kullervon kasvatikseen. Poika varttuu luonnottoman nopeasti ja turmelee kaiken suunnattomilla voimillaan. Hänet myydään orjaksi Ilmariselle. Emäntä leipoo kiven Kullervon leipään, ja pahastunut poika nostattaa pedot emännän kimppuun.

Yhä uusia koettelemuksia koituu äkkipikaisen Kullervon tielle. Tietämättään hän viettelee sisarensa. Hän kohtaa hengissä säilyneet vanhempansa ja kostaa Untamon perheelle, ennen kuin kohtalonsa murtamana heittäytyy omaan miekkaansa.

Lemminkäinen on naistenmies, seikkailija ja soturi, joka selviytyy nipin napin monenmoisista taistelussa ja suistuu Tuonelan jokeen. Lemminkäisen äiti saa tietää tapahtuneesta maagisen viestin kautta. Hän rientää virralle, haravoi kokoon löytämänsä elottomat jäsenet ja palauttaa poikansa takaisin eloon.

Joukahainen, itsevarma nuorukainen, haastaa itsensä Väinämöisen tietojen mittelöön. Mutta vanha tietäjä päihittää poikasen tuota pikaa ja laulaa hänet suohon. Päästäkseen pälkähästä Joukahainen lupaa sisarensa Ainon vaimoksi Väinämöiselle.

Aino, omatahtoinen nuori neito, ei suostu Väinämöiselle vaimoksi, sillä mies on hänestä aivan liian vanha. Suku painostaa tyttöä naimakauppaan, eikä Ainolle jää muuta pakotietä kuin kuolema. Hän hukuttautuu, mutta onneton Väinämöinen yrittää pyytää häntä vielä veden vallastakin.

Louhi, Pohjolan emäntä, on Kalevalan tarinoiden vanha nainen, äksy vallanpitäjä, Pohjan akka harvahammas. Juuri hän johtaa Pohjolan joukkoja ja muuttuu kotkaksi strategisella hetkellä taisteltaessa sammosta Kalevalan väen kanssa. Sampo suistuu veteen ja särkyy muruiksi.

Marjatta, nuori neito, syö puolukan metsässä ja tulee raskaaksi. Syntyy poikalapsi, jonka Väinämöinen tuomitsee kuolemaan. Tuomiota ei kuitenkaan panna täytäntöön vaan päinvastoin poika nimetään Karjalan kuninkaaksi. Väinämöinen lähtee loukkaantuneena tiehensä vesiä pitkin. Marjatta, matala neiti, on Neitsyt Marian suomalainen vastine. Hänen runonsa päättää Lönnrotin *Kalevalan*.

(Lähde: Kauppinen A., Koskela L., Mikkola A-M., Valkonen K. Äidin kieli: Käsikirja. Porvoo-Helsinki-Juva, 1994. S. 143).

Tehtävät

1. Tee lauseita annetuista sanoista

Kalevala, kantele, valmistava, sankari, olla, Väinämöinen. –

.....
Rauta, kesyttänyt, seppä, suunnitella, ja, valmistaa, rikkaus, jauhava,

sampo. –

Päihittänyt, poikanen, luvata, sisar, vaimo, vanha, tietäjä. –

.....

Pohjola, joukko, johtava, vanha, nainen, muutua, kotka. –

.....

Lönnrot, Kalevala, päättävä, Karjala, kuningas, nimitetty, poika, syntyminen. –

2. Käytä passiivin konditionaalin perfektiiä:

Jos ympäristölait (säättää) aikaisemmin, Itämeren tilaan (pystyä) vaikuttamaan.

Jos ongelma (havaita) aikaisemmin, asiaan (ehdiä) puuttua jo varhaisessa vaiheessa.

Jos ongelman vakavuus (ymmärtää), siihen (puuttua) jo aikaisemmin.

Jos uutta ympäristönsuojelulakia ei (hyväksyä), olisimme järjestäneet mielenosoituksen.

Jos riittävää kannatusta ei (saavuttaa), olisimme kampanjoineet lakiehdotuksen puolesta.

Jos asiasta (tiedottaa) paremmin, se olisi saanut enemmän huomiota.

Jos päästöjä ei (rajoittaa), saastenormit olisi ylitetty suuresti.

Jos uudet lait (säättää) jo aikaisemmin, vesistöjen tila olisi nyt parempi.

Jos lain perusteet (selvittää) kansalaisille, lakia (noudattaa).

Kuule! Vaikka lain perusteista (kertoa), sitä ei (noudattaa).

Tilastoja ja taulukoita ei (käsittää)!

Niitä ei (ymmärtää)!

3. Valitse lausepareihin sopivat verbit seuraavista verbipareista:

jatkaa – jatkua

Jaksatteko jo matkaa?

Harjoitus seuraavalla sivulla.

kehittyä – kehittää

Hänestä on taitava luistelija.

Mihin voin viedä filminksi?

kerätä – kerääntyä

Olimme monta tuntia metsässämässä marjoja.

Mitähän tuolla kadunkulmassa tapahtuu? Sinne onnyt paljon väkeä.

liittyä – liittää

Haluatko yhdistykseen?

Lauritsala oli ennen itsenäinen kunta, mutta sitten se

Lappeenrannan kaupunkiin.

lopettaa – loppua

Mihin aikaan te työt?

Milloin lukukausi?

löytyä – löytää

Kun teksti tarkastettiin, siitä paljon virheitä.

En lopeta etsimistä, ennen kuin kadonneen sormukseni; tiedän, että se on jossakin täällä.

muuttaa – muuttua

Naapurimme viime viikolla maalle.

Kotikyläni ei ole enää samanlainen kuin ennen; se on kovasti.

nähdä – näkyä

..... tuon mainoksen tekstin? En niin kauas ilman
silmälaseja.

Talossa valvotaan vielä, ainakin ikkunasta valoa.

poistaa – poistua

Millä aineella tämän tahran voi?

Poliisi kehotti sivullisiamaan paikalta.

riipua – ripustaa

Takki naulassa.

Voitte takkinne tänne.

särkeä – särkyä

Ikkuna on rikki. Kuka sen on?

Lasi putosi lattialle ja

unohtaa – unohtua

Minulla ei ole henkilökorttia mukana. ottaa sen mukaan.

Henkilökorttini toisen takin taskuun

valmistaa – valmistua

Tässä tehtaassa urheilujalkineita.

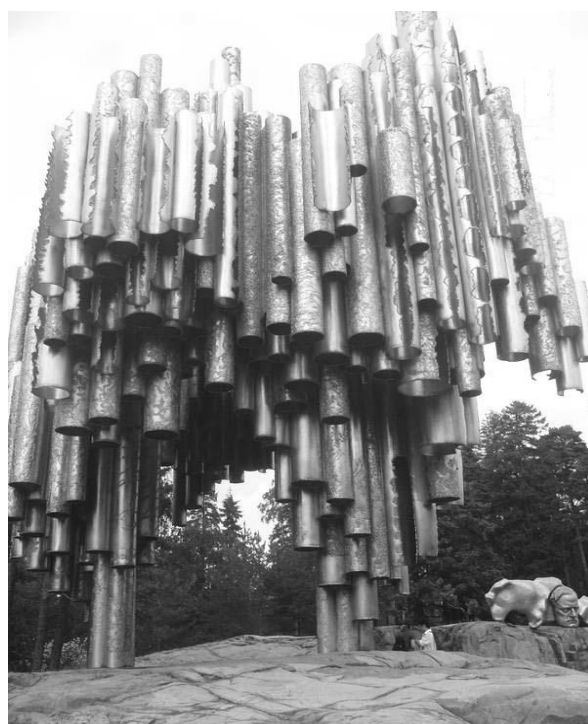
Tyttäreni on äskettäinnut opettajaksi.

4. Mitä ajattelet?



Ei ole olemassa pelkkää hyvää ihmistä ja
pelkkää pahaa ihmistä, molempia puolia löytyy meistä
jokaisesta.

ПРИЛОЖЕНИЯ / ЛІТТЕТ



Уровни владения языком

Преподавание иностранных языков в нашем образовательном центре основано на документе Совета Европы под названием «Общеввропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, преподавание, оценка» ("Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment"). Данный документ отражает итог работы экспертов стран Совета Европы, в том числе и представителей России, по систематизации подходов к преподаванию иностранного языка и стандартизации оценок уровней владения языком.

Результатом данной работы явилось создание системы уровней владения языком, и системы описания этих уровней с использованием стандартных категорий, независимо от того, какой язык изучается, в каком образовательном контексте – какой стране, институте, школе, на курсах, или частным образом, и какие методики при этом используются. Пришли к согласию по вопросу о количестве уровней, выделяемых для организации процесса изучения языка и оценки степени владения им.

Существует 6 крупных уровней, которые представляют собой более низкие и более высокие подуровни в классической трехуровневой системе, включающей в себя базовый, средний и продвинутые уровни.

Элементарное владение

1. Уровень выживания. Понимаю и могу употребить в речи знакомые фразы и выражения, необходимые для выполнения конкретных задач. Могу представиться/представить других, задавать/отвечать на вопросы о месте жительства, знакомых, имуществе. Могу участвовать в несложном разговоре, если собеседник говорит медленно и отчетливо и готов оказать помощь.

2. Предпороговый уровень. Понимаю отдельные предложения и часто встречающиеся выражения связанные с основными сферами жизни (например, основные сведения о себе и членах своей семьи, покупках, устройстве на работу и т.п.). Могу выполнить задачи, связанные с простым обменом информации на знакомые или бытовые темы. В простых выражениях могу рассказать о себе, своих родных и близких, описать основные аспекты повседневной жизни.

Самостоятельное владение

3. Пороговый уровень. Понимаю основные идеи четких сообщений, сделанных на литературном языке на разные темы, типично возникающие на работе, учебе, досуге и т.д. Умею общаться в большинстве ситуаций, которые могут возникнуть во время пребывания в стране изучаемого языка. Могу составить связное сообщение на известные или особо интересующие меня темы. Могу описать впечатления, события, надежды, стремления, изложить и обосновать свое мнение и планы на будущее.

4. Пороговый продвинутый уровень. Понимаю общее содержание сложных текстов на абстрактные и конкретные темы, в том числе узкоспециальные тексты. Говорю достаточно быстро и спонтанно, чтобы постоянно общаться с носителями языка без особых затруднений для любой из сторон. Я умею делать четкие, подробные сообщения на различные темы и изложить свой взгляд на основную проблему, показать преимущество и недостатки разных мнений.

Свободное владение

5. Уровень профессионального владения. Понимаю объемные сложные тексты на различную тематику, распознаю скрытое значение. Говорю спонтанно в быстром темпе, не испытывая затруднений с подбором слов и выражений. Гибко и эффективно использую язык для общения в научной и профессиональной деятельности. Могу создать точное, детальное, хорошо выстроенное сообщение на сложные темы, демонстрируя владение моделями организации текста, средствами связи и объединением его элементов.

6. Уровень владения в совершенстве. Понимаю практически любое устное или письменное сообщение, могу составить связный текст, опираясь на несколько устных и письменных источников. Говорю спонтанно с высоким темпом и высокой степенью точности, подчеркивая оттенки значений даже в самых сложных случаях.

<http://www.megalanguage.ru/programs/>

Suomen kielen käytön tasot

Perustaso

1 – Ymmärtää hitaasta ja selkeästä puheesta yksinkertaisia perustason ilmauksia, jotka liittyvät suoraan omaan elämään tai koskevat välitöntä konkreettista ympäristöä. Pystyy löytämään tietoa yksinkertaisista teksteistä. Selviää kaikkein yksinkertaisimmissa puhe-tilanteissa, mutta puhe on hidasta ja hyvin katkonaista ja ääntämisessä on puutteita. Pystyy kirjoittamaan erittäin lyhyitä tekstejä, joissa on lukuisia kielellisiä puutteita. Tuntee kaikkein yleisimmän perussanaston ja joitakin peruskieliopin rakenteita.

2 – Ymmärtää selkeää ja yksinkertaistettua puhetta, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää helposti lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä ja saa selville pääasiat tuttuja aihepiirejä käsittelevistä teksteistä. Selviää rutiininomaisissa yksinkertaista tiedonvaihtoa vaativissa puhetilanteissa, vaikka ääntäminen on vielä puutteellista. Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä jokapäiväisistä asioista, mutta teksti voi olla hajanaista. Hallitsee yksinkertaisimman peruskieliopin ja keskeisen perussanaston.

Keskitaso

3 – Ymmärtää pidempää puhetta ja keskeisen ajatuksen monista televisio- ja radio-ohjelmista, jos aihepiiri on suhteellisen tuttu. Ymmärtää tavallisia tekstejä, jotka eivät vaadi aiheen tuntemusta. Normaalitempoinen puhe ja vaativammat tekstit saattavat tuottaa vaikeuksia, jos puhejakso on pitkä ja aihepiiri vieras. Selviää tavallisimmissa käytännön puhetilanteissa ja pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallisista aiheista, vaikkakin kieliopilliset ja sanastolliset puutteet toisinaan vaikeuttavat ymmärtämistä. Hallitsee hyvin jokapäiväisiin tilanteisiin liittyvän sanaston ja peruskieliopin keskeiset rakenteet.

4 – Ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta ja keskustelua yleisistä aihepiireistä sekä mm. televisiosta ja radiosta kuultavaa puhetta, mutta joitakin yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Nopea puhekieli ja murteellinen puhe tuottavat kuitenkin vaikeuksia. Ymmärtää vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä, joskin muutamat tekstin välittämät sävyerot voivat jäädä epäselviksi. Selviää melko hyvin myös vieraammissa puhetilanteissa. Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisinä kokonaisuuksina. Tekee puheessa ja kirjoituksessa eron virallisen ja epävirallisen kielimuodon välillä. Hallitsee peruskieliopin ja -sanaston hyvin.

Ylin taso

5 – Ymmärtää pidempää, normaalitempoista kasvokkaista sekä mm. televisiosta ja radiosta kuultavaa puhetta, vaikka joskus ymmärtäminen vaatii jonkin verran ponnistelua. Ymmärtää rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisia tekstejä ja oman aikamme kirjallisuutta. Puhuu ja kirjoittaa selkeästi ja sujuvasti erilaisista aiheista, mutta harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia. Hallitsee kieliopin ja sanaston yleensä hyvin ja monipuolisesti.

6 – Ymmärtää vaikeuksitta kaikenlaista puhuttua ja kirjoitettua kieltä. Ilmausten hienot sävyerot tuottavat enää harvoin vaikeuksia. Puhuu ja kirjoittaa erittäin sujuvasti tilanteeseen sopivalla tyyllillä, ja pystyy ilmaisemaan hienojakin merkitysvivahteita. Kieliopin ja sanaston hallinta on varmaa lähes kaikissa tilanteissa ja pienetkin puutteet ovat harvinaisia.

Hyvän mielipidetekstin ominaisuuksia

Hyvä mielipidekirjoitus on selkeä. Jokainen pystyy sen luettuaan sanomaan, mitä mieltä kirjoittaja on käsiteltävästä asiasta.

Se on rakenteeltaan johdonmukainen; yksinkertaisimmillaan teksti etenee seuraavasti:

1. mielenkiinnon herättäminen
2. asian esittely ja ongelman kuvailu
3. oma mielipide ja perustelut
4. vastaväitteet, vastaperusteet ja niiden kumoaminen
5. yhteenveto.

Se esittää vakuuttavia perusteluja. Ne voivat olla joko asia- tai tunnepohjaisia

Se ottaa huomioon vastapuolen mielipiteet ja pyrkii kumoamaan ne omilla vastaperusteluillaan. Sille on tyypillistä sisällön kahtiajakoisuus, jonkinlainen vuoropuhelu, jota käydään kahden eri mielipiteen välillä ja jossa käytetään tiettyjä avainsanoja ja lausemuotoja. Jokin vastapuolen näkökulma tai perustelu myönnetään oikeaksi mutta vain osittain.

Väitetään, että...

Asian uskotaan olevan...

On esitetty, että...

Jotkut ovat tyytyväisiä...

Joskus...

Toki...

Joskus...

Tällöin on unohdettu, että...

Tutkimus kuitenkin osoittaa, että...

Näin tietysti voidaankin menetellä, mutta...

Enemmistöllä lienee...

Yleensä...

Siitä huolimatta...

Tavallisesti...

Se tehoaa tyylillään. Mieli pide esitetään yleensä minän näkökulmasta: kirjoittaja on oman tekstinsä subjekti, eikä hänen tarvitse piiloutua mielipidensä taakse.

Tyyli riippuu aina kirjoittajan omasta persoonasta, asiasta, vastaanottajista ja tavoitteista. Tärkeitä kysymyksiä ovat *Kenelle kirjoitan? Miksi kirjoitan? Haluanko julistaa vai propagoida, suostutella vai pelotella kiihdyttää vai huvittaa?*

Joitakin lukijoita viehättää selkeä järkeily ja päätelminen teko. Joihinkin toisiin voidaan vaikuttaa vetoamalla tunteisiin. Silloin kirjoittaja käyttää voimakkaita ilmaisuja, omaperäisiä kielikuvia, puhuttelua, tehotoistoa, käskyjä, kielloja, liioittelua. Asian lisäksi myös hän itse on näkyvästi mukana tekstissä. Hän antaa itsestään avoimen ja rehellisen kuvan kertomalla omia kokemuksiaan ja havaintojaan.

Kieliopilliset tiedot

Nominityypit

	yksikkö			monikko		
Nom.	Gen.	Part.	Illat.	Gen.	Part.	Illat.
talo	-n	-a	-on	-jen	-ja	-ihin
banaan i	-in	-ia	-iin	-ien	-eja	-eihin
suur i	-en	-ta	-een	-ten	-ia	-iin
nim i	-en	-eä	-een	-ien	-iä	-iin
lum i	-en	lunta	-een	-ien	-ia	-iin
vell i	-jen	-jeä	-jeen	-ien	-iä	-iin
vuol si	-den	-tta	-teen	-sien	-sia	-siin
hir si	-ren	ttä	teen	sien	siä	siin
kan si	nen	tta	teen	sien	sia	siin
laps i	en	lasta	een	ien	sia	siin
kalksi	-hden	-hta	-hteen	-ksien	-ksia	-ksiin
suo	-n	-ta	-hon	soiden	soita	soihin
maa	-n	-ta	-han	maiden	maita	maihiin
koir a	-an	-aa	-aan	-ien	-ia	-iin
kiss a	-an	-aa	-aan	-ojen	-oja	-oihin
päiv ä	-än	-ää	-ään	-ien	-iä	-iin
omen a	-an	-aa	-aan	-oiden	-oita	-oihin
opettaj a	-an	-aa	-aan	-ien	-ia	-iin
opiskelij a	-an	-aa	-aan	-oiden	-oita	-oihin
vaike a	-an	-aa	-aan	-itten	-ita	-ihin
vapaa	-an	-ata	-aseen	-itten	-ita	-ihin
tyt är	-tären	-ärtä	-tärein	-ärten	-täriä	-täriin
avai n	-men	-nta	-meen	-nten	-mia	-miin

onnet on	-toman	-onta	-tomaan	-tomien	-tomia	-tomiin
sini nen	-sen	-stä	-seen	-sten	-siä	-siin
vastau s	-ksen	-sta	-kseen	-sten -ksien	-ksia	-ksiin
viera s	-an	-sta	-aseen	-aiden	-ita	-isiin
kaun is	-iin	-ista	-iiseen	-isten	-iita	-iisiin
mie s	-hen	-stä	-heen	-sten	-hiä	-hiin
kirjallisuus s	-den	-tta	-teen	-ksien	-ksia	-ksiin
kevä t	-än	-ttä	-äseen	-itten -iden	-itä	-ihin
tuha t	-nnen	-tta	-nteen	-nsien	-nsia	-nsiin
huone	-en	-tta	-eseen	-itten -iden	-ita	-ihin
askel	-en	-ta	-een	-ien	-ia	-iin

Verbien taivutuksen astevaihtelumatriisi

	A-tyyppi (1)		B-tyyppi (3, 4, 6)	
	vahva aste	heikko aste	vahva aste	heikko aste
infinitiivi	<i>lukea</i>			<i>tavata</i>
Aktiivi				
indikatiivi				
preesens		<i>luen</i>	<i>tapaan</i>	
	<i>lukee</i>		<i>tapaa</i>	
		<i>luemme</i>	<i>tapaamme</i>	
	<i>lukevat</i>		<i>tapaavat</i>	
imperfekti		<i>luin</i>	<i>tapasin</i>	
	<i>luki</i>		<i>tapasi</i>	
		<i>luimme</i>	<i>tapasimme</i>	
	<i>lukivat</i>		<i>tapasivat</i>	
perfekti	<i>olen, olet, on + lukenut</i>			<i>olen, olet, on + tavannut</i>
	<i>olemme, olette, ovat + lukeneet</i>			<i>olemme, olette, ovat + tavanneet</i>
pluskvaperf.	<i>olin lukenut</i>			<i>olin tavannut</i>
	<i>olimme lukeneet</i>			<i>olimme tavanneet</i>
kieltomuodot				
preesens		<i>en, et, ei, emme, ette, eivät + lue</i>	<i>en, et, ei, emme, ette, eivät + tapaa</i>	
imperfekti, perfekti, pluskvamperf.	<i>en lukenut, en ole lukenut, en ollut lukenut</i>			<i>en tavannut, en ole tavannut, en ollut tavannut</i>
konditionaali				
preesens	<i>lukisin, lukisi</i>		<i>tapaisin, tapaisi</i>	
perfekti	<i>olisin lukenut</i>			<i>olisin tavannut</i>
kieltomuodot				
preesens	<i>en lukisi</i>		<i>en tapaisi</i>	
perfekti	<i>en olisi lukenut</i>			<i>en olisi tavannut</i>

imperatiivi				
		<i>lue</i>	<i>tapaa</i>	
	<i>lukekoon, lukekaamme, lukekaa, lukekoot</i>			<i>tavatkoon, tavatkaamme, tavatkaa, tavatkoot</i>
kieltomuoto				
		<i>älä lue</i>	<i>älä tapaa</i>	
	<i>älkөөn, älkäämme, älkää, älkөөt + lukeko</i>			<i>älkөөn, älkäämme, älkää, älkөөt + tavatko</i>
Passiivi indikatiivi				
preesens		<i>luetaan, ei lueta</i>		<i>tavataan, ei tavata</i>
imperfekti		<i>luettiin, ei luettu</i>		<i>tavattiin, ei tavattu</i>
perfekti		<i>on luettu, ei ole luettu</i>		<i>on tavattu, ei ole tavattu</i>
Plukvamperf.		<i>oli luettu, ei ollut luettu</i>		<i>oli tavattu, ei ollut tavattu</i>
konditionaali				
preesens		<i>luettaisiin, ei luettaisi</i>		<i>tavattaisiin, ei tavattaisi</i>
perfekti		<i>olisi luettu, ei olisi luettu</i>		<i>olisi tavattu, ei olisi tavattu</i>

MITEN MENEE? Финский язык

Учебно-методическое пособие

Верстка и оригинал-макет – Самарова М. А.

Напечатано в авторской редакции с оригинал-макета заказчика

Подписано в печать 2.12.2009. Формат 60х84_{1/16}
Печать офсетная. Усл. печ. л. 10,7. Уч.-изд. л. 7,8.
Тираж 100 экз. Заказ №

Издательство «Удмуртский университет»
426034, Ижевск, ул. Университетская, 1.

